

Csipke és tulipán

Tóth Z. László

Mikes International

Hága, Hollandia

2007.

Kiadó

'Stichting MIKES INTERNATIONAL' alapítvány, Hága, Hollandia.

Számlaszám: Postbank rek.nr. 7528240

Cégbejegyzés: Stichtingenregister: S 41158447 Kamer van Koophandel en Fabrieken Den Haag

Terjesztés

A könyv a következő Internet-címről tölthető le: **http://www.federatio.org/mikes_bibl.html**

Aki az email-levelezési listánkon kíván szerepelni, kérjük küldjön egy emailt a következő címre:

mikes_int@federatio.org

A kiadó nem rendelkezik anyagi forrásokkal. Többek áldozatos munkájából és adományaiból tartja fenn magát. Adományokat szívesen fogadunk.

Cím

A szerkesztőség, illetve a kiadó elérhető a következő címeken:

Email: mikes_int@federatio.org

Levelezési cím: P.O. Box 10249, 2501 HE, Den Haag, Hollandia

Publisher

Foundation 'Stichting MIKES INTERNATIONAL', established in The Hague, Holland.

Account: Postbank rek.nr. 7528240

Registered: Stichtingenregister: S 41158447 Kamer van Koophandel en Fabrieken Den Haag

Distribution

The book can be downloaded from the following Internet-address: **http://www.federatio.org/mikes_bibl.html**

If you wish to subscribe to the email mailing list, please send an email to the following address:

mikes_int@federatio.org

The publisher has no financial sources. It is supported by many in the form of voluntary work and gifts. We kindly appreciate your gifts.

Address

The Editors and the Publisher can be contacted at the following addresses:

Email: mikes_int@federatio.org

Postal address: P.O. Box 10249, 2501 HE, Den Haag, Holland

ISSN 1570-0070

ISBN-13: 978-90-8501-115-6

NUR 306

© Mikes International 2001-2007, Tóth Z. László 2004-2007, All Rights Reserved

A Kiadó előszava

Ezzel a versantológiával — CSIPKE ÉS TULIPÁN — elkezdjük Tóth Z. László, Nyugaton élő és alkotó költő, műfordító életművének elektronikus kiadását. E kötet eredetileg az ALTERRA gondozásában jelent meg Budapesten 2007-ben.

Hága (Hollandia), 2007. augusztus 8.

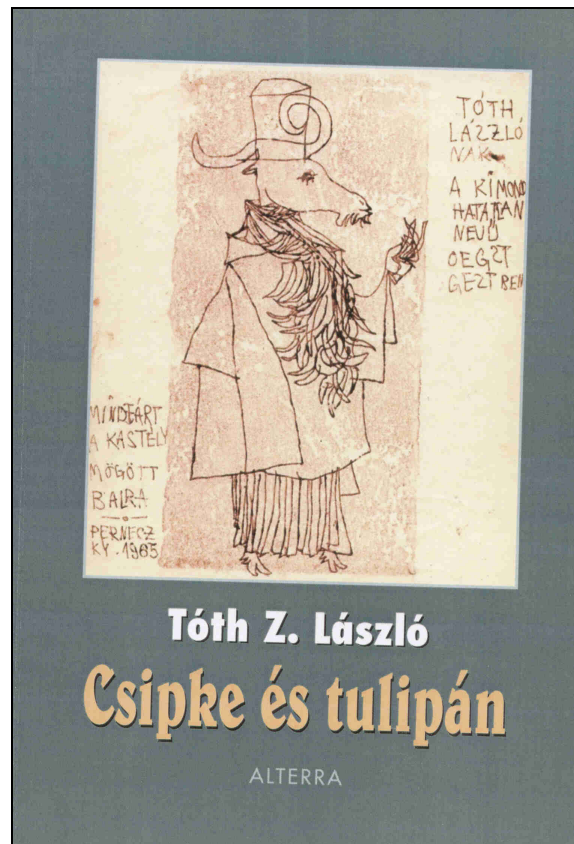
MIKES INTERNATIONAL

Publisher's preface

Today we commence the electronical publication of László Tóth Z.'s oeuvre. He is a Hungarian born poet, literary translator living in the West. This volume, entitled LACE AND TULIP — was originally published by the ALTERRA publishing house in Budapest in 2007.

The Hague (Holland), August 8, 2007

MIKES INTERNATIONAL

Ez immár a Belgiumban élő költő **Tóth Z. László** második könyve, egy műfordítás kötet (az első az *Évszakok-Égtájak* válogatott verseit tartalmazza), átfogó képet ad az egész holland líráról a XIX. század vége XX. század elejétől napjainkig. Felettébb ajánljuk a kedves olvasó figyelmébe márcsak azért is, mert ilyen részletekig menő válogatás még nem jelent meg a holland irodalomról magyar nyelven.

Esztergomban születtem 1933. augusztus 8-án. Ott jártam a bencések gimnáziumába, majd rövid ideig a teológiára. A Budapesti Közgazdasági Egyetemen politikai gazdaságtant tanultam. 1956-ban kerültem Hollandiába, ahol a Leideni Egyetemen szociológiát majd zenetudományt végeztem. Első verseim még Magyarországon jelentek meg. Később a Hollandiai Magyar Szóban, az Új Látóhatárban, az Irodalmi Ujságban, a Magyar Műhelyben, a kolozsvári Korunkban közölték verseimet, míg kötetben a Szabó Zoltán szerkesztette: Kilenc Költő című válogatásban és a Mikes Kelemen Kör Számadás című kiadványában. Holland nyelvű verseim is jelentek meg különböző folyóiratokban. 1995 óta Belgiumban élek és alkotok.

E kötet hagyományos könyv formában az ALTERRA Svájci-Magyar Kiadó Kft. kiadásában jelent meg 2007-ben, Budapesten.

TARTALOM

A Kiadó előszava	III
Publisher's preface	III
Arday Géza : Bevezető előszó helyett	XXIII
HERMAN GORTER (1864-1927)	2
<i>EZ MIND SÁPADT</i>	2
J. H. LEOPOLD (1865-1925)	3
<i>BÁMULVA KI AZ ABLAKON</i>	3
<i>A HAT KRISZTUS VERSBŐL</i>	3
<i>ODÚKBÓL RAKOTT VÉN VÁROSBA</i>	4
<i>VELED VOLTAM GONDOLATBAN</i>	4
<i>ESŐ</i>	5
P. C. BOUTENS (1870–1943).....	6
<i>REGGELI VÁRAKOZÁS</i>	6
<i>DALOCSKA AZ UTCÁRÓL</i>	6
KAREL VAN DE WOESTIJNE (1878–1929).....	8
<i>TAKARD SZEMED</i>	8
<i>ÉN MOGYORÓ VAGYOK</i>	8
<i>NEM: VAGYOK (HOL AZ ÉRŐ JÉG, A VIZEKET BEHÚZZA)</i>	9
WILLEM ELSSCHOT (1882–1960)	10
<i>EGY GYERMEK HALÁLÁRA</i>	10
<i>EGY SZEGÉNYHEZ</i>	10
I. K. BONSET (THEO VAN DOESBURG) CHR. E. M. KÜPPER (1883–1931).....	12
<i>ÉJ</i>	12
M. W. J. KEULS (1883–1968).....	13
<i>MAGAMBAN FEKSZEM</i>	13
<i>NEM LÁTLAK ÉN</i>	13
<i>MOZART</i>	14
JAN VAN NIJLEN (1884-1965).....	15
<i>TÁJ</i>	15
<i>MÁJUS REGGEL</i>	15
<i>A GERLE</i>	16
<i>ÓZSDI SZALON</i>	16
GEERT GOSSAERT (1884–1958)	17
<i>THALASSA!</i>	17

P. KEMP (1886-1967)	18
ÖRÖKLÉT.....	18
GREY	18
TÚLZÁS	18
ESTI HANGULAT.....	19
RITOURNELLE	19
AZ ELV.....	19
WILLEM DE MÈRODE (1887–1939)	20
GYÁSZFÁKLYA	20
PARASZTÜNNEP	20
SZAVAK	21
P. N. VAN EYCK (1887–1954)	22
BRENT BRIDGE.....	22
AZ ABLAK ELŐTT.....	22
J. C. BLOEM (1887–1966)	23
VÁLÁS.....	23
A FELSZABADULÁS UTÁN.....	23
SZERETŐK	24
SÍRJAİK	24
A DAPPER UTCA.....	25
ANTE LUCEM	25
F. PAUWELS (1888-1966)	26
SZÜLŐFÖLD.....	26
J. GRESHOFF (1888–1971)	27
COLUMBUS AMERIKA NÉLKÜL.....	27
A SZOBÁM.....	28
A HÓEMBER.....	28
ROLAND HORST (1888–1976)	29
FELHŐ.....	29
VISSZHANG.....	29
EX TENEBRIS MUNDI.....	30
JÓSOLTÁK DALOM.....	30
A KRISTÁLYNÁL.....	30
J. W. F. WERUMEUS BUNING (1891–1958)	31
LÁTNÍ EGYMÁST.....	31
PAUL VERBRUGGEN (1891–1966)	32
PARADISE LOST.....	32

<i>LÁTTAM EGY SZÉP KASTÉLYT</i>	32
<i>KÖLTŐI LÉT</i>	33
J. C. VAN SCHAGEN (1891–1985)	34
<i>ROMANTIKA</i>	34
<i>SZÁMADÁS</i>	34
<i>VALÓSÁG</i>	34
<i>KÍSÉRTET</i>	35
RICHARD MINNE (1891–1961)	36
<i>A DARAZSAK ÉS AZ ALMAFA</i>	36
<i>MIÉRT?</i>	38
<i>ŐRTORONY</i>	39
<i>A SZÉPSÉG NAPJA</i>	39
VICTOR E. VAN VRIESLAND (1892–1974)	40
<i>HASZNÁLATI UTASÍTÁS</i>	40
M. NIJHOFF (1894 -1953)	41
<i>AD INFINITUM</i>	41
<i>A HÁZ</i>	41
<i>MEMLINC</i>	42
PAUL VAN OSTAIJEN (1896–1928)	43
<i>VIDÁM TÁJKÉP</i>	43
<i>KERINGŐ ÉJFÉL ELŐTT</i>	43
<i>ÖNTUDATLAN EST</i>	44
NES TERGAST (1896–1974)	45
<i>PATKÁNYOK</i>	45
<i>BÚCSÚ</i>	45
<i>TÁMASZ</i>	45
<i>JÁTSZANAK A NÁD KÖZÖTT</i>	46
HENDRIK DE VRIES (1896-1989)	47
<i>LÁZ</i>	47
GASTON BURSSSENS (1896–1965)	48
<i>CSALFA SIKER</i>	48
<i>A MEG NEM ÉNEKELT GYÖNYÖR ÚTJA</i>	48
<i>POSZTUMUSZ VERS</i>	49
GERARD DIELS (1897–1956)	50
<i>VELUWE</i>	50
J. SLAUERHOFF (1898–1936)	52
<i>OTTHONTALAN</i>	52

<i>DAME SEULE</i>	52
<i>NŐ AZ ABLAKNÁL</i>	52
<i>ŐSZ</i>	53
SIMON VESTDIJK (1898–1971)	54
<i>MELEGHÁZI PALÁNTA</i>	54
<i>A VÉGSŐ PERC</i>	54
<i>MAGAM FELE</i>	55
WIES MOENS (1898–1982)	56
<i>RÖVID KIÁLTVÁNY</i>	56
MARNIX GIJSEN (1899–1984)	57
<i>APÁM AJÁNDÉKA</i>	57
<i>LEUVEN</i>	58
HENDRIK MARSMANN (1899–1940)	59
<i>VIRGO</i>	59
<i>LÉPTEK</i>	59
<i>BERLIN</i>	59
<i>ICHNATON</i>	60
<i>CSÓNAKOMBAN OLVASVA</i>	61
E. DU PERRON (1899–1940)	62
<i>FILTER</i>	62
<i>P.P.C.</i>	63
GERARD DEN BRABANDER (1900–1968)	64
<i>A SZEGÉNYEK A NOTRE DAME LÁBÁNÁL</i>	64
<i>OTT ROBOG</i>	64
JAN ENGELMAN (1900–1972)	65
<i>AGYŐ</i>	65
<i>VOI CHE SAPETE</i>	65
JAC. VAN HATTUM (1900–1981)	67
<i>KATONA</i>	67
MAURICE GILLIAMS (1900–1982)	68
<i>TRISTIA ANTE</i>	68
JAN CAMPERT (1902–1943)	69
<i>A LEVÉL</i>	69
<i>SZONNETTEK CYNARANAK</i>	69
<i>SZONNETTEK CYNARANAK</i>	70
COLA DEBROT (1902–1981)	71
<i>MÁSODIK SZONETT A HADESZ-BŐL</i>	71

ANTHONIE DONKER (1902–1965)	72
<i>NOVICIA ÚTON</i>	72
ANTON VAN DUINKERKEN (1903-1968)	73
<i>VÖRÖS ÉS FEKETE</i>	73
<i>KÖRMÖNETI NÉPSÉG</i>	73
GERRIT ACHTERBERG (1905–1962)	75
<i>A VÉG UTÁN</i>	75
<i>BEUMER & CO</i>	75
<i>KŐ-DAL</i>	76
<i>TEREMTÉS</i>	76
<i>TÖRVÉNYSZÉK</i>	76
WILLEM BRANDT (1905–1981)	78
<i>MEDAN</i>	78
<i>KÜLDJ EGY GALAMBOT</i>	78
<i>MINDEN NAP VÁROM</i>	79
IDA G. M. GERHARDT (1905–1997)	80
<i>FORRÁS</i>	80
<i>A HALOTT</i>	80
<i>A LOVAK</i>	80
KAREL JONCKHEERE (1906–1993)	81
<i>TÁVOL-KELET ÉS FLANDRIA</i>	81
<i>LES ALYSCAMPS</i>	81
<i>RÉGI BÁNAT</i>	81
CLARA EGGINK (1906–1991)	83
<i>AZ ELVESZETT DAL</i>	83
HAN G. HOEKSTRA (1906–1988)	84
<i>A BÁNYÁSZ</i>	84
<i>A LÉT ÉRTELME</i>	84
M. MOK (1997–1989)	85
<i>REGGEL</i>	85
<i>BÚCSÚT MONDOK</i>	85
<i>CSALÁD</i>	85
<i>ESTE</i>	86
<i>VENDÉG A KONGRESSZUSON</i>	86
M. VASALIS (1909 –1998)	87
<i>EGY KIS SZAMÁR</i>	87
<i>OKTÓBER</i>	87

<i>TÁJAK</i>	88
<i>APÁLY</i>	88
E. HOORNIK (1910-1970)	89
<i>SZÉL ÉS NÁD</i>	89
<i>HIÁBA</i>	89
<i>ÁDÁM</i>	90
<i>AZ ISKOLÁBAN</i>	90
G. SMIT (1910–1981)	91
<i>ELMONDANI SZAVAKAT KI TALÁL</i>	91
<i>A KEDVES KÖRÜLÍRÁSÁBÓL</i>	91
J. B. CHARLES (W. H. NAGEL 1910–1983)	92
<i>A PLESZTIK NAPSZEMÜVEG</i>	92
<i>HOVA ODA</i>	92
<i>AZ ÍRÓKHOZ</i>	93
ANNIE M. G. SCHMIDT (1911–1995)	94
<i>BORSÓ</i>	94
<i>IRODALOM</i>	94
JAN HANLO (1912–1969)	96
<i>ÚGY HISZEM, ILYEN IS VAGY</i>	96
<i>REGGEL</i>	96
ADRIAAN MORRIËN (1912–2002)	97
<i>BARCAROLA</i>	97
<i>KÉT VILÁG</i>	97
<i>ANNUNCIÁCIO</i>	98
<i>HÓ</i>	98
FRANS BUYLE (1913–1977)	99
<i>SEGÉLYKIÁLTÁS</i>	99
<i>MÁGIA</i>	99
<i>SINT-NIKLAAS</i>	99
HUGO POS (1913–2000)	101
<i>NESTORIÁNUS NÉGYSOROSOK</i>	101
LEO VROMAN (1915)	102
<i>TEREMTMÉNYECSKE</i>	102
<i>VIRÁGOK</i>	102
<i>SZEPTEMBER</i>	103
<i>KI AZ ŰRBE</i>	103
<i>BÉKE</i>	104

CHRIS VAN GEEL (1917–1974).....	106
<i>JÉGVIRÁGOK EGY KISABLA KON.....</i>	<i>106</i>
<i>MEGSZORULT GALAMB.....</i>	<i>106</i>
<i>HA MEGÉRTENÉM ÉN.....</i>	<i>106</i>
C. BUDDING (1918–1985).....	107
<i>DE SICA MONDJA.....</i>	<i>107</i>
<i>NYOLC SOR A HIÁBAVALÓSÁG ELLEN.....</i>	<i>107</i>
<i>ÉLETRE ÍTÉLVE.....</i>	<i>107</i>
ANTON VAN WILDERODE (1918–1998).....	109
<i>BÚCSÚ.....</i>	<i>109</i>
<i>A MÁSIK FÖLD.....</i>	<i>109</i>
JAN ELBURG (1919-1992).....	110
<i>TERMÉSZETESEN NEM TESZÜNK SEMMIT.....</i>	<i>110</i>
<i>NYÁR.....</i>	<i>111</i>
<i>BOSZORKA.....</i>	<i>111</i>
PAUL RODENKO (1920-1976).....	112
<i>TE-MÁJUS.....</i>	<i>112</i>
<i>HÁGA.....</i>	<i>112</i>
BEN CAMI (1920).....	113
<i>IDŐ.....</i>	<i>113</i>
<i>ITT MARADNÁL.....</i>	<i>113</i>
G. VAN DER GRAFT (1920).....	114
<i>ÍROGATVA.....</i>	<i>114</i>
<i>NÉGY EGYÉRT.....</i>	<i>114</i>
<i>MAASTRICHT.....</i>	<i>115</i>
AUGUST VANISTENDAEL.....	116
<i>EMLÉK.....</i>	<i>116</i>
HUBERT VAN HERREWEGHEN (1920).....	117
<i>A SZÖKEVÉNY.....</i>	<i>117</i>
<i>PARASZT A TENGERNÉL.....</i>	<i>117</i>
REMY C. VAN DE KERCKHOVE (1921–1958).....	118
<i>LEVÉL FLANDRIÁBÓL.....</i>	<i>118</i>
JAN VAN DEN WEGHE (1920–1988).....	119
<i>AZ OESELGHEMI TEMPLOM.....</i>	<i>119</i>
H. WARREN (1921–2001).....	120
<i>NYÁR ESTE.....</i>	<i>120</i>
<i>MENEKÜLÉS.....</i>	<i>120</i>

MARCEL WOUTERS (1921–)	122
<i>KI TUDNÁ JOBBAN</i>	122
<i>LASSAN LÉPTÜNK</i>	122
ALFRED KOSSMANN (1922-1998)	123
<i>ŐSZI DAL</i>	123
CHRISTINE D'HAEN (1923)	124
<i>DODECAËDER</i>	124
GERRIT KOUWENAAR (1923)	125
<i>ÍROM</i>	125
<i>SZOBA</i>	125
<i>HAPPY CHILDHOOD</i>	126
<i>MÍG FIATALOK VOLTUNK</i>	126
W. J. VAN DEN MOLEN (1923–2002)	127
<i>ELEGIA</i>	127
<i>ÖREG HIEDORP</i>	127
H. LODEIZEN (1924–1950)	129
<i>ÉN CSUPÁN</i>	129
<i>EZT AZ ÉLETET</i>	129
<i>(LÁM HOGY ZENÉT) EGY PÁR ÓRÁRA</i>	130
<i>NEHEZEN GYÚRTAM</i>	131
LUCEBERT (1924–1994)	132
<i>MOORE</i>	132
<i>FÁRADT SZERETŐK</i>	132
<i>LESBIÁHOZ</i>	133
<i>SZERETNÉM KÖLTŐI MÓDON</i>	133
LEO HERBERGHS (1924)	135
<i>PARKOK</i>	135
<i>MELYIK OLDALRA FORDUL</i>	135
<i>FA</i>	136
HARRIET LAUREY (1924)	137
<i>TIGRISEM</i>	137
<i>TRAPÉZ</i>	137
SYBREN POLET (1924)	138
<i>SZOMORÚAN</i>	138
<i>BORNEO (ORANGUTÁN RESERVÁTUM)</i>	139
<i>VALLÁS ISTENEK NÉLKÜL</i>	139

A. VERHOEVEN (1925)	141
<i>NOCTURNE HÁRFÁRA SIRÁLYRA</i>	141
HANS ANDREUS (1926-1977)	142
<i>MIVEL TE NEM GÖRÖG VAGY</i>	142
<i>BALLADÁCSKA SEMMIÉRT</i>	143
<i>VÁROSKÉP</i>	143
<i>CREDO</i>	143
<i>A CSENDES ŐRÜLET SZONETTJEIBŐL</i>	144
FRÉDÉRIC BASTET (1926)	145
<i>SZEPTEMBER 11 UTÁN</i>	145
<i>AZ ÉNEKESNŐ</i>	145
<i>A KABINOS</i>	146
<i>AZ OROSZLÁNKAPU</i>	146
J. EIJKELBOOM (1926)	147
<i>VÉN MINT AKKOR</i>	147
<i>NON OMNIS MORIAR</i>	147
<i>VALAMIÉRT VALAMIT</i>	148
J. W. OERLEMANS (1926)	149
<i>AMA RAKTÁRBAN</i>	149
<i>TÚL SOK KUTYATEJ</i>	149
<i>MIKOR KIÖNTÖTTED A BORT</i>	149
<i>AZ ISTENEK DOLGA</i>	150
MARTIN VELTMAN (1928–1995)	151
<i>P. C. HOOFT UTCA</i>	151
<i>WESTGAARDE</i>	151
SIMON VINKENOOG (1928)	152
<i>BRIEF ENCOUNTER</i>	152
<i>HEBEGTETEM</i>	153
REMCO CAMPERT (1929)	154
<i>CREDO</i>	154
<i>HIDEG</i>	154
<i>EGY HASZTALAN VERS</i>	155
<i>MÉG HOLNAP IS</i>	155
HUGO CLAUS (1929)	156
<i>A REGGEL MINT MINDÉG</i>	156
<i>CALIGULA</i>	156

<i>AZ ÉJSZAKA ZÚG</i>	157
ED LEEFLANG (1929)	158
<i>MÚZEUM</i>	158
<i>HORDÓBAN</i>	158
ELLEN WARMOND (E. VAN YPEREN, 1930)	159
<i>MAJDNEM SEMMIÉRT</i>	159
<i>EGY NAP</i>	159
<i>MI VÁRHATÓ MÉG</i>	159
MARCEL VAN MAELE (1931)	160
<i>MÍG SÍRNAK A KOPASZRA NYÍRT NAPOK</i>	160
<i>ELŰZTÉK A BENNÜNK LAKÓ RÉMET</i>	160
MARKO FONDSE (1932–1999)	161
<i>HOLLAND ÁRKÁDIA</i>	161
ALEIDIS DIERICK (1932)	162
<i>SZÓ</i>	162
WILFRID SMIT (1933–1972)	163
<i>GYILKOSSÁG</i>	163
<i>EROSZ KERTJE</i>	163
PAUL SNOEK (1933–1981)	164
<i>VERSAILLES</i>	164
<i>SZERETNÉK</i>	164
<i>JÁTÉKSZOBÁ</i>	165
<i>IGAZÁN</i>	165
CEES NOTEBOOM (1933)	166
<i>HÁROM RÉSZLET EGY HOSSZÚ KÖLTEMÉNYBŐL</i>	166
<i>SEMMI</i>	167
<i>CAUDA</i>	167
JUDITH HERZBERG (1934)	169
<i>JÚLIUS</i>	169
<i>GYERMEKTÜKÖR</i>	169
<i>F/ELSZÁMOLÁS</i>	169
RUTGER KOPLAND (1934)	170
<i>„Á”-KISASSZONY</i>	170
<i>FRISS SALÁTA</i>	170
<i>EGY ÉS MÁS MEGGONDOLÁS</i>	170
GERRIT KROL (1934)	171
<i>VÖRÖSBEGY</i>	171

<i>HA LEHÚZUNK EGY NADRÁGOT</i>	171
<i>NEM ÍRHATOD LE</i>	172
WILLEM M. ROGGEMAN (1935)	173
<i>VERS TÜKÖRÍRÁSBAN</i>	173
<i>A VÉN APA</i>	173
WILLEM VAN TOORN (1935)	174
<i>FABRIQUE</i>	174
<i>ÚJ LAKÓTELEP</i>	174
<i>CSENDÉLET</i>	174
C. O. JELLEMA (1936–2003)	176
<i>ANTHROPOU SYMBOLON</i>	176
<i>AUGUST VON PLATEN</i>	176
W. WILMINK (1936–2003)	177
<i>DISPLACED PERSON</i>	177
<i>ELŐJELEK</i>	177
J. BERNLEF (1937)	178
<i>NYÚLCsapás</i>	178
<i>A HERNYÓ KÉTSÉGBE VONJA MAGÁT</i>	178
<i>KARÓRA</i>	178
<i>MÍG FIATALOK VOLTUNK</i>	179
<i>VALAKI MÁS</i>	179
H. H. TER BALKT (1938)	181
<i>ÓDA A DŰLŐÚTHOZ</i>	181
<i>KÉPROMBOLÁS</i>	181
JAAP FISCHER (1938)	183
<i>A TEMETŐ</i>	183
VICTOR VROOMKONING (1938)	185
<i>SZEMETES ZSÁKOK</i>	185
<i>MOZGALMASSÁG</i>	185
H. VERHAGEN (1939)	186
<i>ALUL</i>	186
<i>SZAMÁRFÜLESEK ÉS ÁLMODOZÓK</i>	186
FREDDY DE VREE (1939)	187
<i>NOVEMBER</i>	187
ELLY DE WAARD (1940)	188
<i>SÖTÉTSÉG MÁRTJA</i>	188
<i>FELADATOMNAK LÁTTAM</i>	188

STEFAAN VAN DER BREMT (1941).....	189
ŐRLÁNG.....	189
A SZÍNEK SZÜLETÉSE.....	189
TOON TELLEGEN (1941)	191
KÉSŐN.....	191
VÁLASZTHATTAM.....	191
ÉN	192
FRANS KUIPERS (1942).....	193
VERS 1	193
VERS 61	193
MINT A KAVICS.....	194
EDDY VAN VLIET (1942–2002).....	195
LOPNI JÁRTUNK.....	195
SZOBOR SALAMANCÁBAN	195
HALÁL	195
EMMA CREBOLDER (1942).....	196
PIPACSOKBAN SZÁMOLVA	196
TÁNCOS TRANSZBAN.....	196
HOL SENKI NEM TÖRT UTAT	197
HERMAN DE CONINCK (1944–1997)	198
TEJÚT.....	198
44	198
GERRIT KOMRIJ	199
MÉG KOPONYA SEM.....	199
ITT A HOLDALATTIN.....	199
ANTON KORTEWEG (1944)	200
APA.....	200
FELKÉRÉSRE	200
ADONIS	201
NEELTJE MARIA MIN (1944).....	202
ANYÁM ELFELEJTETTE NEVEM.....	202
AMIT A VÁROS BIZTOSRA VETT,	202
KEES OUWENS (1944).....	203
KÓSTOLÓ.....	203
XVIII.....	203
ARIE VISSER (1944–1997).....	205
KEDVES KEDVES MI KÉNE MÉG	205

<i>IN MEMORIAM</i>	205
AD ZUIDERENT (1944)	206
<i>AZ UTOLSÓ RÉV</i>	206
<i>AHOL NINCS KIKÖTŐ</i>	206
ARIE GELDERBLOM (1945–1992)	207
<i>EGY NŐ</i>	207
ANNA ENQUIST (1945)	208
<i>IDŐN KINT</i>	208
<i>JÚLIUS</i>	208
<i>EGYSZERRE</i>	208
LEONARD NOLENS (1947)	209
<i>NARCISZKUSZ</i>	209
<i>SÉTA</i>	209
<i>A SZFÉRÁK HARMÓNIAJA</i>	209
PETER M. HERINGA (1945–1987)	211
<i>XADREZ</i>	211
<i>RON</i>	211
<i>BEEKBERGEN BIZONY CSAK IRÓNIA</i>	212
PATTY SCHOLTEN (1946)	213
<i>A BRÜSSZELI SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM ÉTTERME</i>	213
HANS R. VLEK (1947)	214
<i>VOX POPULI</i>	214
<i>VERS SZAVAK NÉLKÜL</i>	214
<i>ÓDA AZ OBOÁHOZ</i>	215
ARIE VAN DEN BERG (1948)	216
<i>REGGELI</i>	216
<i>RONDO</i>	216
ANNEKE BRASSINGA (1948)	217
<i>HATTYÚDAL LUCEBERTÉRT</i>	217
<i>SZÍVVERŐ</i>	217
BOUDEWIJN BÜCH (1948–2002)	219
<i>LE PRINTEMPS</i>	219
<i>VISZONTLÁTÁS</i>	219
KOOS GEERDS (1948)	220
<i>MENEKÜLÖK</i>	220
<i>STAPHORST</i>	220

ÉVA GERLACH (1948)	221
<i>SZÓSZEDET</i>	221
<i>FELADAT</i>	221
<i>SZÉLVIHAR</i>	221
<i>MORZSA</i>	222
TYMEN TROLSKY (1948)	223
<i>A KÖLTÉSZET ISTENNŐJÉHEZ</i>	223
JEAN PIERRE RAWIE (1949)	224
<i>NO SECOND TROY</i>	224
<i>FELADAT</i>	224
<i>HALÁLOSÁGY</i>	225
MARTIN REINTS (1950)	226
<i>DEN OUDEN WILMOS VARIKNÁL A WÁL MELLETT SÉTÁL</i>	226
<i>VISSZA A KEZDETHEZ</i>	226
STEFAN HERTMANS (1951)	227
<i>POGROM</i>	227
<i>VIGASZA</i>	227
LUT DE BLOCK (1952)	229
<i>TROIS ALLUMETTES</i>	229
<i>ENTRE DEUX MERS</i>	229
<i>AMÓBA</i>	230
CHARLES DUCAL (1952)	231
<i>MIMEZIS</i>	231
<i>A KIRÁLYFI</i>	231
<i>BÉKA</i>	232
ERIEK VERPALE (1952)	233
<i>MAGAS VENDÉG</i>	233
LUUK GRUWEZ (1953)	234
<i>AZ ÜNNEPI VESZTES</i>	234
<i>ÉLETRAJZ</i>	234
<i>MIT SZEDJÜNK FEL</i>	235
TONNUS OOSTERHOFF (1953)	236
<i>KRITIKA</i>	236
<i>VEGYÜK A MÉTER MAGAS FÁT, JÖNNEK A LOVAK NÉZNI,</i>	236
L. F. ROSEN (1953)	237
<i>MÁSODIK APA</i>	237

IVO VAN STRIJTEM (1953)	238
HEARTBREAK HOTEL	238
VENDÉGSÉG	239
BENNO BARNARD (1954)	240
ÁLOM	240
KIVÉVE A KAKAS (OMNE ANIMAL)	240
CEES VAN PLUIM (1954)	241
ÁLLATI SZÉP	241
MEGVÁLTÓ VERS	241
TH. VAN OS (1954)	242
SZÜLETÉSNAPON	242
SZABADON	242
ROB SCHOUTEN (1954)	243
R. SCHOUTEN KÖZÉPKORÚ ÉVEIT ÜNNEPLI	243
LAKÁSSTÍLUS	244
WOUTER GODIJN (1955)	245
SZIGETEK	245
HIÁNYZIK VALAMI	245
ASTRID LAMPE (1955)	246
A SOVÁNY TOJÁSSZELŐ	246
PIETER BOSKMA (1956)	247
EGYSZERŰ MADARAK	247
AZ EST CSONTVÁZÁN	248
MARJOLEIN DE VOS (1957)	249
DE KI AZ A DESPINA?	249
FŐZŐCSKE	249
ESTHER JANSMA (1958)	250
REALIZMUS	250
NOMINALIZMUS	250
REGGEL	250
RÉGÉSZET	251
TOM LANOYE (1958)	252
SZEMÉRMESSÉGI GYAKORLAT	252
AHOGY CSATTAN AZ OSTOR	252
PÓKER	253
MARC TRITSMANS (1959)	254
IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁS 700-BAN K. U.	254

<i>LEHETSÉGES ENERGIA</i>	254
WILLEM DE GEUS (1960)	255
<i>GLÓRIA</i>	255
P. HOLVOET HANSEN (1960)	256
<i>ADORO TE</i>	256
<i>GYÁSZDAL</i>	257
HERMAN LEENDERS (1960)	258
<i>STÍLUS</i>	258
<i>SZEMÉSZET</i>	258
PETER THEUNYNCK (1960)	259
<i>A DÖCÖGŐ SEMMI SZÁZAD</i>	259
<i>CSŰR</i>	259
BERNARD DE WULF (1960)	260
<i>HAZAÉRKEZÉS</i>	260
<i>KÖTŐTŰVEL</i>	260
NACHOEM WIJNBERG (1961)	261
<i>NEM MINT MADÁR</i>	261
<i>RACE</i>	261
<i>KARÁCSONY A NYOLCVANAS ÉVÉBEN</i>	261
<i>HÁZ A FOLYÓNÁL</i>	262
<i>ÜNNEPNAP</i>	262
<i>IDEGEN</i>	262
JACQ VOGELAAR	263
<i>KÖLCSÖNZÖTT IDŐ</i>	263
<i>ERŐD</i>	264
ERIC BINDERVOET (1962)	265
<i>BESZÉLGETÉS A MÚZSÁVAL</i>	265
RENÉ HUIGEN (1962)	267
<i>ARS POETICA</i>	267
<i>NEM DÖRÖG, NEM VILLÁMLIK</i>	267
PETER VERHELST (1962)	268
<i>ZORRO</i>	268
<i>(HA FELSZÚFOLOD MAGAD EGY TELI VILLAMOSRA,</i>	268
<i>INTENSIVE CARE</i>	268
JOOST ZWAGERMAN (1963)	270
<i>A KÖLTŐ IRÁNYT AD</i>	270
<i>A SZERELEM EGY HÉTKÖZNAPI ÜGY, AZÉRT OLY SZÉP</i>	270

RENÉ PUTHAAR (1964)	271
HAZATÉRÉS	271
A CÍM	271
ROSALIE HIRS	273
A RÉVÉSZ	273
MAN BITES DOG	274
PETER GHYSSAERT (1966)	275
A CSONTVÁZ	275
ÖREGURAK RÖVIDNADRÁGBAN	275
ILJA LEONARD PFEIJFFER (1968)	276
AEOLICA	276
BÚCSÚVACSORA	276
UNE OASIS D'HORREUR DANS UN DESERT DÉNNUI	277
SERGE VAN DUIJNHOFEN (1970)	278
EGY NAP ELTŰNIK EZ AZ ÉLET	278
VÍZICICA	279
INGMAR HEYTZE (1970)	280
PÁLYÁZAT	280
NOÉ	280
JO GOVAERTS (1972)	281
TIZENHAT VOLTUNK	281
MENTEM... ..	281
HAGAR PEETERS (1972)	282
TALÁLKA	282
KÖTÉLTÁNC	283
DIMITRI VERHULST (1972)	284
EGYETLEN CSAK, EZ ÉJHEZ	284
SZERELEM EZER ÉV UTÁN	285
ALFRED SCHAFFER (1973)	286
A FÉLREÉRTÉSEK ÉVE	286
ILLATA MÁR MINDEN	286
MUSTAFA STITOU (1974)	287
CSAK EGY TERASZ	287
CSAK EGY TERASZ 98	288
RAMSEY NASR (1974)	289
LEGYEN ANYÁM	289
SACRE DU PRINTEMPS & PIERRE BOULEZ	289

ABDELKADER BENALI (1975)	290
<i>IDEÁLIS VERS</i>	290
<i>NEM AZÉRT MENEKÜLTEM, HOGY ITT ÉN</i>	290
LERNERT ENGELBERTS (1977).....	291
<i>HIRTELEN</i>	291
<i>ELHAGYOTT TEREK</i>	291

Arday Géza : Bevezető előszó helyett

Hatalmas fordítói munkát tart kezében az olvasó. *Csipke és tulipán* a címe ennek a majdnem négyszáz oldalas könyvnek. A kötet címében: a brüsszeli (belga) csipke és a holland tulipán sokatmondó szimbólumok, ugyanis a költő Belgiumban él, ám a kötet holland verseket tartalmaz. Majdnem félezer (pontosan 443) költeményt tartalmaz e kötet 181 holland költőtől. Ennek a hatalmas munkának a hézaggótlás a jelentősége, ugyanis ilyen hatalmas válogatás még nem jelent meg magyar nyelven. Tóth Z. Lászlónak hatalmas a meritése – a holland költők tekintetében –, hiszen a legkorábban született holland költő 1864-ben látta meg a napvilágot, a legkésőbbi 1977-ben, vagyis több mint egy évszázadot ölel át ez az antológia.

Hálás lehet minden magyarországi holland tanszék egyetemi tanára és hallgatója a fordítónak ezért a kötetért. Remélhetőleg ez egy kis változást is elindít majd a magyarországi néderlandisztika körében, s elindul valamilyen produktív munka. Nyilván a holland/néderlandisztika tanszéki könyvtárak megbecsült helyen fogják őrizni ezt a 443 költeményt. A Mikes International oldalain mindenki számára hozzáférhetővé tesszük ezeket a versfordításokat.

Tóth Z. László jóvoltából magyarul szólalhatnak meg ezek a művek. Szerencsések vagyunk a személyével, hiszen fordító és költő egy személyben, s ez a legideálisabb állapot: mert a versek nemcsak érdekesek, hanem egyúttal élvezetesek is. Példaként kiemelek a számos költemény és költő közül Emma Creboldertől egy versrészletet, amely úgy érzem mottóértékű lehet e kötethez:

„Bennem egy róka veszett el,
ki szavakkal üzletel,
pontot, vesszőt kínál,
mintha az brüsszeli csipke,
kézimunka lenne.”

Hasonlóképpen van ezzel a fordító Tóth Z. László is: szavakkal „üzletel”, s mi olvasók vevők vagyunk rá, mert érdekel minket, hogy milyen lehet a holland költészet. Az érdeklődésünk és ez a kötet bizonyíték arra, hogy a nyugati magyar emigráció jelenleg is alkot és kultúrát közvetít, amivel betölti feladatát és hivatását.

versfordítások

HERMAN GORTER (1864-1927)

EZ MIND SÁPADT

Ez mind sápadt szürke hét,
látom jár-kei a sok nép,
csupasz fejét a napfénybe tartja,
mindüknek más az arca.

Egyik a másikat megszólítja,
szavuk fehérítve, fakítva;
aztán mind csak messze fut,
oly egyedül, mint az út

Fejem üres, száraz a száj.
Égő szemem felfele száll.
Hideg, poros és fehér,
miben ülök itt a fény.

Tartom fejem a kezemben,
forróságtól ég belembe
húsom és a lábam fáj
az élettől, miben jár.

J. H. LEOPOLD (1865-1925)

BÁMULVA KI AZ ABLAKON

A mozgásban ott valami élet
rémllett, az ágak is összeérnek
remegve s minden fát megráz
az alig-kezdett: számadás.

az első gondolat pírja remeg,
lomha ujjakkal intenek,
intenek, intenek át
vallva félemük vad szavát.

És könnyű ügyek emléküket
susogják s hívő révület,
nagyon akarnák nagyon – s mi vár
a légből nyúló csupasz fákra: halál

A lélektelen üres ég,
hol kedvetlen hull a szél eléd.

A HAT KRISZTUS VERSBŐL

II.

A sötétségben a langyos sejtelem
arcáról ott matt-selyem, lágy-selyem
könnyes szemekkel édes gyötirelem
az arcon ott matt-selyem, lágy-selyem.

A langyos sötétben a szó-zene
visszhangzik a nyugodt sirám
a szív most nyújtva zengene
fájón a nyugodt sirám.

ODÚKBÓL RAKOTT VÉN VÁROSBA

Odúkból rakott vén városba
jön hát a tavasz, túl régen élek ott,
s most várnám, hogy már
kitáruul, de mindenben fanyar
fájdalmat érzek.

Ó azok a kövek, házak,
a nyesett fák, a nedves égben,
s az emberek, kik csak magukra látnak,
szólnak, csak szólnak s őket nem érthetem,
magába zárva bennem az értelem
és nyugtalanító, kétségbe ejtő a bánat,
ami volt, hogy e dolgokat nézem.

Az összevisszaság alatt megrogynak a lábak,
a szürkület hálójában függ fejem.

VELED VOLTAM GONDOLATBAN

Veled voltam én gondolatban, fájdalmaid
s oly keserűn keserű bús megadás,
meglett korod voltam én gondolatban.

Csendben az üres nap szürkületében,
ha sárga fény fut át az utcán, fent dagadt
kedvetlen felhő, mikor fog majd esni
ki tudhatja;
és egyvégben a menet, lényegtelen
fekete alakokkal és holtan
a sápadt arcok és minden olyan vén, vén
ami mindég volt s halálosan ugyanaz
e csendes napnak szürkességében.

ESŐ

Elhagyták árnyékukat
összehúзва magukat,
ruhák, fej és cipősarka
szürkén laposra koptatva,
mint a kő.

Kert, kerítés mindkettő,
bokrok, ágyás és jázminok
felemelve eltűnt titok
s kicsipkézve az az út
hangtalan vesztébe fúlt.

S fent a sápadt falak ormán
függ a nap szűk órák romján,
körbe csupa egyensúly;
hol az idő elnémul
csepeg lukas pillanat
platty, platty.

P. C. BOUTENS (1870–1943)

REGGELI VÁRAKOZÁS

Mint egy ebéd készül a nap.
Érem ízét, a tiszta fény
Hozza, még szótlán költemény,
De itt-nemléted szárnya kap.

Tőled hallgat a messzeség,
Hol nap hajt végső felleget,
Benned borzongva kél a szél,
Mi zsenge fák hegyén remeg.

Hozd részem hűs játékból, add
Fénylő víz fodrát fűz mögé,
S mit ég-azúr dob: kék tüzet
A hársak lombjai közé.

DALOCSKA AZ UTCÁRÓL

Szürkülve hullt est varázsa...
S mint madár a szomszédos szobából,
Fedve banális szavak falától,
Zeng a lélek csaló hallgatása:

Olyan volt majdnem, mint egy álom:
Fénytelen nap a láthatáron,
És figyelve ránk a karcsú hold
Vagy amit a kettő közt kibont
Titkos szív, egy dobbanásra hűl
Smaragd mezőben az arany virág,
Mi vérzön nyitja szirmait reánk,
Majd csillaggá kövül...

Ajkunkon kiszalad,
Madár köti magát zsinórra,
Megnemértésbe gyilkolva,
A hang,
Betörve értelmét a szóba,
Amit ha egyszerre a két szív mond
Meredek egeket bont
Fényes úttá, hajóknak tengerré,
S küldi őket, hajtja maga elé

Echózó mérő-ónnak, hogy viharban szélben
Bátrabban nézzen...

Egy pillanatra ott álltunk,
(Remény felett, büntudat mélyen
Tudjuk most már, örökre értem)
Hol egyszer sok, sok ezer átjut,
Rajtunk volt a sor, s nem voltunk készen...

S talán naiv butaságunkban
Játszott, kívülről tudott
Játék nélkül, mi most kátyúba jutott,
Mosolyként dalként, csak úgy véletlen
Ajkunkon a szó magától kibuggyan,
Mint régen már,
Mint régen már,
Vagy visszajön majd még egyszer tán,
De nem az életben, nem ez életben.

KAREL VAN DE WOESTIJNE (1878–1929)

TAKARD SZEMED

Takard szemed, ha éri fény:
csak mélyebb lesz a lángja...
Nem látom arcod szebbnek én
mint biztonság tengerén
kezeimbe zárva.

Hagyd, mit a nap egyszer ad
s szállsz idők hajóján...
Szebben cseng, ha fennakad
kacajod az elmaradt
órák pókhálóján.

Fütyögj, mint tavaszi szél
hogya várni kértek...
Száj, mi kér csak és beszél,
szem, gyermek, mi sose fél
fakó hajad, mint az éj,
vagy a hold az éjben.

ÉN MOGYORÓ VAGYOK

Én mogyoró vagyok. – Puhány hernyó lakása,
bennem lakik, fehér és vak, mindegyre rág.
Az én magomban lett sötétség magja zárva.
Nem kér, nem sír, üres világ.

Hagyom magam, vagyok magamnak futó kára,
mi bután, türelmetlen, bezárva kereng,
hálátlan hernyónak vagyok örök lakomája,
s ha rám találva ujját gyermek teszi rája,
hallhatja: mélyem énekelve zeng.

NEM: VAGYOK (HOL AZ ÉRŐ JÉG, A VIZEKET BEHÚZZA)

Nem: vagyok (hol az érő jég a vizeket behúzza)
a rajz, ablakokra omló téli tüll;
ki, ha házáat este holdfény zsaluzza
csip-csup lukakba, rejtő homályba menekül.

A kandallószén bíbora az ablakra derül;
egy rózsza ébred ott annak, ki illatot kíván;
a gyermekek bódulva kint a ház körül;
a szemeikben nyílik most az a virág.
Behívjam őket? A kenyér dohos, a tej megalvadt;
– Istenem a szív csupán tagadhat?...
Érzem fagyosan állnak az ajtóm előtt kint.
Lassan nyitom, de messze túl messze már mind.

WILLEM ELSSCHOT (1882–1960)

EGY GYERMEK HALÁLÁRA

Nem fordult ki a föld sem a sarkából,
hogy a csöpp szív nem dobog,
nem hulltak le a csillagok
és ép maradt minden a házból.

S kávé közt jajjal sok kemény
panasz, sírás, a vigasz hangja
a hangodat vissza nem adja,
nem gyújt szemedben újra fényt.

Nem ébredsz fel már eme bajból,
nem mozdultál míg jött feléd
– s felsír a lépcső, melyre lép –
apád, hogy téged betakarjon.

Értsétek meg: most vége már.
Mit tegyünk hát? kezdjünk imához,
térdeljek köztetek az ágyhoz?
úgysem alszunk ez éjszakán.

Most mondjad csak, ha tudhatod
te túl okos tapasztalt ész,
– vagy gondolatunk túl merész –
Békén hagyják a kukacok?

EGY SZEGÉNYHEZ

Naphosszat s át egy egész élten
kerülnek, mocskolják neved
mintha valami volna veled
ami ellen bűnözni érdem.

Mégis, hogy csak egy fajtából
van húsunk, vérünk és mindenki
lábnyomát az eső egyként elveri
látják ők is és tudják jól.

Előbb a pénz s utána nézik
van-e valahol valami lény,
ki bárkit egyszer fülén
fog s őt saját mértékkel méri.

Vigyázd pajtás ezt az égiszt,
és örülj, ha már békén hagynak
sápadt nagyon az arcod, ajkad
úri gyerekeket rémiszt.

Rontsuk le most a távolságot
– mit én mondok vagy te teszel
senki sem hallja, látja hát merem –
miattam, mert nagyon bánt látod.

Nem húzom orrom, ó, nem én,
hogy göncöd, ruhád miért fényes
foltos, dohos; ne légy kényes
ne fordulj el, jöjj csak felém.

Ölelj, mintha testvérek lennénk,
Kiket egy ördögnek adtak el
S fújd bátran arcomba ha kell
Ajkaid forró lélegzetét.

I. K. BONSET (THEO VAN DOESBURG) CHR. E. M. KÜPPER (1883–1931)

ÉJ

A fekete föld
fölte és
körbe
kert
gyémánt-virággal
ég –
Benne ágyások
sűrűn megszórva
öntözve
locsolva
csillogó maggal,
egy csendes éj
mozdulatlanul
színtelenül
a foghatatlan
a számlálhatatlan
csodája benne
csillagbetűkkel
áll megírva.

Ilyen éj ez.

Látható
zene ez
fekete fehér
éj melyben
a csend mint
az óceán
most búg
majd forr
majd zeng
majd zúg
mint méh mely
füled
mellett
zsong..

HALLD! HALLD!

ilyen éj ez.

A fekete föld
Csendes éj
Emberi agy.
Emberi szív.
Gondolkodó agy.
Fehér.
Fekete.
Fehér.
Fekete.
Fehér-fekete.
Fekete-fehér.
Jönnek.
Mennek
Jönnek.
Mennek.
Nagy.
Kicsi.
Nagy.
Kicsi
Mi ez itt?
Mi az ott?
Mi van itt?
Mi van ott?

Nap.
Éj.
Nap.
Éj.
Nap.
Éj.
A csendes éj
melyben
egy alvó disznó
egyenlő
hosszúságú, színű
hangokat
böffent
mély, mély
basszussal.
A föld morog.
Az ég dalol.
A föld sötét.
Az ég fehér.
Az ember szürke.

Ilyen éj ez.

M. W. J. KEULS (1883–1968)

MAGAMBAN FEKSZEM

Magamban fekszem, várom, hogy te jössz,
Tudva, hogy már nem jöhetsz soha;
Mily furcsa türelem. Mindent legyőz,
Lomha víz követ, gondolatok sora.

Morzsolom, várva, éjjelem, napom.
Vak büntudat egy élten át;
Bár nem tudom, de mégsem firtatom:
Milyen erő rak ily türelmet ránk.

Ha forró szűk úton visz a menet
Vihar után, mit csúszós vágy hozott,
Ha vársz; mi célja, értelme lehet?

De míg cellában rab remény kopog
Alagút végén napvilág motoz
Meglelem majd a fényes, hús helyet.

NEM LÁTLAK ÉN

Nem látlak én, de tudom merre vagy:
Öledbe ejted most a kezeid,
Fontolgatod, mert nyugton mégse hagy
Magadban még az angyal szavait.

Mi itt lenn repdes, téged el nem ér,
S felejtet már te régi röpteid;
Csak én tudom miként emelt a fény,
Míg engem dalom mocsarába vitt.

Könnyekre nem vár túlvilági lét,
Megkaptad már, mi sorsul volt megírva;
Hevíti, oltja türelmem tűzét,
De az az árny szívem elszorítja.

MOZART

Előtted tán az évszázadnyi csend,
De egy új reggel ébredt énekedre:
Hang, sírról álmról bongva cseng,
Zenged madár, mi Istenbe volt rejtve!

Mitől végül is elcsitult a vágy;
Milyen mohón ittam fel én e hangot,
A szív, mely életéből szabja dalát,
Megszabadult – az üdv sodrában tartod.

Mosolyból fonva, bánatból e lét,
Sosem voltál soká homályuk rabja,
Mert felitatta félszeg vágy derét
Erődnek láza ha átlobbant rajta.

Az árny, a fény, s a drága pillanat,
Mely szívben nyílik, s ész ítél felette,
Mi formát ember mértékére szab,
S mint isteneknek törvénye engedte.

Elemek ügyködnek, gyors és tiszta kép:
Szél és víz fonják össze játékkukat.
Angyalok hozzák tűz üzenetét,
Követi az anyag, mit az ég mutat.

Sarjadt véredtől egy másik világ:
Ily tiszta rend a káoszból még nem lett,
Nem hull itt lepke, nem hervad virág.
Töretlen egység, és nyugodt egyenleg.

Ki téged hallgat a tökélyre lelt,
– Gyönyör, ha egy lesz nappal és az álom! –
Létünk réseit zárja éneked,
Feltámaszthat holtat már a susogásod.

Osztottad mindég életed dalát,
S lett az ifjúság túláradó tenger,
Mert a kegyelem is rak ránk igát,
A test elég, hogy új csodát teremtsen.

Szeretet adta napjaid hevét
– Nem néz ki bort tölt saját poharára –
Virágként nőttél – míg a vég elért –
Emberközelbe, istenek honába.

A szent láng átver minden akadályt,
S mint örömed hírét, ízleljük néha
Borongós hangod, mit a bánat ad,
Te szelíd látnok, legkönnyebb próféta.

JAN VAN NIJLEN (1884-1965)

TÁJ

Mozdulatlan álltak a langa tölgyek.
A kéklő tónál izzott őszi rőt,
Szürkület parázslott, levelek pörögtek
Hangtalan aranyba szőve az időt.

Minden csendben lapult... De egyre nőtt
Mint végbúcsú a fénylő fák, a völgyek
Felett, mindegyre újra szállt a tört
Madársikoly, ahogy Délszakra törtek.

Majd jött az éj s elnémítá a dalt.
Rebbent a szél, a víz búsabban csobbant,
Az első csillag sárgán szórt fényét.

És hirtelen halászok lépte roppant,
S rájuk komoran nád kócos sörényét
Japán árnyképként pergeté a part.

MÁJUS REGGEL

Mint ez, legyen majd mindegyik napom,
És nem hiszem, hogy akkor többre vágyok,
Nem érdekel, a válaszra se várok:
Lehet, hogy mindezt kétszer megkapom?

Jön majd a vég is, én már tisztán látom
Levegőben, fényben, de eltolom
Minden bajom s évelő bánatom,
Csak gyógyulás lesz végül is halálom.

Szürke az ég, a zápor csillapul,
A cliviák, a fuksziák kint ülnék,
Forró aszfalton párál illatuk.

Így fut a kedves köznap, ami van
Tovább. Felsüt a nap, madarak fütyülnek
A Námeni-kapu kocsmáiban.

A GERLE

Mintha a gerlice valakit hívna.
A hársból oly tompán hallod dalát,
a költők azt mondják, mintha csak sírna,
nem leli semerre nyugtát, honát.

A többi állat, ki a gerlét hallja
nem rendül meg e berekedt bután,
miért figyelne a magányos dalra,
nem vágyról hall: a tűnt öröm után.

Csak az ember akar érteni, tudni; végít,
okát kutatja, vaj mitől a rend?
A nyár virul, az első gyümölcs érik,
értelme sincs tán, csak körbe a csend.

ÓZSDI SZALON

Hat szék a sorban a fal mellett állnak,
mit ébenfából zongora követ,
a szürke falon emberekkel tájak,
arany szegély, sötét keret-köret.

Ilyen szobákban mindenki öreg,
egyforma tél a nyár és egyként fáznak;
erősre rakva a súlyos kövek,
bár omlanak a századokra várnak.

S amint szokás, a függönyök megett
a clívia s az öreg kaktusz bíztat,
egy hétre szép, egy éven át beteg.

A béke itt már öröklét lehet...
Ilyen szobákban óborokat isznak
S megfontolják jól az életet.

GEERT GOSSAERT (1884–1958)

THALASSA!

A dombok közt, a tölgy erdőben
Hűvös és fényes volt az éj;
Büszkén léptek a pejók előre
Keletnek, várt a vágyott cél.

Majd a fülünk csiklandó szellőben
Furcsa, lágy, messze mormolás...
Lovam is megugrott prűszkölve
Kéretlen vágta s torpanás,

A csúcson fent megállt dübögve,
Rezes fényt szórt a hold reánk
S párás szemmel láttuk: körbe
A végtelen nagy óceánt.

P. KEMP (1886-1967)

ÖRÖKLÉT

Mindabból, ami él
csupán (kis) láng vagyok.
Hajam ritkuló selymén
érezem, mit várhatok.
Néha nevetek, ára
nem lesz soká magas,
s félek a mennyre várva
üres lesz fenn a kas.
Csak elcsépett dalban hallok a refrént:
A miénk leszel te bűvös öröklét.

GREY

Nevet az anya része fiában
nem érdekli őt az apa része.
Idegen hang ez: a minden hiába,
nincsen, ki itt a másik nyelvet értse.
Gondolom nem lehet hosszabb e vers sem.
Rövid a szürke, az ember min nevéssen?

TÚLZÁS

Holdakat fogni majd, a sok kosárral,
kannák tele kántálással,
üvegben fényt szárítgatok,
a föld szemeihez útra kész.
Dobozban napok,
hordókban sóhajok
és üveg verseket tart a két ostoba kéz.
De bárhova nyúlhatok,
én már bolond vagyok.

ESTI HANGULAT

Ez is olyan jaj-mi-haszna est.
Még minden áll, de már a semmiért repesd.
A gyerek-játék mintha üveg mögül zsongna,
mintha már nem volna,
itt sem ez.

RITOURNELLE

Tesz velem, mit akar a fény,
mindegy megyek, vagy állok én,
kezem akármiért, ha nyúl
felette csak a fény az úr.
És férfiként így leszek nő,
ki rőtöt szeret de kékből nő,
nappal fia, akit az est
vörös szegélynek égre fest,
jelezve holnap jön a szél,
míg saját fényre lelek én
s a sok kékből a rőt kinő
s férfité vedlik majd a nő
magam felett leszek az úr
a kezem bármiért ha nyúl,
ha megyek, vagy ha állok én,
mert én akarom, én a fény.

AZ ELV

Ámul Jézus tomboló háromságán,
a napot, a férfit nézi,
s nevet türelmetlenül báván,
ahogy azt érzi.

De azért oly hosszan nem mulat,
ajkai túl nagyok,
szeme, mint mi csak sárgában kutat
kék-rőt szegélyt kapott.

Érzi: arcára nap nevet,
Jézust messze a kézben,
amivel reggel keresztet vetett
a butácska észre.

De a férfi betölti egészen
az övét és szívét,
meztelen, bátran, merészen;
s szemei közt a sötét.

WILLEM DE MÈRODE (1887–1939)

GYÁSZFÁKLYA

Virágzás hónapja, csupa illattár.
A rétek fényben; az égi utcákon
Nyüzsögve húznak fényes karavánok,
Csillagok, a felhők mint futó batár.

Majd mindent vaksi örület dobál,
Szeretni, mielőtt eltűnnek az álmok,
Könnybe fullad minden öröm te látod,
S könny nélkül jársz már a sírás után.

Kell, hogy az ég előbb nyomorba mártson,
Hagy kopjon rólad tündérszép palástod,
Virágjába törjön vessző, az ág.

Ó szív nem bírsz el még egy halottat,
Ha már az istenek sötétségbe dobtak,
S elzárva fénytől minden éjszakád!

PARASZTÜNNEP

November van, most megkezdjük
A hízott disznó pusztítását:
Hozd a sonkát, a szalonnát
Szeletelve s ne feledjük:
A májat, a finom vesét,
A kanyargós, vastag hurkát,
Szomjat ad és nehéz munkát,
Barna sör eloltja hevét.

Fújd ki magad, végy most a babból,
Káposztát tán, avagy kását,
Ott áll az anyjuk, hogy adjon,
Egy adagot éléd csapjon,
Aki legény, most hagy lássák,
Vörös képpel is fogyasszon.

S kint a sarkot meg kell kerülni,
Ha már nagyon kell fütyülni.

SZAVAK

Ki tudhatja mint van: a szavak
Magukat adva megoldják
Hogy amit pletykának hallanak
Tett lehessen és valóság.
Szaggal, színnel, hanggal, formával
Megszívták magukat csendben
Majd vígan madárként felszállnak
Mint padon ülnek a versben
Röppennek ha eleget vártak
Rebbenve könnyű szárnyukat
A szív messzi fészkére szállnak
S egy új napig még alszanak.

P. N. VAN EYCK (1887–1954)

BRENT BRIDGE

Idegen itt, más a föld.
De legtöbbször még sincs más
Mint a víz, a lombhullás.
Hol ül: a pad, egy kis zöld,
Fehér hattyúk a parti sás,
Később a túlsó part ott fönt.

S míg közben olvasásba kezd:
Dal kezdete, halk hangolás,
Körültekint: egy villanás;
Furcsa – véli – mi körbevesz,
Oly idegen, mint látomás,
Pedig öröktől itt van ez.

Idegen itt, más a föld,
És egyedül, mert nincs ki más.
A folyó és a lombhullás,
Hattyú, mi éppen idejött,
Padomhoz és a parti sás.
Esti fény, mit napkezemre önt.

AZ ABLAK ELŐTT

Itt, saját életemben: én.
A csend, a hó a fűvön, ágon. –
Volt az úrról, múltból álmom?
Nem több, mint itt e perc ölén.

Érzem. Habár nem mind enyém.
Ott susog rám és int a fa:
Mintha álmaim mögé hívna ma
A dal a mélyebb lét vizén.

Tudom, ha a hangot hallom,
Ez a tarkára festett sors,
Hirtelen majd egy roppant gyors
Villám, mag lesz egy fényes parton.

J. C. BLOEM (1887–1966)

VÁLÁS

Minden válás az utolsó válás
követe, végső ágyé minden ágy.
Minden megálló vég felé beszállás
hol a szerelem is cserben hágy.

Az utcák sűrű városi homályán
búcsút veszünk és mázsányi a súly.
Visszatekintve intsz, de már árván
fordulsz a sarkon halálra túl.

A FELSZABADULÁS UTÁN

I.

Szép és fényes, mint akkor a tavasz.
Csípős a reggel, ám ha a napok végül
kinyílnak, az örök levegő is csoda
a megmentettnek.

A tarlók felett áttetsző visszfényben
szántják a földet a cammogó lovak
mint mindig, noha csak pár lépésnyire
ágyúk dörögnek.

Hogy mindezt megértük ép bőrrel és én
kimondhatom, sőt minden ébredésre
tudom: elmúlt és már végleg, az alig
tűrhető rabság.

Értelme volt öt évig nyögni
fellázadva, néha betörve; senki
a születendők közül nem fogja a szabadságot
már így átélni.

II.

De szabály a visszatérő ár-apály!
Mi a szív, ha mégis félve félt,
Bár tudta: minden szív tavaszra vár,
Főleg ha fény veri mint acélt.

Sérthetetlen és mindenütt jelen
Az élet, min nem fog halál s a rossz;
És panaszt komolyan ki vegyen.
Ha romok között is nő a rozs.

SZERETŐK

Zokogva mentek forró búza közt,
Ki-ki egyként a fájdalmába zárva,
S nem volt már más az árva lét mögött
Csak fájdalom és kalász susogása.

De mégis jött szikkadt szájára szó,
Forrón, mint vére zúgott homlokában.
Sebeket kapva, magát megadó
Kereste, mi maradt szerelme roncsában.

S a férfi kedvén szállt sok régi kép:
A lányka évei meghitt otthonban.
A tél, ahogy a láng ölébe lép
Az anyja mellett, tűz mellé guggolva.

Aztán a tónál ott a nyári est,
Hogy jött a kéj, mi szívük eltöltötte,
A fényben egymást testében a test,
Mit hold lesett a felhőn át ködölve.

Lihegve álltak ott, épp táblavég.
Ki akar válni, egyikük se tudta.
Mikor forrón és reszketve az ég
Tekintetük a messziségbe húzta.

Mi volt az álma, csak egy mozdulat.
A köznap résén út, hol hív az ismeretlen;
Hirtelen tört rá fájón a tudat:
Miért lett szerelmük ily betölthetetlen.

Hőköl a szív, ha indulásra vár,
Ha más fedél alatt lesi, mikor jön álma,
Szellemhomály, ha nyílt ablakhoz áll,
És künn a fáknak édes susogása.

Nem nézték egymást; ment fiú, a lány.
Könnyezve tértek búza közt az útra.
Kíséri sorsát most már a magány.
Kettőjük üdve örökre szétzúzva.

SÍRJAİK

Mit számít az? Ha ott két kő megett
Országok fekszenek, amelyeket
Esővel áztatnak a szelek
Míg vége lesz a vak időknek?
Nem szólhatnak, ahogy ott fekszenek,
Nem adhatnak többé egymásnak kezet,
Hol ajkakat némaság temet
Megtöltve feledéssel, földdel.

Mit számít az? Mit mondanak csókok, könnyek,
Nekik és mindnek, ha nem lesz már könnyebb
Boldogtalanoknak, kik a fényben éltek
Élet előtti-utáni sötét között?
Halottak most ott várva
Nem térő napokra, éjszakákra
S arra mit halott még elérhet:
Békíthetetlen végtelenre.

A DAPPER UTCA

Az üreseknek való a természet,
Elégedettnek, ha még marad
Egy csöppnyi erdő, oly újság-darab,
Egy domb és rajta a villatenyészet.

Nekem elég városi utcarészlet,
Vizek mellé rakott rakpartfalak.
Legszebbek a felhők a tetők alatt,
Ha padlásablak rétvén legelésznek.

Ha semmit nem vársz a kevés elég.
Bújik az élet, ha futsz csodák után,
Mik egyszer ragyogva elédbe állnak.

Így merengtem el magamban, ekképp,
Egy esős reggel, boldogan-bután
A Dapper utca csendes ablakában.

ANTE LUCEM

A világ csendje, ahogyan már várja
A gyászos hajnal első sápadt fényét
Mikor ébredvezve, talán utoljára
Az élet kendőtlen arcát néznéd.

S a lompos éj vadonából a lélek
Menekülést másként merre talál
Mintha hitetlen, magát csalva ébred
Míg a szennyes nap a hóhéréra vár.

Szív dobol, lélegzet is itt-ott kihagy.
Tán fényesebb lett a sötét üveg?
Akkor is tudod árva sorsodra mi hagy
A kezdettől a végig elveszett ügyed.

F. PAUWELS (1888-1966)

SZÜLŐFÖLD

Én nem vagyok holland, ember vagyok
és minden ember a szövetségesem,
drótos-bólyás határom nincs nekem
csak hol a szeretet határa ragyog,

mikroszkópot, lencsét másra hagyok,
hogy a semmi képe óriás legyen,
s ami a forgó földtekén terem
abból csak az kell, amit én akarok!...

Mert nincs itt bőrszín és idegen nyelv,
a betegség minket egyként lever,
mi élet és halál közé van húzva

s hol a szív magányos, kétségben ver
s a küzdelem végül békében nyer,
ott szülőföldem, zászlóm földbe szúrva!

J. GRESHOFF (1888–1971)

COLUMBUS AMERIKA NÉLKÜL

3

Most egy zefír jön, repül haza,
Mondja, mondja, de érted ezt?
Tanácstalan énekbe kezd,
S az ének jobb, mint a meggyőzés szava.

Aztán a tenger is beszél,
Titkos jelekkel veri hajóm farát.
S hírnök nélkül ki lát tragédiát,
Az égből sirályt hoz hajómra a szél.

Ekként dalolnak hát a szirének,
E lélekfojtó, túlvilági hang?
Bőrömben a kéj zeng, mint harang,
Érzem a könnyek forrón feltörnének.

Mit gyötri iskolában ártatlan gyermek esztét
Latin, görög; mért nem tanulnak titkos nyelvet
Amin pacsirták, nimfák énekelnek,
Ahogy a víz, a felhő, a szél beszél.

5

Ki kerüli el a sors logikáját?
Ki bolond vágyak vitorláját bontja,
Hogy Cassiopeiát halóba fogja,
Legjobb esetben fogja a hálóját.

Bármi férfibolondnak tűnik a hold,
Csak egy kopasz, hideg menyasszony volt.
S ha beleszeretsz, előbb, mint a holdra,
Visznek ki téged majd a Lipótra .

Undok kerítő ám a természet.
Árúja csak csupa enyészet:
A szépség múló és nincs alapja,
Az üdvért hallgass inkább egy parasztra.

Megyek haza, a világ int nekem:
Agyonstrapálva az ember végül
Boldogan, bölcsen élhet Isten nélkül.
De teremő ember nélkül Isten nem.

A SZOBÁM

A tárgyak őrzik még a régi fényt
Ott állnak, hol sok éven át is álltak
Irigye, rabja mind egyként egymásnak.
Mivel az asztal két szájjal beszélt,

A díványt marja bús szerelmi bánat,
Semmibe véve őt az égi lényt,
A vázának is szerelmet ígért.
S a lámpa fittyet hány e hiúságnak.

Maguk kelletve, ím hogy körbe állnak
Megértem végül mindez csak a látszat.
A csend, mit mélán őriz minden tárgy,

Titok, amit az ég elembe tárt.
A szoba áll, mint régen oly öreg,
De minden tárgy ma már csupán üveg.

A HÓEMBER

Szabaddá tesz és zsémbessé telem.
Míg körbe minden hullik és fakul,
Az ember újabb csodából tanul
Nem mással történik ez csak velem.

S ha már a tavasz illatárba hull,
A rét, a róna ringyón szemtelen,
A játék, látom: csalfa rejtelem
Az álcsoða már a sárban lapul.

A tél miben a föld tisztára ég,
Megmenthetett a csúfos öncsalástól,
Bőrömrre megy, ki hát e karneválból.

Férfivá ébresztett a hó, a jég.
S e tiszta tény nyomán annyit tudhatok
Világkupát biz én már nem kapok.

ROLAND HORST (1888–1976)

FELHŐ

Az őszi fű a napban ég
mintha a perc se törne
és ő a bűgyötörte
mellettem lenne még,
vagy jönne később újra
mint egykor – ó de régen –
vidáman béke-kéken
a fényben mellém hullna,
beszélne csak és nézne rám,
kedvét-baját kibontva
bizalmasan riongva,
s mint gyermek oly vidám.

Felhő takarja a napot?
elnémul minden hallgatag
még ég a fű, bár hervatag:
sorsom sebet kapott.

VISSZHANG

Hívlak, felhők alól, ki messze tűntél,
kiáltok én –
feléd, kerengő avar viharából,
ahol mi ketten álltunk,
s még állok én
álmoktól perzselt és most már vakon,
hívlak, igézlek, tán válaszod kapom:
ha szerelem valaha s vak remény,
a kétség, csodákat utolérhet
s tűnő lebegésben még elérlek téged,
sugározd ama szót arcomra, felém,
elmondva, hogy miként s merre tűntél,
és az az arany nap,
hogy láttalak,
mikor mint pacsirta, ki vissza nem tér,
szállt ott fel, feljebb vadul a lélek,
Elysium zenéjén, magából tűnt fény.

EX TENEBRIS MUNDI

Fut a felhő, zörgő avar szalad
amerre a szél száll;
Állunk, minden messziségnek leszünk
konca most és a szívünk
– rommá lakta sok tapasztalat
ránk már a gyors vég vár –

ó, a szegény elhagyott falvak
lettek ők, a határon, s majd így kél
a kietlen semerre fele útra
egy király menekülve, bújva,
eldobott már koronát, hatalmat...
s veri őt és minket a szél.

A népek és a fennkölt álmok
útja most nyugat fele tér
hajta a lélek végső rezdülésben.
Világok tűntek, szemem tükrében
futó avart, felhőket látok,
érezem, mint száll a szél.

JÓSOLTÁK DALOM

Jósolták: semmire
fagyva csupaszon végzi dalom
De tudták-e mire
képes vágy: a pusztulás
ha égő sebeit kapom
szem és fül, a nyelvet
sarcolja, hogy mérje a tudás
mit a világ felejtett.

A KRISTÁLYNÁL

Ily módon ez a sors jégkorszakába zárva.
Ide rendelve el, s mi benne ránk maradt,
hangtalan s némán: a Trója tornyait járta
tűz, s ahogy Heléna oly kihívón kacag.

S a kristály megint. A háborgó észak, honvágy
válasza: Deidre; megbosszult veszte itt
Usnach fiainak; Concobar; a futó hordák
és újra egy város, mi ég. S a kristály megint,

nekem. A nyugati ablakokban a fény
kimúlt. E megkésett világ minden álma
hozzáférhetetlen fészkére visszatér
susogva. S a kristály vár a sötétbe zárva.

J. W. F. WERUMEUS BUNING (1891–1958)

LÁTNÍ EGYMÁST

Látni egymást éjfél tájban
két ember két egyenlő lény
csillog boldog angyali fény
rajtuk, ring virág pompában

két fehér rózsza, villámtól
gyorsan egyforma a lángban
a fény halk roppant honában
ott ama vég nélküli percben.

Ennyi elég bár megvakul
mindkét szemünk, érteni elég
nőni mi fog, s mi majd elég
névtelenül, ha kézben lapul.

Száll égi dal, kettőnk neve
eltűnik s a hírünk vele.
Mi visszatérünk, a lét dala
mi vagyunk, s más mi bántana.

PAUL VERBRUGGEN (1891–1966)

PARADISE LOST

Ott alszik kiterítve a padlón
hörög. Holtrészeg
Ábelt nem rég hozták haza,
feje bekötve. Tán halott.
Elesett a fényért. Fényért,
mi érte volt. Másféle fény.
Bódultan fut az anya a szobába.
Borzas hajjal a kétség,
szekrényekben, ládákban kutat.
Izgatottan matat egy dobozban,
oldalazva urába rúg
s otthagyja a szobát.
A papagáj a kalitkában
fejfelé lefelé s káromkodik.

LÁTTAM EGY SZÉP KASTÉLYT

körbe kerítik rég-
i rózsák, már érett
volt a nyár, s így az ég

kékje sem oly kék,
ám szép volt a kastély,
a vízben büszkén állt,
ha búsan is, mint vén

öreg, ki kacajra vált,
ha kedve nincs, hogy éljen.
Árva lovag ment át
lovával ott a téren.

Egy csónak partot ért,
Csomóban a lapát,
Behordták mind a szénát.
A várhölgy zárja ablakát.

KÖLTŐI LÉT

Van Ostaijen barátomnak.

Bódít még dal
a hulló hegedűkről
lágyszóvásban
begyűjtött boldogság

A bamba ünnepségről
virággal telt fejünk,
mind ama rózsák, rózsák
nőies metrumok.

Csúszott a gyűrű a lányka kezéről.

Halálra kész állunk
most földünk őreként
s ha majd sorainkra hull az este
s a torpant sereg támadni fél,
préssel erő egy dalt
belőlünk, rekedt feszült torokból.

J. C. VAN SCHAGEN (1891–1985)

ROMANTIKA

Szerelmes lett az öreg bükk a tóba.
Reszkette tárta katonás karjait fölé
Mily szép volt a gesztus
Tele őszinte vággyal
Mély komolysággal.
Mély volt a tó sötét.
Vizére a csók: halál.

SZÁMADÁS

Ifjú voltam s zöldfülű
Azt hittem, bután bölcs vagyok.
Most fásultan és vénen
Vélem: a bölcs buta.
Mert ki buta? ki a bölcs?
Ki a ki?
Az ember, ha az.
S az élet meg egy kaleidoszkóp,
Figurák, figurák csupa figura.
Én meg csak cammogok
Figurától figuráig.
Vagyok.

VALÓSÁG

Üzletelek.
Van egy hatalmas íróasztalom,
Tekintetem szigorú,
Telefonba beszélek.
Kezem alatt egy úr,
Ő dolgoztatja a kisasszonyokat
És még más urakat.
A kisasszonyok illatosak
És mindegyiknek más szaga van.
Az urak széles kabátban járnak,
Pirulok tőle.
Mintha angolok lennének,
S nem is értem mért teszik azt, amit akarok.

Ma jó sok ügyünk akadt.
Mind, mind csupa emberi gondolatok,
Egy csomó dagadt volt, tolakodtak és rendetlenkedtek.
Nem értem miért voltak oly makacsok.
Volt egy pár sovány is, hamis akasztóval
És sok még begombolva,
Mint azt a nagyapám ládájában láttam
Rozsdás csavarokkal és madzagokkal.
Idegen voltam ott.

Így hát a ligetbe mentem sétálgatni.
Szegényes nap volt, az utca nedves.
A fekete fák nagyon éhesek,
Görcsbe húzódtak sovány ujjaik.
A szél szomorú meséket zsongott.
Szikár volt és unalmas a novemberi fény az undok felhők mögött.
De szívemben már lázadás vert,
Felnyögtem, Istenem én utcakő leszek.

KÍSÉRTET

éjszaka néha, a Márvány Padon
holdeb sírását hallgathatom

ki tudhatná – oly csendben sír –
boldogság az vagy sebre ír

ki tudhatja miért, talán nagyon öreg
vagy tán a kozmosz túlságosan hideg

jaja az éjben valami csámcsogás
végtelen messzi léttel kis locsogás

kimondhatatlan vágy oda hol a bál volt
hol vendégül látták egyszer a galaktikákat

majd mikor a hold elszelelt
ebünknek is csak vége lett

ha nincsen hold
neki is zárva a bolt

RICHARD MINNE (1891–1961)

A DARAZSAK ÉS AZ ALMAFA

Morcos az Úr, fáradt.
Órák hosszat csak teremtet:
tigriseket, kákát,
reumát és retket.

És ott üldögélt most
a legfelsőbb kápán.
Alant sétált Éva,
az mellett Ádám,

ki pipáját mélán,
nyugton szortyogtatta.
Nyár vége felé járt,
s érett már az alma.

A pozsgás gyümölcsön
Szösz darázshad zsongott.
Egyik-másik raja
be a mélybe rontott

a Tudás-fájának
lombos koronáján.
Néhány alma már nedvetlen
lógott itt-ott árván.

Mikoron a nap egy
tányér borba pottyant,
ahelyt, amit később
már Nyugatnak mondtak.

Az ilyen óra ezerből, ha egy.
Szédület. Úgy érzed,
minden, mint feneked
alól is a széked

szalad. Szót keresünk,
mi illatos mint a rózsák,
a kedves szemében
a táncot oly színek ropják,

mit Írisz sem ismer.
Ám az első párocska
nem szokott még ilyen
nűanszokhoz. Rocska

nyelvük, akár az érc,
nincs benne dekadens csavarás:
kss, kss, prprprpr bum!
(mit Ostayen Palkónál találsz)

A szél remegve ült a nádon
– Ott jönnek most: az este,
Éva, a bogár fejében,
s unalom bánatba vetve.

Sudáran állt és hallgatott.
Az éj tett még egy lépést előre.
Az almafa is állt nem tűnt
el a fény előle.

Akár az eol hárfa
zsongott a méh-nép s ó ládd,
röptükkel leírták
a geometrikus axiómát.

Éva csak nézte mindezt,
hogya darazsak mint vigyáznak
a Tudás-fájára, s közben
oly szórakozottak, s vidámak.

Egyre találhatnak valami újat
s a Tudás teljét e tornában
minden oldalról közelítve,
bemutatják ezer formában.

Éva lemérte saját nyomorát,
és a düh mitől a vér
– a jobbjára is – más útra tér,
talált. Nedves szemében

a jövő, képeit kép után üzte.
A végtelen estéket látta,
hogya bámul a tűzbe
telente, s nézi a mécs

szegényes kis lángját.
A kutya vonyít az udvarról,
odabent ül Ádám,
stoplikat szegél a padlón.

Hallgatják a szél mit rebegett,
tőlük egy szót ki is várna?
Lefeküdtek csendben az ágyba,
s Éva meg vett egy gyereket.

Ekképp hívta maga elé
napok sorát, mi egyszer majd jöve.
Miközben csípi lázadás,
kíváncsiság, a tudás ördöge.

Ez túl sok már Évának,
bátran jön, micsoda trapp,
az utolsó almát tépve szól:
fej vagy írás, s beleharap

Most az Úr is ébredsz,
és nézi ott a kis butát,
– szedjétek a sátorfátok,
s jelzi nekik kapu lukát.

Lásd az első történet
mozgalmas végét, ám
s az okot is mért oly nyomott
az élet s nem vidám;

Grimaszt, mosolyt, egy köszt,
hatalomtól hőkölsz,
s Verdit, Bachot fűtyülsz
majd a fogaid közt.

MIÉRT?

A kezdet, hát nem csoda?
A fejlődés? A vég?
Magában is elég.
Minek Isten szó oda.

Mondd inkább azt talán,
hogyan miért fújnak a szelek,
s villognak lányka szemek,
a fiúk oldalán?

S miért a rózsák éke
a sok tövis között,
s repdes ablak mögött
éji bogár a fényre?

Valóság miért teljék
örültséggel nekem,
s el hogyan érhetem,
hogyan szívem megpihenjék?

Miért fűzők mégis sorra sort,
noha fülembe rágták
a világ hiúságát,
hát miért nem hallgatok?

ŐRTORONY

Néha leskelődve ülök a fán
a sík felett nézve, hogy fut a sok ember.
Miként az álomban az árnyak, talán;
szétváló s újra egybecsapó tenger.

Ügetnek, forognak jobbra-balra,
Gyalog, szekéren biciklin, vonaton.
Csaták gyalogja, magára hagyva?
Vagy semmi? rossz játék, téves vonalon?

E nyüzsgést, e habzást bárhogyan nézem
a kilátóból szépen, komolyan:
Akarna valamit mondani, kérdem,
töröm fejem. És te? tudod hogyan?

A SZÉPSÉG NAPJA

Ha rügy pattan, a méh, ha zsong;
a szél csak örültségeket dumál;
mit az ember szimplán tavasznak mond,
s a föld is fejtetőre áll;
mindez most fejemben kotylat,
s tűznék hozzá egy kakastollat,
csak ne lennék előkelő úr,
aki ünneplőjében szorul.
Szakadna csak az övem széjjel,
vennék itt mindent kettesével:
istállós és városi lányt,
azt ki okos, azt ki balga,
kit küld kastély, s kapualja,
téged ó fa, fű és virág,
körbekerengő fehér páter,
ló víz, felhő, nap, zsalugáter,
s táncolnák köztetek vadul,
csak ne lennék előkelő úr,
aki ünneplőjében szorul.

VICTOR E. VAN VRIESLAND (1892–1974)

HASZNÁLATI UTASÍTÁS

Köt minket egy agyó, amit egy kis
Holdfény kísér, irónia nélkül.
Ne várjunk elnyelt utolsó szóra;
Ne célozgassunk válásra, te is
Tégy mintha szemed lecsukódna
Ha szemem kutatva belemélyül.

Pátosz nélkül hagyjuk el most egymást
Hol a fűben vége az útnak.
Mosolyogj csak kedved ellenére
Hisz úgylátunk gyorsan egy mást;
Tégy mintha nem vetted volna észre:
Mily keserűen szomorú vagy.

S ha évek múltán újra látlak téged,
Elsietünk intve egymás mellett,
Ezt a búcsút őrzik majd az álmok
Olcsónak tűnt, de mily érzékeny, nézzed
Nem ment tovább – játszd meg – régen látod.
Menj hamar, mert még beszélni kezdek.

M. NIJHOFF (1894 -1953)

AD INFINITUM

A bárányvért kiönti a cseléd,
A tükör csillog, húst nyaldos a láng.
A kandallóhoz lerakod a fát
Nő, ki méhedben hangom neveléd.

Vonyít az erdőn farkasszuka vár
Kölykére, s aki az ajtón belép
Atyám, kölyköt emel – csupasz fehér –
a fészekből, s közben az gyerek már.

Egy perc ott állunk, ő, a nő, meg én;
S a nő vállára dől, milyen laza
a kép: fehér lakás, körbe a fény,

A hús szaga, a friss fa illata
Mind újra gyúrt öröm, erdő ölén
Tisztás övezte fészek, a tanya.

A HÁZ

A réten, hol már ráláthatsz a gátra,
árnyékban állt a fák övezte ház,
amit üresen kellett hagynom hátra,
amire most az ellenség vigyáz.

Ha jól hallom, már minden fát kivágtak,
a ház bunker lett és körül a rét.
ha igaz az, amit a nép mesélt:
a rétből ők aknamezőt csináltak.

Mondják; de más titkot bízott rám
a ház, hogy álmomban ide betért;
a tengerről már hírt hozott a szél:
viharzon jön felénk a szennyet söprő orkán.

MEMLINC

Komolyan hord magányt
A földi és az égi
Aklok közt áll a férfi
Ki érti Isten szavát.

Választ tud, de még vár
Míg a kérdés hangzik,
Hogy a világ elalszik,
S egy csillag a nap fölé száll.

Öröklétre az éh
Kenyérként törte testét,
Halált ízlelt benne, vesztét,
Lemondón sorsára kész.

Figyelve őriz csendet,
Áhítatban: előre lép,
Nem, nem a vég, hanem ép
A végleg megkezdett kezdet.

PAUL VAN OSTAIJEN (1896–1928)

VIDÁM TÁJKÉP

Kora hajnal kész az ég
mindenfelől csupa aéro
aéro és még egy aéro
édes édes aéro
pif-puf
kék
pipacsok a vetésben
és mellé még mennyi virág
kéklő mellény ott a rétben
s ott egy vörös szoknya is
rőt a kéken kék a kéken
aéropif aéropuf
Klász és Klári
Klász és Klári
Klász és Klári
Klár az kész.

KERINGŐ ÉJFÉL ELŐTT

Mint ki énekbe kezd, reszket a lant
és az édes lant után
kalimpálna a zongora ballábra, ballábra
Bár nem hiszem, hogy szólni fog a lant
ép éjfél előtt
noha – remeg nem? – újra remeg
Mire meggondolta volna magát
hogy éppen éjfél előtt szól-e majd
már jóval éjfél után lett
Miért reszket hát a lant
pontosan éjfél előtt
Ki tudhatja azt
azt
ahogy remeg a lant
Édesem
kedvesem
dongó libben
dó és minden
mást akar a lant
hallgat
vártam is remegés mást mit adhat

ÖNTUDATLAN EST

Langyos hínár illattal terül a lég lomhán a tóra
A mólón megkésett hattyú áll
Köztünk ki ily magányos mozdulatlan
Köztünk ki lobbant fel a szenvedélyből
ily lángot mint itt e vörös bükk
A gipsz szoborról most már árnyékban áll
– csupán a gipsz kéve fog el a koldus fény
tükréből néhány sugarat –
csak egy percnyi csend hull az andalgó ifjú párra ott
magamba zárva idegenül
Hogy a lépteim alatt a kavics sem csikorgott
múlt nélkül csusszantam
alá eme csendnek a tányérjára.

NES TERGAST (1896–1974)

PATKÁNYOK

A patkányok nem lázadoznak.
Mit érdekelné őket a szivárvány?
Mit érdekelné patkányt gyerekek szeme?
Mit érdekelné őket emlékérem?
A patkányok nem lázadoznak,
ha a zsúfolt csatornák,
még zsúfoltabbá lesznek áldva.

BÚCSÚ

A csend egy csendes lepke,
az utolsó pipacsban ég,
hernyó a láthatár,
míg a szürkület fehér szederfa.

Egy asszony csupasz estilábon
a gubókról beszél
mint a percek számtalanok.
Egy asszony csupasz reggelkézzel
a gubókról beszél,
nagyobbak, mint a napszakok.

A járókelő siet tova
nem néz jobbra
nem néz balra
nem néz vissza
csak azt mondja nincs
vagy nem történik semmi
kívül a teljes értelem határán.

TÁMASZ

Menj csak békén
de vidd a kezeid

hogyan becsukd az ajtót
búcsút intsen kacsód
az ablakra, hol a gyerekek állnak
kik szeretnek nagyon

hogyan megállhass lábadon.

JÁTSZANAK A NÁD KÖZÖTT

Játszanak a nád között a békák
Dudájukon, s daluk a hanglétrák
Fokán mind feljebb merészen tornázva
A hátsó ajtón beszökik a vágyba,
S kit öröm, a bánat egyformán húz
Meváltás kárhozat egyformán nyúz
Kedvén botladozva a nappal fénye
A méla kuruttyok bús ütemére
A szemeit lassan bezárja már.
Némul a csend. Fáradt a láthatár.

HENDRIK DE VRIES (1896-1989)

LÁZ

Halld! Ének így nem zengett. Halld!
A tapéta mozog,
A busa szemöldökből egy szál lobog.
Mi robog
Át az úrön majd?

Tán reggel van,
Vagy nem éjjel volt mikor az ostor
Oly durván vert.
Nézd fagyos hajókban
Kísértetek a függöny-roston.

Az ablakot verik az ágak.
Füttyög a mindég tiszta szél
Bejár sok messzi tájat.
Az állatok leszállnak
A falról. Kialszik a fény...

GASTON BURSSSENS (1896–1965)

CSALFA SIKER

Késő az út
és minden szerelem késő
és még később gyöngédségben halni
mint a hal vizek karjaiban

Késő az út
és késő a hal is
eme magányos síknak mezején
ha az saját végét közelíti
hol minden szerelem saját végtelenségét
keresi

Késő az út
késő a hal
túl későn tűnt el a magány
jöjj csak halam, cuppogj felfelé
későn az útra a holdra korán

A MEG NEM ÉNEKELT GYÖNYÖR ÚTJA

Mindünknek árva ott az út
Melyen át minden érzék fakó
Árnyékkal lábal
S ahol magad is árnyékban állsz
Az útra nem teheted a lábad

Kulcs nélkül zárva ott az út
Az út, amely valaha párát fűjt
És harmatot a fákra
De tudod már minden levél
– Bár éghet – tűz nélkül kap lángra

Tán nem tudtad, hogy az a tűz
A két kezédbe hullt?
A tűz, amiről azt mondták, hogy szent volt
De védett volt kezeid vizében
És később halt mint múlt

POSZTUMUSZ VERS

Ha élnék még, halni hagyjatok,
ha már meghaltam, tartsatok itt.
Szűzben, bikában már hinni nem tudok.
Ha azt hinném, mit dicsérni nem fogok,
helyet nem kapok itt.

Ámde az abszolút csenddel a fülemben
– ki hallhat és ki vallathat engem? –
a hangot hallom, mit a szám bezár
hol gyutacsról gyutacsra szavakra vár,
de mégis tűz, hogy lángra gyűjtsa
hiányzó szavaim még egyszer, újra,
hogymást mondhatok, mint tudok.

Mert itt más szó helyet nem kapott
csak ha az ember oly szóra bukott,
mi szó maradhatott.

GERARD DIELS (1897–1956)

VELUWE

Evezők hajtják rőten
a fény habos fátylát
a fenyők bástyáihoz
mit végül én is elérek
vetések árkaín át,
hol a fennsík szegélyen
lélegzetem nem fojtja
reménytelenség váza,
mi szívem körbe zárja.

Sárgás öröm rézsün
csalták a barázdák nyersen,
szemérmetlenül a kocsikat
szarkaláb zsenge ágyába,
hol szajkó pihegett
ahogy az ürre éhesen
visszahullt a földre
s kenyérért küzdött halódva.

A száraz rőzsék ösvénye
a völgy fele tévelygett.
Lilás közepén ott állt,
mögötte a hornyos széle
sebzett szüggely agancsát
emelve egy szarvas, némán.

Vad hírek pávafarka
tárult ki a rónán,
s jött vonult a sok ezer,
ki időben előtte járva
már elpárállott s csókolgatta
fájdalom vörös sebét
keresték őt vártak rája,
valamennyi szája
a hornyos hűvösét hozta,
valamennyi torka
langu fenyők árnyát
kínálta szamócák szélcsendjét
a bokrok rejtekét.

S hogy a szarvas lepihent,
menten én is visszafelé,
elhagyva kutyákat s lovat
a bakokat, a kosokat,
báránykák elé.
Kapaszkodván fel az útra,
annak szürkületben
láttam a véget
hol az azúrba húzva
légcsavaros madarak
selyem búrákba landolnak
s szemük szedrébe
homokba fúlt ég alvad.

J. SLAUERHOFF (1898–1936)

OTTHONTALAN

Csak verseimben bírhatok én lakni,
Mint az, ki otthonra sehol se lett,
Saját kandalló sosem érdekelt,
Sátramat szél szokta learatni.

Csak verseimben bírhatok én lakni,
Amíg tudom, hogy valahol vadon,
A steppe, város, rengeteg még adni
Akar helyet, nincs semmivel bajom.

Ha eljön időm, bár még várhatom;
De nem lelem a régen volt erőt
S hiába esdenék, mint azelőtt

Szavakért, mikkel építgettem a földem
Kell, hogy elvermeljen, ahol ledőltem:
Ahol majd sír sötéte ad tetőt.

DAME SEULE

Oly magányosnak érzi magát a fák
Sötétében, hogy saját vállát simítja.
Keze kedvvel érzi keble hajlatát,
Mi most kibomlott a nyári blúzon át,
Mind lejjebb téved, ez elpirítja,
S folytatja már, szegi a szoknyát tovább.

NŐ AZ ABLAKNÁL

Magas ablak, bezárt kapu s falak.
Nem is lát mást csak egy szegélynyi földet,
Az erdőt, mit víz ölel, kék kanyar,
A zöldben vörös madár és őzek.

S ami azon túl zajlik, az életet
Nem ismeri, de úgy kívánja
Ölelni, csókolni – de szép lehet.
S mit csókolhat csak hűvös, zsenge válla.

ŐSZ

Nyújtózik ág, hervadva virága
Visszaretten holtnéma tó vizén
Úszó színektől, döbbentőn lágy a
Fény.

A pineák, mik partig érnek
Meredten nézik, hogy az éles árny,
Mi róluk vízbe lóg, nem érhet
A nadírig fodrok taraján.

Az ellenség hőkölt, ki tudja már
Erőnk mi adta, miféle fegyver.
Rebben a lét szigetén, mit bezár
A tó, vagy alácsusszan csendben.

Nem ölelünk mi soha többé?
Bőrünkön a remegő pihét
elszunyasztva nehéz szőrme fődé,
Bennünk örök ősz, vadonba tél?

SIMON VESTDIJK (1898–1971)

MELEGHÁZI PALÁNTA

Dagadt volt, sápadt, ám övezte néma
csodálat, mert iskolába se járt,
s rágt a városi pletyka néha
szöllőjét, héjatlán rozs buciát.

Eldöntetett: befedni a hiányt,
ha élő holtként az életet látja,
kapjon bearanyozott pilulát,
a szükségben legyen egy barátja.

Kék ünneplőmben hozzá így kísérték,
mint egy rabszolgaként fogott arát.
Ott várt sok játék, a sütemények

Ő bámult az ablakon át. Miért
nem szólt hozzám, nagyon szíven talált
a szégyen, míg a lány hazakísért.

A VÉGSŐ PERC

Meghalni úgy kell, hogy az élő képek
maradjanak akképpen igaznak,
ahogy szerepüket életükben nézted,
untatva néha, néha vigasznak.

Itt állt a házunk, a kutyákkal járt ott,
itt a barna nyakövet vette le,
itt erre találtuk a bűzgombákot,
itt volt a fenyves védett rejteke.

Meghalni nem az, szívszorító adat,
hogy eme úton most csak maga jár,
ki várni tud egyedül sosem marad
(s nem bántja, hogyha útján sok a sár.)

Csak az: hogy egyszer volt való tudás,
s az addig tarthat, mint a végső perc szele,
múlandósággal a versenyfutás.
Nyaköv nélkül ott a két kutya vele.

MAGAM FELE

Az én tájam afféle fél-határ,
Amerre száradó ruhával játszik
A lomha réti szél, gyártelek látszik;
Az árva fű között a csille jár.

Vasút a dokkhoz titkokat virágzik,
S az ember – tudom – több magányt talál,
Ahol nem él, de életet darál,
Mint szurdokokban, hegyben tán egy másik.

A mosodából, mozdonyból lobogva
A gőz; az égető kemence bódító
Szaga kelt álmot tímia helyett

A rét szélén egy éjsötét tinó
Egy nem várt versben béklyóját ledobja.
Salakkal kap egy képben új helyet.

WIES MOENS (1898–1982)

RÖVID KIÁLTVÁNY

Semmi, mit szerte sokan úgy dicsérnek
siker és jólét gyönyört nem hozott.
Egy csak, amiről én büszkén beszélek:
Oly hatalomhoz sosem tartozok
Mi emberszívet árunak akart.

Soroljatok csak a balgák céhibe,
röhögve ily tett sovány sikerén.
Csillagom követve nem csal semmi se,
naponta változó sok tünemény,
mi rangot, színt vagy csillogást takart.

Két szelet kenyér, két csík halacska,
mit a sötétség velem befogad.
S híreim, mint íriszek közt csacska
szél szava. Suttogtatom a hangomat,
hogy élek még, egy dal életben tart.

MARNIX GIJSEN (1899-1984)

APÁM AJÁNDÉKA

Ott ültünk a tűznél némán együtt
Jó apám s véle
Még én.
Az óra zenéjén
Egyre közelebb jött
Élete vége.

Nyugodt volt, figyelt engem,
Mint az anya,
Ki gyermekét állig betakarta
S lábujjhegyen megy el csendben
Meggékélve.
Úgy érezte tetteit, gondolatait
Isten befogadta kegyelmébe.

Lassan állt fel székéből
Sudáran büszkén, ahogy élt
Reszkette
Tette kezét
A kezemre
Ébredő földön a pára így remegne.

Majd búcsúzó végső tetteként,
Szimplán szótlanul
Óráját kezembe rakta
S elmélázva nyugodni tért.

S mikor elkísértem az ágyba
Tudtam
Egy angyal jött zenélve lábunk nyomába,
Mert amit apám oly bátran
Rám hagyott,
Az, amivel az ember levet
Időt, a múltó tetteket.
S én őt bár sírva, de büszkén hagytam ott.

LEUVEN

Örök kötés térdeplő tetők felett,
nem szolgásgáznak ad hangot,
város s föld felett nem nyugvó harangok
adnak áldást arra, mi hűn szeret.

A léptekeket a szoba mélye elnyeli,
a csatornáknál búsongás fűtői.
Lámpaernyő a pásztorlánykalap
a lánykán ahogy szalad
a t'Loof éles kövezetén haza.
Körbe a sok templomon áldó keresztek hada
a világot osztják négy égtájjra.

Lent szerelmes kezek
simogatják a
vén köteteiket.

E városban – egykor ifjú szív dobogása –
nem ütközik sehol motordohogásba.

Most minden házban vad motor dobog.
Ifjú szívek hallják
Éjzárkában(,) a magát verő halk dobót.

Leuven nem az a vén keselyű, mi ifjú
mártírok vérének kívánja,
míg Salome zavartan, titkon kezd dalába.

Leuven a meleg mély odú,
hol szelíd szemekkel, fáradt kutya hever
a holt történelem.

Ott csendes az utca, szürkék a házak,
a lányok bölcsek, a népek öregesen járnak.

És szépek a fák is, árnyas Sorra állva,
vörös pelikánok, ha az ős lombos szívük vágja.

Innen indul útjára a nagy Marathon,
főleg ha az ígében a hús felett lélek a hatalom.

Tisztító tűz, lassan nő ott a lélek
virradóra,
trombitaszó
ünnepi óra
a búcsúzó.

Küldi ifjú karavánjait a messzibe
az Alma Mater nem vénül, nem fárad semmibe.

HENDRIK MARSMANN (1899–1940)

VIRGO

Hajnaltavak
ölelnek hajladozva.
Hegyeket ringat ónos fény.

És néma lányka ajkaid
didergő partokon feloldják
a zöld sötétség édes foltjait.

S szemedben ég a fény.
Ám az éj az éjbe visszahull,

és szájad is benső magába zárul
s magát öleli véredben a vér.

LÉPTEK

kínok marják léptét,
mert vak a sík
és célnál is mélyebben ég a szem.
Ó határ, horizontok, s mi összefut.

Oldalvást a világ fog égni!
A csámpás virág az úr lobogó szájában,
de mikor szemeire csúszott a zsalu
átfordult a világ másik oldalára.

BERLIN

Koszorúterítő a reggel fénye,
csúnya számfűlős könyvlap,
pecsét.
Félig
lesminkelt nő a város.

De ijedten hőköl a mennybe,
mint Marc kék lova az égi karámba.

Berlin,
a nap sárga.

ICHNATON

sebes planéta, ősi
csillagképek között,
szúzi időtlen pirkadat

Elszállt a nap.
A lenge, rengő tengeren
sebes fakóhavú habok,
melyek orkánt dübögve törték
az éjszaka vad sziklaszirtjeit,

s velük az úr halott.

Királyok és századok,
kiknek kezéből kihullt a kard
és törzsek, kik futó zsoldoshadat
egy villámlásban gypükön túlra üztetek,
mindnyájan,
időtlen zárban és térré kövülten,
elhullva nyugat dombjai felett
nyomtalan, névtelen semmivé tűntetek.

Védetlen, gyengén
nőtt a semmi ág
ólmos sötétség végtelen falán
semmi és semmi közt

derengő halovány virág.
Sebesen nőtt a beteg ág
s láng lett: kétrétű sötétség közén,
szép metsző-élű tűz,
amely forogva csillag-lendülettel
sötétség fáját
porrá égeté.

Lobot vetett az ég, elégett, elszállt.

Istenként, patyolatban, fehérén
izzott Egyiptom éjjen át a nap,
de tántorogva hullt azon a reggel

Zenith trónjáról égi part alá.

Így halt a fáraók alatt a karcsú gyermek,
isten szeplőtlen magja
Ichnaton.

CSÓNAKOMBAN OLVASVA

Fiúcska voltam még, mikor
a bolygó hollandi meséjét először olvastam,
nyári délután csónakban
ringattattam ott magam
lustán a hátamon
feküdve a tavon,
a tágas űr, kátrány szaga, könnyed hullámverés
a csónak oldalán, megrészegített, gondoltam
ki mondhatja, hogy látta már a fényt,
hallotta a zenét,
ha a vizet nem látta még.
És az égből havazott a fény.
S ahogy a könnyvet fogtam,
s könnyedén
magam fölött tartottam
a végtelen felé,
döbbenve olvastam, s kétséget nem hagyott
az én történetem volt, a lellemé,
az én életem, Istennel háborúm,
s nőve gyerekből férfivá,
felfogtam: most egy életem át
ez lesz a sors, mi rám borul,
s mikor könyvemet ledobtam
s az evezőket kezembe fogtam,
felettem fent a villámokban
láttam az Istent, ki engem nyúzni fog.

E. DU PERRON (1899–1940)

FILTER

Mily tiszta, nézd azoknak otthonát,
ahol a falról Krisztus feje
lenyalt hajjal néz a plafon fele,
s a cseléd hord töviskoronát.

Az úr a pulpitushoz állt
a felhőhad lassan szétszakadt,
Uram mi lesz, az úr most mást akart
szemüvegét, mit nem talált.

Albertust a szégyenérzet
nem engedi, hogy kimondja:
reggeltől estig mennyi gondja,
a divatbabától élete nem élet.

Nevettető a tükörképünk
kanálból lép elő kannából,
vagy uraságok nyálából,
kiket csalfa táncra kértünk.

Zúgni egy éjen át dalunk
kéztördelve, az orgonák
s mit szél letört: rózsajaját,
ó nem, meggondoltuk már magunk.

A holdat sírni már nem látom?
és minden sekrestyés halott ma?
s nem jön többé az ezüstflotta?
Kérdi B. beri-beri lábón.

S mit mondott Tanti Zsófia,
kinek végbele tönkrement:
Azok az absztrakt szőnyegek
is némi teozófia.

Látod a tejút fényreklámát
szemben ferdén röhögő házon?
kéz a kézben húz a barátom
egy agyon dekorált divat-dámát.

A hősszerelmes !..... nem kell a kard
Messzire, tűzd nyelved hegyére;
kappan a meddőt el ne érje,
ha szomorúfűz alatt szakad a part.

P.P.C.

Klári agyő, nem mondom sok sikert.
Bután hangzik, még akkor is, ha vélik.
Jó vásár volt, szerencsés aki nyert,
A többi? a könnyeket hadd nékik.

Szűk volt a ház. Bővítette Urad.
Telik pénzéből, nincs is abban kétség.
Sikered lesz, míg él, mily szép tudat.
Lelked is szűk, de azon nincs segítség.

A tested jó. Mondom is, mily szép nő.
Szülsz majd Uradnak jó pár gyereket.
Szíved üres, miért ne maradnál hű,
Őrizve büszkén a híred, nevedet.

Agyő Klári, nem látsz többé engem,
Kerülni foglak még az álmaiban is.
Látatlan még, álom voltál bennem.
Megvetlek most. Maradj csak, ki vagy, hamis.

GERARD DEN BRABANDER (1900–1968)

A SZEGÉNYEK A NOTRE DAME LÁBÁNÁL

Olvasható a szemedben minden;
mélyebbre bukni, mint te, nem lehet.
Bár lakja még több félsz is mint higgyem,
elkoptatott, sötét nagy fejed.

Azt mondják, ez gyógyítható ingyen.
De egy titkot vegyen be fejed:
csak a szegényt szereti az Isten,
más, mint koldus boldog nem lehet.

Reménykedhetsz majd ablakod mögött,
halálig unva mondhatod imád,

habár sok száz fennkölt nevét nyögöd,
egyetlen szent sem nyit ajtót reád.

De szór a Dáma púdert, parfümöt
Isten szaggal füstölteti magát.

OTT ROBOG

Ott robog a század magányán
egy rajnyi félelem rekedt jaj árván
majd foszladozva a pejkóra hull,
mely az összeomlott nap romjain lapul
az elhagyott kertben prüszköl vakul.
Szőréből az ég morzsáit rázza
a hulló csillagokat kapálja
naprendszereket salakká darál.
Őrzi az egész mindenség jaját
gyilkosság zendülés kínját lázát.
S a vércsobogás fojtja pofáját
mikor hívogatja elhullt lovasát.

JAN ENGELMAN (1900–1972)

AGYÓ

Többé nem leszel már velem
s a vánkosomon nem lelem
kedves, azt ki bút és sorsot
kényszerből oly bátran hordott.

Add a szádat és nézz reám:
a nap előtt a hold után
az űr ködébe elmerült
kitörölve a nevünk.

Amit kezem ölelni vár
takarja majd a téli sár
és amit körbe járt szavam
eltűnt ki tudja merre van.

Nem gyáva, ki látja csodád,
mit gyengédséget ad tovább,
lángot mi éjen átver, ég
S pirkadat lesz, mi már elég.

Ablak mögött csillag evez
egy legényke nótába kezd
hogy agyóval dalt szakasszon
te kicsi nyári menyasszony.

VOI CHE SAPETE

Ó kik tudjátok az azúr ott fent
– bár torkot meg nem indít – eget tár
zengjete, itt a perc az óra vert:
az angyal véd, a fagyos démon vár.

Az éj köde felett a dupla tűz
– nem ikercsillag, de egy szövetség –
mutatja összefonva, mint űz
vak erő, tör le, s vége csak üresség.

Az ember felejt, a nép él tovább,
Mindenki látja tükrét s néz bele
Hallja mindenki hogyha jön az ár,
Száll a madár. Egy új kor kezdete

Ki lát olajágot, kit vár Ararát;
Szól tiszta ajka a kezdet nyelvén?
Egy agg lélek, nem adja magát
Végre már ott fent a pálya teljén.

Szíveket tör, tisztára mos vesét
A Fiú vagyok, az Atyákból meg én;
megtört szavak, mit az elsőszülött megért:
a világ tiétek, s a szó enyém.

JAC. VAN HATTUM (1900–1981)

KATONA

Vittek ott magukkal, közre fogtak;
bár nemet mondtam, én tiltakoztam;
azt mondták: menni kell, itt nincs miért,
aztán a vér ott majdnem térdig ért.

Évek után hazámat újra láttam,
Szegfű-fehéren, pipacs-rőt lángban;
Új nemzedék mutatta vívmánya mit hozott:
a bőrzét, a bankokat, keresztény templomot.

MAURICE GILLIAMS (1900–1982)

TRISTIA ANTE

A behavazott pusztán:
tanya, fekete farakás,
sötét fenyő élesre vésve,
csillagfényben áll szélrázva.

Az acél holdcsobogásban
minden különc gazt ismerek,
nézem tört fazék és csorba balta
az áttetsző tiszta jégben.

Mígnem a fagy a csontba marva,
magányomban a lövést várom,
mi láthatárom a végtelenbe húzza
e pusztító csavargáson.

Mikor az erdőbe érek
s megkínozva holtan,
a nyulat látom
vérében a hóban.

Minden csupa fehérség
bennem, szín, mit semmi át nem fest,
s mi lenne szűkebb, keskenyebb;
mint a saját test.

JAN CAMPERT (1902–1943)

A LEVÉL

Egymás mellett apró betűk
a szálkás és érzékeny írás,
mit rend s valami kényszer hajt
s a régi hévből semmi más
jel a papíron nem maradt
mint az erő, mellyel papírra vet
efféle szavakat a kéz
amit ott most a szív vezet.

Jól tudom az esti órán
előre bámul, hallgat, vár,
majd lassan az izzón-fehér
papírlap fölé hajlik már,
midőn a keskeny, biztos kéz
ahogy a lap fölött lebeg
magát megadó gépezet,
a szív szavát követni kész.

És minden szó, mit olvasok
mélységet kap, a fénybe ér,
az írásban helyet kapott
oly sodró, mint a sodró vér.
S a szemem előtt ott ragyog
oly élénken és oly jelen,
hogy karom kitárom felé:
velem van ő, itt van velem.

SZONNETTEK CYNARANAK

X.

Ne fuss innen, nem véd semmi sehol,
mert bárhol leszel utolérlek én;
madárként hajtja szavaim a szél
majd rád találnak így is valahol.

Ne fuss innen, de azt sem várhatod,
ki szerettelek, hogy szerelmemért
tagadjam meg, még köt a szenvedély,
nyugalmam bár végsőkig nyúzhatod.

De légy nyugodt, meg nem hátrálhatok
Miattad sem, sem tiszta árnyadért
aztán kevésbé eme bánatért.
Bevallom bármi keserű vagyok.

Ha mégis elfutsz, meg nem véd vadon
Dalom lassóján foglak, az elér.

SZONNETTEK CYNARANAK

XIV.

Rebellis, szív, igába törve rab,
mikor a köznap rácsát rontanád,
e pillanatnyi sorsodat ne bánd
habár a vas kemény, és tart a fal.

Kezdetől hallod bármily nagy a baj,
valakit mindig küld e bús világ,
mi válluk nyomja törni az igát,
hát küzdj és küzdj, ne add fel oly hamar.

Kitörhetsz, menj, fújd a hunyó parázst,
amit megannyi füstös rom temet
keverd viharként fel e kerteket
lapos Holland hazánk, hogy rothadó
bűn kora tűnjön, mérj rá gyors csapást,
Ó szív, szívem, te vérrőt lázadó.

COLA DEBROT (1902–1981)

MÁSODIK SZONETT A HADESZ-BŐL

A részeges, a sok nádi betyár:
a lány kedvesebb neki, mint az asszony.
A szája nagy, azt hiszi, hogy passzol
rezes orr, míg gyerekcipőben jár.

Gyenge erkölccsel hogyan is válasszon.
A piszkafát! túl cifra ez a bál.
A sörtől habos, a kéjmarta szája
frázisokkal többé ne izgathasson.

De majd az ő szívük is csendre váltna,
ha este lesz s a nap tovaszalad
eltűnik majd az öntelt bujasága,

a halál útján megy e cifra had,
amerre őket Sartre dirigálja,
mert attól fél, hogy végül itt marad.

ANTHONIE DONKER (1902–1965)

NOVICIA ÚTON

Három nővér vigyázza merre megy,
hol áll: egy ír, egy amerikai, egy francia,
hozzák magukkal, bár szinte még gyerek,
a messzi óceánon át küldi Brazília.

Valahol Luik mellett rá kolostor vár,
félénken les felénk, de vágyakozva,
Most épp fordítva: fehér rabszolga-lány
egy toborzónak áldozata, foglya.

Hajón, a parton őrzik mindenütt,
a villanás szemében szíven üt,
A remegő gyufaszál ő, ami

ha dobozához ért, már gyúl is lángra,
a tüzes szűz, a kis jelölt, aki
ha férfi nézi, zengve kezd imába.

ANTON VAN DUINKERKEN (1903-1968)

VÖRÖS ÉS FEKETE

*Szeretem a vereset, amiből
a lányok kabátot csinálnak... etc.
Páter van Ginneken S. J.*

Szeretem a vöröset mit van Dreyssel
valamikor a prózában vallott.
Vérfürdőtől vörösén ott Rijsselt
Baconsfieldben egy céklapiarcot.

A vöröset a kocsmai borban
ha kandalló izzó rőten lángol;
a vöröset még annál is jobban
szürkebarát veres szakállából.

Szép a vörös holt rézbőrű bőrön
veres kopoltyúval mind a kecsegék
s ha már vörös olyan vörös jöjjön
amilyen kék a zacskó-kékje kék.

KÖRMÖNETI NÉPSÉG

Elöl a bérlők, kerekded arcok, édeskés csukló
Torok,
ódivatú népek, egyszerűn jók mint betlehem
pásztorok,
bár a Nyugat-Brabantiak kemények, nyársak
mint a fűz,
szemük szélről nedves s imájuk mint kit
rossz álom űz;
zsírosparasztok, ünneplőben büszkén szálfaként jönnek,
kemény a nyak
s mint fennkölt régi óraműből jönnek szívükből
a szavak.
s a tanyasiak széles szájjal, kilóg a nadrágból
az ing
az asszonyok meg barchet köténnyel tarka
kendőben mind;
a napszámosok meggörbülve mint ki talicskát
tolva jár
kialszik egyre gyertyájuk; a sor végén
sok betyár

öregházak lakója, rajtuk a vén bőr úgy
feszül,
hogy alatta halálfejüket látod, magukban mekergik
egyedül
a miatyánkot, a fájdalmas titkoknak még feléig sem
érték
s előttük a dicsőségest kezdik már a tanyákból
a népek.

GERRIT ACHTERBERG (1905–1962)

A VÉG UTÁN

Együtt lobogtak ruhái és a szél
de akkor már vége;
szétpattant titka, ott beszél
valahol fenn a csillagokhoz, de ki vélte,
hogy így végződik, mi indult, mint remény,
mi minden elemet egybe fog,
egy marokba, s fut egy vérbe?
olyan remény,
hogy nem hittem benne én konok,
nem tudtam mért, s kezdeni vele mit fogok,
és nincs vége másutt nem lesz boldog
csak a végtelenben.

BEUMER & CO

Csupaszon állnak titkukkal
a sarkok.
Szégyenkeznek a padlók,
a lámpa nagy, mélyre lóg,
mert hűlt nyoma az asztalnak.

Akik itt lerohannak,
mindent mi zárva,
feltörve ebek harmincadjára adnak,
sorsával egy mi sem lehet;
De Istenből a szeretet,
sőt Isten a szeretet, hát ámen rája.

És az ajtó bent minek,
kapu lett most az utcára.
Jött a horda, s utána
tört üveg.

A tükör az örök fénnel
lassan előre dül,
s szobád zárja éjjel.
Rá pókháló feszül.

Hol dívány és homály álltak,
titkuk most odalett,
női cipőt találtak;
De Istenből a szeretet.
S a kutyák majd ott kint várnak.

KŐ-DAL

Visszáján szaladnak
most a szavak feléd:
hogy őket jobban halljad
füled letekeréd.

Mondatok kifordulva,
mert eszed temető.
Dal pattogat, mintha hullna
kőre a kő.

TEREMTÉS

Felébred taglózó álmaiból
az éjjel hodályán.
Falak zúgnak. Tükör lángra gyúl
a titkos tűz alól, mely lelkén lapul.
De melyik úrból? s miféle láng?
Mi történik itt órákon át?
Lehull
valami a sarkokban a földre.
Szipog a szoba nyögve
belőle lassan, formátlanul
valami kegyetlen megszabadul.
S csordul az üres reggel könnye.

TÖRVÉNYSZÉK

Az óra őrzi a szobát,
a monoton törvény
ti-takja ül az estén;
hol van ki szabályát törné
itt senki nem juthat tovább.

Meg lett ma rám a vád,
a bíróság estére várt.
Csend ülte a termet
csak a síri lélegzet
a szekrényből, anya ki engem lát.

Kintről az eső meg a szél
perelnek és védenek,
kintről az eső meg a szél
a bírót befonva beszél
mondják az érveket.

Kongatva ijedeznek
a percek; a percek,
az órák lihegnek tova
egyetlen szóra várna
körben a négy fal
a bocsánat szavára,
s mit válaszol a holnap,
a holnap bocsánatára.

WILLEM BRANDT (1905–1981)

MEDAN

Mily mélyvörös a lángvirág
lángol a zöld fűvön, gazon,
a madarak a cherry-fán,
sárga a nap, nagy luftballon.

Szürke ökör húz lomhán el,
mögötte kolompos szekér:
zeneszó színes nyomaton,
s meredt holt házak, mind fehér.

S a levegő mily kobaltkék,
a legtisztább színét kapom.
De hol élek, az életben,
vagy csak olcsó képeslapon?

KÜLDJ EGY GALAMBOT

Nem látod tán, hogy itt a vízözön?
S lent reszketünk mi is a vízfenéken;
üveg szemek, éles uszony kezünk,
a megszorult torok s többé nem halljuk
vért lüktető forró lélegzetünk.
Csak alga burjánzik úton-közön.

A Leidse-plein a döglött haltól bűzlik,
a parkolókban rozsdás autók;
merülünk törhetetlen üveg mögött,
medúzák nyálas híreit betűzik
a lapok elmerült betonba nyögött
barlangok körül. Vége, vége már.

Az utolsó költő, s hajója: merre?
S hegyei, hogy árvíz útját állják,
galambját küldje, az olaj ágát;
s jövőnk a haláltól visszaperelje.

MINDEN NAP VÁROM

Minden nap várom, hogy egyszer majd látlak
Habár tudom, mily holt remény ez
Kifúlva visznek a fáradt lábak,
Minden vonagnál várlak téged.

Lesem a sok csókot váltó arcot:
ki megjött, mindég valaki más.
Ömleszt a járda a sok barmot,
Mert vágóhíd minden állomás.

S ha mellém állnál marna fura félsz:
miről ismerlek fel, mi lesz a jel,
Passzol majd a név amit nyögök?

Átok és áldás örök majdban élsz,
Titkát egy hangzó sem oldja fel
ha játszol sínek s ablak között.

IDA G. M. GERHARDT (1905–1997)

FORRÁS

Fátyolként lent a mély,
a forrás felfutó lombja,
zöld homály, fényágát bontja
aszparágusz meredély.
Kristály kavicslevél
vízbuborék befonja,
hol kezdet zengő sodra
hintázva kél.

A HALOTT

Itt nyugszik, földdel teli száj,
ő, aki hordott engem,
ki nyomomban, s annyira fáj
az egész életemben.

S hogy testét falja sírverem,
feltámadt most bennem, velem.

– Én le nem győzhetem. –

A LOVAK

Itatja nappal kút
a földi nagy lovakat.
A földön patkók nyomata,
szikké gyúrva fű, út.

Éjjel, hol csillagok s hold
a lágy mélységet tükrözik
rianás fut a lék közin:
zengve szárnyakat bont.

Zavaros lesz a tó,
hulló, fehér sörénye
fodrot kever a tó vizére
ha iszik a szép Ló.

Majd baktat újra, ott,
szűkölve fúj ködöt
a Ló, mely oda felszökött
s csillaglélkből ivott.

KAREL JONCKHEERE (1906–1993)

TÁVOL-KELET ÉS FLANDRIA

A szarka ecset farkával
saját
képét pingálja
hószínű ég lapjára.

Fesztes fenyők vonalába,
mi szinte
holt meredten
a művészet érdekében
négyyszögű
keretté válna.

Így én,
De valójában kenyérért megyek a faluba,
nem japán rizspapírért.

LES ALYSCAMPS

Már régen feltámadtak itt a holtak,
öröklét fénye oly tétovázva lebben,
remény és kétség benne összeolvad
minden üres sír tanú Isten ellen.

De ki a gödröt félve méricskéli
sírkőhöz érve mégis felnevet,
neve halhatatlan majd mint lehet
a test nyűgével, hirtelen megérti.

Nem fakuló kék, hol felragyog a nap,
emlékké alvad az élet kútja,
mint a platán nyesve, időtlen marad
a lét antik ábrándképbe fúlva.

RÉGI BÁNAT

Gyógyulgat már, oly régi, régi ez a bánat,
de tudja-e a baj mi, s írt rá merre kap;
nincs asszony, barát gyermek, kivel egy szót válthat,
ki bátorítva int, az élet balgatatag.

Vigaszt volt a magány hajdan az ifjú korban,
szelíd erőt adott a bánat egyedül,
elhunyt nyugaton, vártad: majd keleten lobban
a fény, míg este lesz s a fájdalom elül.

Egyedül még mindég, s magányom őriz itten,
este volt, éj van; a szokott refrénre vár,
nincs már melankólia bódítani szívem,
magam árvája vagyok, jöhetsz már halál.

CLARA EGGINK (1906–1991)

AZ ELVESZETT DAL

Mondanám inkább, mit egykor beszéltem:
milyen a tenger, a szél, a part.
Mert amit mondok, ahhoz mérten
száraz, hangtalan homok maradt.

Sötétlő múltba feledve régen,
ami az enyém volt víz, a fény.
Gyönyörbe csusszant szerelem, már vége,
belőle már csak a magány enyém.

A dal, mi rég örökölt volt részem,
feledve eltűnt, mint a tél hava.
Mi maradt belőle emlékre nékem:
a sirály hörgő csúf jaja.

HAN G. HOEKSTRA (1906–1988)

A BÁNYÁSZ

Leszállt a mélybe, majd a föld szívébe,
a fényt fent hagyta, a fehér napfényt.
Tán elfeledte; hagyta, mint reményt?
Mit számít az. Az volt magánya része.

Itt dolgozik, keskeny sötét a rész.
Feszül az izma, mozdulata villog.
Lámpája néma, apró lánggal pillog,
csákánya vad, tompán töri a rést.

Reád gondoltam bányász, így, ma rád.
Mint a te részed, oly sötét a részem,
csákány, szó: fegyver, egyforma egészen,
mint vájatod őriz szobám magányt.

Nehezen indul hajt át a kéz
csákányt kövön, szót papíron, nehéz,
milyen nehéz jó hit, lent a sötétben
hinni fenti fényben, a fehér napfényben.

A LÉT ÉRTELME

Hogy járom itt a Hogewal-t,
– legtisztább holland város Hága –
én biztosra veszem mára
a túl nagyra mért balvégzet,
lezárt vége, mi fogva tart.
Mit indított tavaszi nap
ifjan-zsengén elegánsan,
(fénnel, madárral, virággal.)
Ki tudhatta előre
a végeredmény majd mit ad.
Nem önsajnálat, vádirat
csupán a tett felé a vágy,
mi engem hajt, vagy élni hagy,
– nagyisten – tán nagy semmi?
csupán egy szép tavaszi nap.

M. MOK (1997–1989)

REGGEL

Még meleg testemtől az ágy.
Nehezen indítom útra e napot.
A felhőket elhajtom egymástól
S ahogy itt égető magányát árulja,
a kőbe ütközik szemem,
hangtalan síkságok, semmi nyom,
tagadás, mi rám tapad
s nem hagyja magát
többé lerázni. Csigolyáim közt
rágcsáló állat, kört kör után
rovok a csendben, félelmemet
tiprom, átkozom; a holt falak lesznek
létem tanúi, a holnapba bámulok,
milyen nagy űr egyetlen lény körül,
az összefújt homok egyre fehérebb
tekintetemtől, mely benne elveszik.

BÚCSÚT MONDOK

Az éj. Búcsút mondok. A szemeim
fölött felhők. A messziségben kiég
a nap. Titkukat súgják
nekem a holtak s én görnyedezek
az emlékezetben összefutó
sötét homálytól.

Lépések kopognak. Dermed az ablak.
Félelem markolja torkom. Csúszik
az idő kezemből míg mozdulna,
hogy mentse a formát, mielőtt a csend
végleg lezárja ajkát.

CSALÁD

Szobameleg. Ablakok az égre.
Emberek erejük teljében,
egyensúlyban, szemük, karjuk
feszesen s ajkukon
még a teremtés hamvát őrzik.

A gyerekek adják a felhangot
A lármában. A nap pereg
árnytalan alapzatáig.

A szél elült. Hídként hajlik
a fény tekintettől tekintetig.

ESTE

A tengeren esti fények:
csillagok, alattuk apró hajók;
ujjával a holdfény matat
a gát szegélyen.

A homok hűvös, csípi a lábat,
bántja már a túl nagy nyugalom, a csend
minden ajtaja tárva, s minden
lépést szakadék várhat.

VENDÉG A KONGRESSZUSON

Voltam én is a szorgos társaságban,
összetereltek jövőt építeni
a társadalomnak, láttam ügyködni
építőmester, kőműves, asztalos,
fejem lehajtva a fundamentumot
kerestem kíváncsian, gondban; de csak
két cipőmet láttam, ám észleltem még:
mint a szél repkedett tova a sok láb
lelkesülten, útban a jövő fele.
Akartam én is menni, hisz hittem én
a hasadó hajnalban aranyló szájban,
a szeretet hídját verő szegényben;
de mikorra felnéztem már késő volt,
egy pillanatra kilógtam a sorból
s így egy századdal már is elmaradtam.

M. VASALIS (1909 –1998)

EGY KIS SZAMÁR

A kéklő, rövid esthomályban
környékünket körbejártam.
Repedt, száraz volt, rőt a föld.
Míg a levegő messze fönt,
a kék katángok meredt furcsán
morcoskodtak, vadul durván.
S ott legelt szürke sziklaszál
mellett, hogy egyszerre meglátom
áttetsző füllel, langa lábon,
büszke fejfel egy kis számár.
Hosszú ámbra szemei csillogtak,
komolyan mélyről, mint víz csilloghat,
s bennük oly pártatlan a fény.
Egy percre meghököltem én,
a látványtól ott meglepetten:
a zsenének a tisztelet volt,
a szépség tán, mi állj-t parancsolt?
s tovább így már vele mentem.
S fájó szívvel emlékeztem:
az a lány rég, pont ilyen volt,
Oly szépen ép, szelíd patak,
könnyen komoly és álmatag.
Lehetne még ezt visszamenteni,
lehetne mégis újra kezdeni?

OKTÓBER

Ifjan zsenén, mint a tavasz jött,
de még könnyebben, mert nincsen virág:
A könnyű köd a sárga avar közt,
indít az őszi álmovilág.

Úgy érzem én, szerelem az, mit ad,
amint a gyermek, ifjú, öreg,
kezdett, a vég; oly meghitt szöveg,
ami többé már nem harcba lökve,
mert nem az élet vége jönne;
halál tavasza nyílik reád.

A korona tar, csupasz az ág,
s eltűnik minden a csendbe – ködbe.

TÁJAK

Hol jár a magvető, ki nagy kezével
fekete madarakat szór a felszántott légbe,
remegő, könnyes vetést, mikor tavasz jön?
Fekete gyökerekkel felfelé állnak a csupasz fák,
isszák a bimbót, később majd levél csusszan rájuk.
Vagy áll némán, sudáran, mint a tűztorony,
hogyan a fénylő földre, ébredő tengerre
sötétlő élet-kévéket szórjon?
Hol hever a lomha énekes, ha nyár van,
a hársak alatt a csillogó folyónál?
A lassú tehenek bongó lépte nyomában
kongatják tőgyeit. Viszi egyhangú
ének süppedő réteken át a vízhez
s ha ivott, lány pofájáról csöppek gyöngyöznek.
Hagyd őket nyugton, vigyázzban, vagy elheverve
legyenek önmaguk rejtélye, és álma.
Én eltévedtem egy évszak nélküli arcon,
megfulladtam a feneketlen hangban,
elsöpört egy gondolat, rászédett,
átcsapott rajtam, alábuktatott
sós fájdalom hulláma,
mely vénen ifjú ajkak előtt libeg.
Ó emberi tájak, fénnel bimbózva a fagyban,
levelét hullatja nyár közepén.
Így álmodik a legnagyobb álmodozó.

APÁLY

Meghúzó magam, várok.
Ez az idő nem tűnhet végleg el:
minden perce jövőt lehel.
Vagyok a várakozás óceánja,
hangulat szippantó apálya,
húzza magával a perceket,
míg mélyében lent a dagály is nő.

Nincs idő. Vagy más sincs mint idő?

E. HOORNIK (1910-1970)

SZÉL ÉS NÁD

Egy nap kezdődött újra,
földre csordult a fény,
hangtalan jött lapulva,
keze kezemhez ért.

Meglepve szólni akartam,
lágyan lefogta szám.
Mit törhetném szavakba,
mi szótlán tört reám.

Álomfelhők elúsztak,
földet söpört a fény,
úgy tűnt, néha kihunyhat.
Kezem kezéhez ért.

Nem akartál – szólt csendben –
tudni te időről,
s most, hogy megjelentem
reszketsz örökléttől.

Ne rakj fel semmit az egekbe,
nem több szél, mint a nád
ha nem leszek, kösd őket egybe,
írd kettőjük dalát.

S ott álltam én magamban,
ahogy felnézni mertem,
se szegényen, se gazdagabban,
csak mint a többi ember.

HIÁBA

Tovább tart még az út,
ily távol a csend itt bent,
honvágy bénít meg mindent.

Eltűnni szeszélyből,
kelő holdért, virágért,
csalfa, esetleg másvilágért?

Én vagyok csak, ki így él,
akit a hiány tenget
s élni tovább melenget.

ÁDÁM

Belé sebeket martam lám.
Mondta Ádám, hogy virradott,
de súlyos lánc rám a magány,
nehezebb, mint mit hordhatok.

Kertekből vadon lett, rideg
halott füvek megkövültek.
A földet marja a hideg,
a csúszómászók összegyűltek.

El sohasem felejtem, látom
galamb száll a szemekből.
Nagyobb, mint én a láncom,
hallod a földön, mint csörömpöl.

AZ ISKOLÁBAN

Az iskolában táblára írva állt
a két alak a van s mellé a lenni.
Öröklétet, időt magába zárt,
való a lenni, a van látszat, semmi.

A van-nekem, az élet, harcra vár;
világ a lenni istenként szeretni,
érezni, mi az isteneknek fáj,
a dolgok fölé mindent felemelni.

A van kemény, a test, a két kebel.
Szomjúság földre, min majd éh legel,
csupán az érzék, feladat, mi vár.

A lenni lélek, hallgatni, kitérni,
gyermekként nőni, csillagokba nézni,
amíg az ég majd magához kíván.

G. SMIT (1910–1981)

ELMONDANI SZAVAKAT KI TALÁL...

Elmondani szavakat, ki talál,
kit reggel láttam, a kisgyerek
se tudta, noha ő közelebb
állt, mint ameddig én fogok elérni.
A fákat akarta táncra kérni:
a nyíló szél boldog sugarán,
nyílván, repülni, szállni, égni.
De hirtelen megállt zokogva,
mert nem tudta és nem fogja soha.
Ha fákat akarna táncra kérni,
a gyermeknek az anyját kell elérni,
s mindent, hol kezdődik a halál.

A KEDVES KÖRÜLÍRÁSÁBÓL

V.

Írd, mit írni nem tudok
én. Viharos éjek, félős
napok. Írd, mint fekszünk a két hős,
amire több szó úgysem jutott.

Te tudod. Nehéz szóba fognod
mi az, de te tudod. Testedben belül
mindenütt készen vár és repül
az ereken át, lélegezve mondog

kebleidnek, méhed virágos
mezejének. Fogjon csak lángot
hű vállaidtól szavad,

s ha bimbóba szökken a szemed
mikor lihegve föléd ereszkedek:
„időnek nem adod magad.”

J. B. CHARLES (W. H. NAGEL 1910–1983)

A PLESZTIK NAPSZEMÜVEG

A napom jó,
a plesztik napszemüvegem a fákat,
a járdát, az ajtókat, a rétet
lágyan áttetsző, zöld olajba mártja,
így hát mitől féljek.

Megjött a reggeli lap, ám hiába
levelesládában marad,
felteszem plesztik napszemüvegem
s a napolaj leheletnyi filmjével befedem
a földet s megyünk szépen Hollywoodba.

Most lány epervörösben égnek intésünkre
a vén tetők, s az ég sátoros tükre
ékkövek áttetsző kékjében ragyog
és krétafehéren, mint drága szivarok
füstje futnak titkos küldetéssel a felhők.

Lábaimhoz egy galamb hálásan leszáll,
mutatja fehérebbek, ólomkékebbek a tollak
áttetsző, lágyszöldes balzsamom csinálta.
Csattog most már tovább, ma minden jóra áll,
ma kedvemre van, hogy szaporodjak.

HOVA ODA

Hadd inkább azt a levelet,
igazad éles tollával.
„Nos így van”-t merített papíron,
hisz reggel széttépnéd lassan
cafatokra, mert az Igazam
bélyege égető a hátakon.

Menj most aludni, de reggel,
szállj kora reggel a „Tévedtem”
szárnyain gyorsan őhozzá:
nem fog mosoly nélkül eltaszítani.

Vígy egy gomolyag fehérséget,
mint egy ballont pórázon:

szerintem lapos szalmakalapban menj,
csíkos nadrágban jól feltűrt szárakkal,
hogy a fűben mezítláb átgázolhass.
Hova? Oda! Most mars aludni.

AZ ÍRÓKHOZ

Vegyél egy lapát
szót, csinálj nyelvet,
írd történetet, melyet
ujjadon kiszámoltál
mert olyasmi kellett
amit az író maga kitalált.

Másként nekem nem kell.
Amit érzel, arra
nem kíváncsi senki,
s hogy mi lesz „bevallva”
ne légy túl igaz,
ne beszélj törvényről,
bennem torkig az.

ANNIE M. G. SCHMIDT (1911–1995)

BORSÓ

Lányka lehetett, tizenhét éves.
Fejtette a borsót, de nagyon unta,
a balkonról a tálat majd lerúgta,
látni sem bírta, azért volt mérges.

Így a boldogságról álmodozott,
a borsóhoz annak nem volt sok köze,
a Kék messziség volt, s Szerelem tüze.
Mégis segített, megnyugvást hozott.

Ennek is lehet már ötven éve.
Most hetven épp, még elég jó karban.
S délután ha ül kint az udvarban,
elmereng – hátához párna téve –

a boldogságról... bár kicsit zavartan,
noha messziségről mégsincs ott szó,
se szerelemről, csupán a borsó
tér vissza egyre oly nyakasán.

Ahjá, mondja, látom magamat: de rég,
anyám házában ott a balkonon,
borsót fejtek a tálba a napon.
Mily boldogság volt, mi voltam tizenhét.

IRODALOM

Amíg szerelmem volt René
a kezemben csak Hemingway-
olvastam egyre műveit,
amit ő olyan nagynak hitt.
S mikor köztünk vége lett,
Hemingway nyugdíjba ment.

Azután, hogy Güsszel jártam,
én is már Ibsent imádtam.
Később mert Péter dicséri
szívügyem lett a Valéry.

De még nem leltem oly hőroszt,
ki olvasta már Homéroszt.
S nem hullhattam olyan elé
kinek mestere Rabelais.

Így hát bizony én is látom,
van még luk a kultúrámon.
De remélem jön még Pascal,
ám akárhogy, sokat használ:

jól jön a sok szerelem,
mert a lelkem művelem.

JAN HANLO (1912–1969)

ÚGY HISZEM, ILYEN IS VAGY

mint az éj hüsse liliomok
s rózsák között
s a tenger mélyén gyöngy fehér korál
ahogy csendben lapul a szép
de csillog már ha bámulom
úgy hiszem ilyen is vagy

mint tej
s agyag
megfakult kőnek lágy vöröse
vagy porcelán
mint ami messze semmiség
s feledve mielőtt vén lehet

mint viaszgyertya és kakukk
egy régi könyv vagy egy mosoly
ami váratlan és lágy is és az első
és oly félénk teli vággyal és bőkezű
ép s törékeny
úgy hiszem ilyen is vagy

REGGEL

Áprilisban reggel fél ötkor
Jöttem s a Szt. Louis Blues-t fütyültem
Ámde csak úgy a magam módján.
Így fütyörészve gondoltam:
Ó ha úgy fütyülhetném ezt,
mintha fekete rigó dalolná.
S Istenúgyse egy idő után
a szt. Louis-Blues fütytyögése
olyan lett, mint a fekete rigó
– Turdus viscivorus – dala.

ADRIAAN MORRIËN (1912–2002)

BARCAROLA

A kormánynál ült, körül vett az éj,
lapát csobbant, evezünk csendben,
azt hihette francia költemény,
mit mondtam halkan, s vele őt megleptem.

Fejét láthattam és a vállát, szemét
kerestem, hogy tekintetében láthatok
majd büszkeséget, félszt vagy bánatot...
jól kormányzott, másnak nem láttam jelét.

Visszafogtam az evezőket, s ketten
sodródtunk mennydörgő csendben, megalázva
fájdalomtól, reszkető félelemben fázva,
s oly örömben, mi elérhetetlen.

Fogtam a lapátokat újra, s eveztem
a stég felé, ami hirtelen oly közel ért
a roppant vágyhoz, ami ott indult bennem,
mikor a fényben már láttam szemét.

KÉT VILÁG

Apróbb köveket szedtünk a nedves földből.
Alóluk nyüzsögve tekeregnek a giliszták,
Mintha a fény nagyon bánthaná őket nappal:
Belek vagy erek foszló léttől hőkölve- férgek.
Alvilág, ami felett öntudatlan járunk,
Tengernyi föld, gyökerek, bomló bogarakkal
Amit ott kisdéd játékaival az élet
Túlontúl emberi mosollyal a mélybe döngöl.

És sikálhattuk a vízben szorgosan a kavicsot,
Míg agyagtól tisztán a kő pompásan csillogott
Sötétebb volt alul a fénye, mint felül,
Mélyebb gránit szemek a túlvilágból,
Felettük súlytalan, holtan hunyorgott a mi szemünk.

ANNUNCIÁCIO

Az ősszel kapta legelső jelét
a létéről, lélegzetem a vérem;
de félek, hogy tőle öklendenék,
ahogy tesz a lét eltelve a léttel.

De félek, hogy mi vágyakból rohant
e házban itt és itt ebben a fényben
változhatatlan ember, kétkedésben,
a fájdalomban halálra fogant.

Éjjel fekszem a csendben, idegen nekem,
nem „nem akarom”, könnyed ijedelem.
Mint mikor hangot ad, mozog a szél.

És én, az ablakokon át csak nézem:
titkot érintenek sötét tetők az égen
míg bennem a gyermek titka beszél.

HÓ

Hull a hó, nem vihar csak, hogy essen
Fehér keresi, hol sötét a táj.
De kiadva már az egész határ.
Megrakva vár a nap, hogy mehessen.

A hóban állva álmodnak a fák.
Ámulva, s mert ámulatra figyelem akadt
Minden ágat megmotozott a fagy.
Most szélcsend van, így mit is mondanánk.

Az utolsó hely pillézve száll
A nap a levegőbe száraz sárga fényt
Szór, a madarak a szem elsőszülötteként
Sietnek, hogy térüljön a kár.

FRANS BUYLE (1913–1977)

SEGÉLYKIÁLTÁS

Egy csillag ott egy csíknyi hold
s a két szerelmes már sehol se volt
egy mély sikoly az éjben a víz
csobban.

De sorsukat várják mind a sorban
előbb a vak szerelmes megy bután
a többiek azután.

MÁGIA

Egy körrel körbe zárta
már a kiválasztott helyet
azután mormogva a fába
karcol be majd néhány jelet
kellett a varázsszövegébe.

Rúnák a száraz rőzseág
körülakva hogy magát védje
az ősi titkos figurák
s mi egy villanásra még élne
a régen megkövült világ.

Az egyre céltalanabb élet
biztos nyugalomba fojtva
fogyaként időnek térnek
balgán magát odadobja
elkopott vén eszméknek.

SINT-NIKLAAS

Jöttem a főtéren át
a ház sor szinte lapulva
álldogált ott s nyújtja
egy más világ szimbólumát.

A toronyban az óra
verte a nem létező órát
és mintha régen az utcák
másnak látszottak volna.

Az ablakokon ismerős a fény
s a fű is, amin jártam
de alszik mindenki, láttam
s nem leli álmát egy se szegény.

S hirtelen felzeng mögöttem
az, mire senki se gondol
egy hal a parkbeli tóból
s úszik mind szélesebb körökben.

HUGO POS (1913–2000)

NESTORIÁNUS NÉGYSOROSOK

Ígérd meg gyermek, ha én eltűnök,
nem búsulsz értem, dalol majd tücsök,
nyílik orgona, a jázmin. Az volna szörnyű,
ha ők tűnnének el – és én még itt ülök.

* *

Csináld a dolgod, és a vég - mi lesz, na?
Minek bármi tan. A félsötétben
kijáratot keresni, pánikba esni.
Tudják, hogy jössz, beírták a noteszba.

* *

Mint iszapot a hattyúk kerülnek,
kerültem a szellem sötétét.
Az iszap lassan fejem fölé ért,
hattyúként egy nap sem repültem.

LEO VROMAN (1915)

TEREMTMÉNYECSKE

Uram, ha lepréselhetnék
egy mozdulattá tenyeremben,
gyöngyöt, tollakat adnék néked,
kutyagumit és csecsebecséket,
s Te szőnéd nyomodat művedben...

az ujjaimat reád fonnám
s miközben Te bent teremtenél,
érezhetnéd mint szeretlek én
s kintről csókom öklömben ott rád
szórnám:

s ha én ott egy jelre
művedet vigyázva kibontanám
vele soha be nem telve,
míg üres kezemből rontna rám
Uram
egy szavam se lenne.

VIRÁGOK

Ha egy csapásra ki-ki virág lenne
hosszú, nagy bajusszal lehetne virág.
Fogyókúra legyeknek lenne nászi ág
haja, vagy döglött bogarak laknának benne.
A fogpiszkálók ahogy sorban állnak
csavart asztallábakká híznának
s plüss szívekké pattogva a gombok
jó dohosak, mint az ódon rojtok.

Gipsz oszlopokkal tele a hegyek
Gipszelnek szőlőkönnyeket.

A vizeken csupa karton levél tengne,
pillangókból lennének a kriminális latrok,
míg az illatártól hervadnak a parkok
ha egy csapásra ki-ki virág lenne.

SZEPTEMBER

Egyszer még át a réten,
most majdnem víznyi mély,
csattogna léptem
a vizes fű közén.

És bentről szúnyoghálón át
hallgatni az éj szelét
vagy a tehenek sóhaját,
és a kérődzés neszét.

Egyszer még, ha a rég trágyává bomlott
barát valamit súgna,
s visszatérne tűnt szava, egyszer
még újra.

KI AZ ŰRBE

Nekem a tárgyak
mint a virágok,
ha szirmot tárnak
a bizonyosságot
adják: mindent mi él;
nyugtalanság hajt, bár
végére vár,
kezdetet remél.

Markomban ott érzem
a földet, tudom
lűktetnek, mint húsom
a világrészek,
bizseregnek a fáktól,
álmoktól remegnek,
ráncosak katasztrófáktól,
füstben dideregnek
a földi napfényben
mennyre összebújnak
a testek s lapulnak
magányosan, hullnak
semmiségbe.

Állj a csupasz hold
hűvösébe,
fülelj az éjbe,
állj egy picit ott
majd tova kotlasz,
vár egy bolygó
(milyen forró)
bátran motyoghatsz.

Ha egy pár bukfencet hánytál
hosszú évek múltán,
mit hallottál, tanultál,
mit láttál?

Hát ne zokogjunk?
az Istenig innen
senki sincsen,
ki szánja sorsunk.

A tejút? sápadt homok
az égre landolt
egy üres partról,
most lomhán forog
és...

Egy pillanat!
Mit hallok ott?
Csak a szél matat.
Senki.
Hát zokogj.

BÉKE

Jön egy galamb van száz font,
egy olajfa a karmában,
szájával fülembe ront,
búza-édes lánykákkal
tele, s csicsergő mesékkal,
hogy jött a háború vége,
amit százszor megismétel:
s százszor ontom könnyem véle.

Majd amire ki sem várt
s testem a taxiba hullt,
átlukasztva az éjszakát,
és a luk mindegyre nyúlt
míg drágám könnyben ázva,
rákként száradt nyomorátul
megállt, s amott megállva
kavics találta el hátul,
túl száraz feszes rajtam a bőr,
hogy imába izzadjam végre
ráncot gyúrva a kezemről
és „békét” csikorogva „béke, béke”.

A szerelem egy bűzös csoda
fejetlen érzékisége,
ha tovább kell élnem, noha
nincs béke, az istenit, béke
mivel a recsegő hang,
mivel a kedvestől váltam

az ágyból most is kihajt,
mert néha mindkettőnk álma,
hogya a csata amint rég
visszatért papucsos lábon

s tovább kell, tulajdonképp
mit sem bírva, rekedten kiabálnom
feküdve futni, aztán talán
míg egymás fülébe valljuk
oly reménytelen, hogy szinte már
azt álmodjuk: mi egymást halljuk.

Ne káromkodjak, ha a tűz
a városból, bár újjá rakva
most egy szobafalból űz,
körüllobog és ébren tart ma?
Nem a frissen sült gyerek,
a tűzijáték, nem ez,
amit szörnyen szörnyűnek lelek,
a század, hogy semmit se tesz,
míg egy csapásra a ház közén
toronymagasra futva áll a szenny;
pincék rég felejtett sara,
tropára ment berendezés,
vérvörös lángok és lángoló
rőt vér, s körbe az ég tapétázva
a holtak élő tagjaival, bár
kedves emberek s az örök csend mi-
előtt a meglepett gyermek eme oszlopban
fulladni fog, de már felemelt
karral.

Jöjj ma este a mesékkal,
hogya jött a háború vége,
amit százszor megismételsz:
s ontom mindég könnyem érte.

CHRIS VAN GEEL (1917–1974)

JÉGVIRÁGOK EGY KISABLAKON

Látszik róla mily holt fehér,
nézik fogsor közé befér,
nyárfaerdős sápadt a bőr,
lógó hajjal leányka kör,
ki lesz első a gátra fel,
s gyerekzsúron, ha énekel,
nővértükör vajmi növény,
kantár, toll, fék, ló vagy öszvér,
sátor, egész sátorfalu,
sírkövön a kürtőkapu,
egy csokor, mert az ajándék,
bugyi nélkül jön az árnyék,
hólepel alatt oázis,
désörénnyel oroszlán is.

MEGSZORULT GALAMB

A galamb ha fák között
egy kis helyet választ,
hogy körbeforduljon
spirálisan ér le.

Annál nagyobb a fordulat
bája minél kisebb a hely.

HA MEGÉRTENÉM ÉN

Ha megérteném én,
mi a dühben az erény,
természetem lenne
mint fának gyökérből levél.

C. BUDDING (1918–1985)

DE SICA MONDJA

Majd holnap, gondoljuk mindég,
holnap majd indul
a versek villamosa,
mely értelmet ad a világnak
és nyugodni ágyat a szívnek,
de mértéken aluli keszegként
mindég visszahullnak a napok
az idő rekedt folymába,
majd holnap gondoljuk újra, holnap,
de a holnap örökké késő.

NYOLC SOR A HIÁBAVALÓSÁG ELLEN

A rendezett ür
A sötétség s a fény vadona
A sugárzó susogó tenyér

A nap ha szép mint rumok tutaja
Az örök éj meg csókolódnai

A gömbnyi kék
amit az emberek kései
rozsdafoltos cikkekre vágnak.

ÉLETRE ÍTÉLVE

a köldökszín az idő tűzébe hull
a fekete csillagok esőjével
a napraforgók mögötti dombon

Kél lelkiismeret
akarat s romlás határán
békalencse gyermekek
s emberi gond mellé áll

Ezután már tűz és víz
a fenyőerdők övezete
a kísértések mezeje
és Chirio városa közt

én meg csak vagyogatok,
mint aki mást nem is ismer,
mert nem vállalja a halált
s főleg nem születésnap ajándéknak

ásványozott de túlzás nélkül
tele még harminc nyár szomjával
és négy kéznyi meggyőződéssel
S mint a harangjáték talpa.

ANTON VAN WILDERODE (1918–1998)

BÚCSÚ

Az erdő, mit nem látok,
erdő, emlékek humuszába,
hová minden palántálva,
páfrány térdig, hol járok.

Maradtam kisdíák ott,
hol rejtett lombok árja,
tűdőm költészetére tárva
adott sok bátorságot.

Mindegy bennem kit láttok,
lélegzetem földem szférája.

A MÁSIK FÖLD

Egyvégben egy más földön jár eszem,
ha ébren fekszem (sokszor elhagy álmom)
egy város fénynyomatát csinálom
egy lomha völgy ölébe rendezem,

lombos (erdő-szeg). Macskakő,
sikátor, labirintus, hosszú múltak
játékosan egyre lejjebb nyúlnak,
hol a főtér négyszöge lép elő.

Folyó mellé, köré, vagy épp a szélbe,
amerre felhő felhő hátán csúszik,
a mező egész a láthatárig nyúlik,
határtalan kitárva elém ide.

JAN ELBURG (1919-1992)

TERMÉSZETESEN NEM TESZÜNK SEMMIT

Jött a háború, gondoltam, mint az ősz
vagy egy vasárnap. Egy szürke öltöny egy
acél ernyő elég, többre nincs szükség
és enni, enni, enni. DDT, egy pár
jó bakancs, ha menekülünk
egyazon esőtől hajtva több ezer ember,
ásó a sírhoz, az árokhoz.
Ostobán megdöglenni.
Gondolkozni szépen.
Gondolkozni.

Gondolkozni.
Szépen gondolkozni.
Ostobán megdöglenni.
A sír, az árok, a beszerzett ásó,
a föld búza nélkül. Erezve
turkálástól jajtól, drótoktól, fémtől.
Milliónyi láb a felfoghatatlan
marsban reá, hogy torkát átharapják.
Egy háború a fagyok ár-apály.
Mit tehetnénk.
Fejet rázva halunk.

Halál: itálnak készült
desztillálva haszna kikalkulálva
akarva nemezve szülve etetve
mint egy gép csomagolva leszállítva.
Ostobán megdöglenni.
Gondolkozni szépen.
Gondolkozni.

NYÁR

Két balkézzel gyúrogatja a nap
a földet, minden csámpás lesz úgy röhögnek
a testek. Én belül túl kék
vagyok, a beleim túl sok fényt
nagyhangú lármát kapnak.
Ó, a napok apró-cseprő ügyessége.
Ó, a víz-üllő kedvességei.
Ellenünk kéne forró szerelemből
házat vetni homokból, kagylóból
mezítelen csobogni.
Most rákok tűzébe bukik a nagy darab szőke nő.
Most nyár-mellékre vonul a zabzöld fű.

Mi lakhatunk még mályvarózsában hangunkban
közönséges fakopács lombrágók
röhögő vörös pofával ott fenn.
Minden bokor itt kert.
Kívül akarunk lázadozni
künn lenni
földdel fizetni fehér felhőt
ha mosolygó Afrika az évszak

tele üvegheggyel-völggyel.

BOSZORKA

Varázsolsz te?
Oly egyszerűen élsz
mint ezer más
francia pamut sátorban
kebleiddel két kicsiny előszobában
lenge ruha házikóban
oly kicsi, kicsi
hogy lábad az utcára lóg.

Szemeidben oly illedelmes az álom
vállaidal oly egyszerűen ügködész
mint ezeregy asszony
miért csuklik hát a hangom
mintha hercegnő jönne szembe?

Megadom magam
egy beláthatatlan békés légiflotta
húz át felettünk

Mutasd lényed
(boszorka-)
műve nemde
varázslat.

PAUL RODENKO (1920-1976)

TE-MÁJUS

Ösvényeimre szórlak szerte kedvesem
rózsák te-vöröse a kék te-csillogása
minden nő szemében te-kajakok
te-képek víznek párizsában
az utcák kosarában te-tavaszkenyér
te-gyerekek kik verebekkel teli
fejfel futnak a naplabda után
te-május te-mi
a déli szél te-őzbokája

Csillagolva dicsérlek én

HÁGA

Hága: timsó szelek és terek városa.
Mint terek tágasak a szelek.
Mint az úr nagy tenyere
csendesek a terek.
Darvakként a nők, langák de kedvesek;
szeplőtlen állnak a parkban, napfény-kariatidák,
és édesen járnak a délutánt: antik óraművek.
De később déliesebb, hiúzabb, csípőhangú; nézd most szemét:
egy kis balett, játékkártyák, tűzijáték.

Lomhább a férfi,
zárkózottabbak. Kezük kék, mint a víz,
az ő kezeik, mint feszes kék szelek.
Így fedezik fel naponta a messziséget, mintha
okosabb lenne tőle az ember, meghalnak, uralkodnak.
De tudják: mi a részvét, szeretik az állatokat, a mézet és a hulló csillagot.
Nytítottak, mint a kilátó.
Bezárkóznak, hosszan, fáradtan, mint a virágok.

Tágasak a napok, mégis oly emberiesek, tompán-zajosak.
Az éjjelek meg csendesek, figyelik:
mily hibátlan sakkozik a hold a parkban.

BEN CAMI (1920)

IDŐ

Idő: végül is
nyugodt rabjai vagyunk,
együtt e kis házban, békén
a vakság és a bűn éveivel.
Most már a félelem ritmusán járt
Vitustáncról szabadon.

A falakon kívül zúg még valami.
Talán a szél?
Vagy talán az éj, amelyben
időtlen messze az űrben
nem leszünk vakok,
bűnösök sem.

ITT MARADNÁL

Itt maradnál lakni, meghalni e házban.
Anyádtól van a zsalugáter, apád
nyolcvanadik évéig a kertet túrta.

Most eltűntek valahol beléd, egy szögletbe,
hol nem kell kétkedni, fontolgatni,
s ahol az édes csendben egy hosszú
csípős történetet hallgatnak.

Tervezik, hogy átköltöznek gyermekeidbe.

G. VAN DER GRAFT (1920)

ÍROGATVA

Írogatva merültem álomba,
irogatva ébresztett fel az éj,
mert szavak kerengtek zsinatolva
ablakomnál, hol feküdtem én.

Ki terelhette őket össze,
talán az éhség, vagy talán a szél?
halálra fagyva, szinte megkötözve
csipkedte őket eső és a dér.

Aztán felvittem őket mind magammal.
A nagy tükör is csupa pára lett,
mert eddig nem tudtam, szavakkal
félálomban az ember mit tehet.

S reggel, mikorra ébreddeztem,
eltűnt mind, ajtóm nyitva állt.
A nap fent forrón egét szekerezte,
s a fákról csúfolt sok madár.

NÉGY EGYÉRT

1

Mivel szeretlek, mivel én
szeretlek domboldalán fut a fű
a hold meg frissen nyírott birka
a nap és a nyár két pásztor
apa s fia
egymás kezébe adják a kést
magában álló fa alatt
álomba hullott a szád.

2

Mikor még nem volt beszántva a föld
mikor még nem volt bevetve, mikor
hó feküdt mindkét melleden
tudatlan kelt reggelente a nap
és az éj is a múlt évi tavasz volt.
De most már itt a nyár, a teli kocsik
hordják-viszik az idő szénáját
ujjam szalad utánuk a nyomon
mit homlokod kövezetére írnak

a búza illata, mely kint játszik
a széllal hangod szerelemmel szagosítja
ily forrók sohasem voltak még éjek.

3

Tulajdonkép csak karjaidban élek
néha sétálunk mint a fák
majd földbe gyökerezve állunk
szánk egy alma két fele.

Lábainkkal gyerekesen
ízleljük az éj fűvét
egymásba kell harapnunk
oly puhák vagyunk.

és tulajdonkép mi csak
tulajdonságok nélkül élünk
belőled ágazva csak mint
másod.

4

Ha egyszer nem leszek
hagyd nyitva az ajtót
köztem s életem közt
ne zárd be szíved.

MAASTRICHT

Maastricht, kéklő árbocokkal nyújtózik,
hajó dombok rakpartjához kötve,
horgonyán felhőszürke habokon ring,
amik ott a völgyé futnak össze.

De közelebből az árbocok tornyok,
a hajó várfal, a hullámok zöldek,
hullám felett sárga kalászmok,
a sárga tornyokon tetők reze zöldell.

Ezredeket óta itt táncol a Maas,
s a híd, komolyan lendül a habokra,
hol partot ér várja sok méla ház
gondokban palaszín homlokát ráncolja.

A víz mögött, ifjú szoknyatáncon túl?
Szorosán bújva a bazilikához
más házak állnak, vidáman bolondul,
tornára várva, mint fiatal lányok,

kiknek fondant színnel rózsállik ajka.
A város márga-főnöknője
esküdhet ivoztömjénillatra,
a lányok inkább várnak napfürdőre.

AUGUST VANISTENDAEL

EMLÉK

A forrás, melyben régen arcomot
Oly tisztán láttam sok tűnő éven
Át, kiszáradt. Habár meredten nézem
Csak homok, mi ritkán hagy nyomot.
Meglepve állok, tükörképem eltűnt;
Arra gondolok, mint kaptam utána,
Mi foghatónak látszott, mind hiába:
Tükör, tükörkép szétloccsant együtt

De most... de most? Tükröm látom talán?
Mert hányszor mondogatom magamnak
Az vagyok, mint régen. Vagy az élet maradt csak
Oly hasztalan, vagy mindég körbe jár?

HUBERT VAN HERREWEGHEN (1920)

A SZÖKEVÉNY

Egy élet köznapi meséje
mily hihetetlen és vége már:
peregnek a levelek a szélbe
virágból így lesz újra sár
rám az öregkor sánca vár
Egy szakasz csendőr figyelme, vasban.

Vadásztak rám, mindennek vége
Vigyázban állok, nincs visszaút
Messziről tompa zaj zöngéje
a kazamaták hangja fújt.
Süthet rám nap még új tavaszban?

Mindegy mit akarok, mi jut,
Mi szép volt mocsárba fut
Zeném most itt a láncok csörgése.

De több mint érdem, mit kapok,
imáimra az esti harmat
ha jönnek mint ma még napok
s bennem a világ kínja hallgat,
tengerbe hulló napot láthatok.

PARASZT A TENGERNÉL

Kemény paraszt vaslábon áll,
nem rendítheti semmi meg,
Nem tengeri szörny mire vár,
háboroghat az óceán,
ha szunnyad a kígyó vagy sziszeg,
mérges pikkelyt fed holdsugár.
A daltól szíve megremeg,
megfordul ott sietve megy,
a tengerzöld ringó búzához,
hol feszül sorsa horgonyán.

REMY C. VAN DE KERCKHOVE (1921–1958)

LEVÉL FLANDRIÁBÓL

hogy szerettem volna átadni a poldert
a Jabbeke és Niuwpoort között villogó felhőket
de elvesztettem mind valahol útban hazafele
az ötödik avenün keresve
a második utcát
egy második teremtésnapot

hogy szerettem volna átadni május első napját
a cserzett arcokat maroknyi tájszólást
melyből a nyolcórás nap fogant
de elvesztettem mind valahol útban házad fele
az ötödik avenün keresve
a második utcát
egy második teremtésnapot

hogy szerettem volna átadni a harmadik hadtesttel életem
a kenyeret mit asszonyomnak vettem
a csillagokat miből ruháját szőttem
a játékot totyogó gyermekemnek
de elvesztettem mind valahol útban házad fele
az ötödik avenün keresve
a második utcát
egy második teremtésnapot

mit adhattam volna mást mint
a honvágyat dermedt betonból
magány záporozott az ötödik avenü falai közt
fájdalmasabb volt az út az ötödik avenün
mint a harmadik teremtésnap ott
az európai nap alatt

most végzem újra a minden nap mozdulatait
szétoosztom újra a sarlóm fagyasztom honvágyamat
veszem a kenyeret amit adni akartam
saját ágyamban zárom szemeimet
hogy az útról álmodjak az ötödik avenün
keresve a második utcát
egy második teremtésnapot

JAN VAN DEN WEGHE (1920–1988)

AZ OESELGHEMI TEMPLOM

Oeselghem, a templom, parókia,
a magas híd, a nap, a sötét Leie,
keresztek rakva lenből szoros rendbe,
pap bácsim, jámbor, de csupa irónia:

mily világ, s belőle már mi maradt,
tizenkettő, ha voltam, a dombra
lestem csak, meg Streuvels idolomra;
dombra hová a Lijsternest tapadt.

A bácsim vénen halt meg Wevelghemben.
Steuvels Stijn a templom mellett nyugszik rég.
Nejem vehet nekem egy sírkövet még
És én, mit keresek még Oeselghemben?

H. WARREN (1921–2001)

NYÁR ESTE

Saját estém fényében veszttem el
veszélyt kurrog a gerle a pontyok
míg a tó hangtalan héját törik
tükörképemtől elvadítanak.
Bíbor mosollyal fürdenek a kölykök
ringó rembrandtos nád előtt.
Mintha fordított távcsőben látnád
a tehenek tűhegynyi nyárfásban állnak.
A tó vészjósán üres színpadán
egy kacsza paraszti sziluettjét kínálja.
Prüszkölve ügetnek az utolsó lovak
az istálló fele tűzvörös por utánuk kutyaugatás.
Idegen lettem én ezen a földön
lányok álmodnak, sima víztükör alatt
a nád mögött zöldes lények sziszegnek
s mint futók rohannak előlem az órák.

MENEKÜLÉS

Indul egy szólam itt.
Az arany madártorok
a hervadt rózsák tán
fest novemberi napot.

Aztán intőn hull ránk a csend
mily gondtalan csacsog a gyermek
hallod, valaki int fűtől
s a gyermek elárul minket.

Száll a levegő ritkul
vénasszonyok és macskák
csoszognak, kopognak zöld
a szemafor is
zavarog bennünk az élet.

Nagyhangú gép repít
éveket vissza ott ül
a kövön sivatag szegélyén
a fehérítő csend vásznában
vakon az est vörösétől.

Bőre az ujjam vont
sötét barázdákkal
megfakult az idő homokjában

ködöt hozok rothadó
rózsa lila színét
a lármásan halódó világból.

Nézd amit látok: sivatag
vöröslik naplementém előtt
az idő homokjától.

MARCEL WOUTERS (1921–)

KI TUDNÁ JOBBAN

Ki tudná jobban
semmi kétség;
fény és sötétség
közt a híd hol van
mint aki érti okát
miért, hogy azon senki nem jut át.

LASSAN LÉPTÜNK

Lassan léptünk a lomha estébe
hallgattuk a kövek sóhaját
öreg tereken s némán meglapultunk az éjben
és fejünk felett denevérek suhogtak
az ismeretlen lelkiismeret partjain bolyongtunk
tapogatódzva bezárt sejtfa
de felismertük az elszórt cserepek veszélyét
s üvegből raktunk házakat romokra
és volt egy part, ahol a hullám mindég csobog
napfény játszik
a vízen a habokkal
ahol levél közt gyümölcsöt érlel a fa
vigyázva őrt áll
gömbölydedre mosva a kavics
míg öntudatlan szárba szökken a virág.

ALFRED KOSSMANN (1922-1998)

ŐSZI DAL

Trombita, elhangzott már
a nyár hatalmas riadója. Eltaszít
ajkaitól gorombán téged, az egyetlen valót,
a hangadót a panaszok karából,
eltűnik az éjbe.
És nélküled
mi marad ránk örökölni?
Ah, a vágyak lomha vonósai,
Ah, a vallomások kis fuvolái,
Ah, a könnynehéz álmoknak a csellói.

CHRISTINE D'HAEN (1923)

DODECAËDER

I.

Zurbaran:

Jeromos Paulával és Eustrochiummal
(Washington)

Míg Idő volt, ültünk, beszéltünk, amíg idő volt:
a halálról. Az idő mindent tud, időt teremt,
egyre több lesz. Még baba vagy, sírós
persze a hangocskád, még épp hogy itt vagy.
Minden pillanat létem lesz, tudtam, mindég
tudtam gyökerem ott, kitépni ittent, mostot
föld sarából: a szem, az ész bármi tépett
marad, mi volt marad, s elmarad, mi nem volt?
Míg Idő volt ültünk, boldogan s beszéltünk
a versről: mi az időt, mit számolunk
alvasztja, csillog, duzzad attól, mi nem volt,
hát ülünk csak együtt most, ahogy ülünk.

XII.

(Van Gogh's) Chair
(London)

Az eget adta, a földet. Hozzá fényt
elsőnek, majd az éj nevét s a különbséget.
Az égi baldachint, vizet és földet fog
nekem csinálni, s mi mozog s mi nyugszik.
Égi jeleket csinált, időnk mértékét
a zöld vetést, halat s madarat, állatot.
Ádámnak Éva arcát az Édenben,
Dávid koronáját Bathsebát, Abisagot,
az egyetlen csillagot a gyermeknek, ki világra jött
s oldalvást Angyala, ki könnyét lecsókolja,
álmodott horoszkópok, kegyetlen Scorpió.
Ego sum pauper, nihil habeo.

GERRIT KOUWENAAR (1923)

ÍROM

Írom: a múlt nagyon bizonytalan
és vak a jövő

mi maként szemünkre égett: újra kövülnek
percenként az élőképek

viharokban folyók szerelem
mi tengerre száll a síkságon át

boldogság vagy örültség tévesztő vadon
elalszom és az ébredés keserű mint a csend

városok, ahol magadat másolod kitöltöd
megveted kíséred elveszted megtalálod

hegységek, ha minden tavasszal lerázzák fagyuk
és a fagy, ami most ősszel itt engem gémbeszt

tanácsom nincs nem jelzek utat
fut össze-vissza ezernyi nyom

előbb hagy el a test, mint a nevetés
sivatag után föld színén a víz.

SZOBA

A levegő nagy füle
a fény nagy orgonája
s szobája szájal a száj

mily megfejtethetlen a hőség
mint madáreleség
jut a szoba vérebe

legünk vörös füle
a száját kérdi a száj
hová megyek a víz

a fény fehér orgonája
a jól táplált gyermek
csodakagylóban akart embert

s megfejthetetlen nő a hőség
nagyhangú rózsák fája
a szobának a szájából.

HAPPY CHILDHOOD

Elfelejtet olykor felhúzni apád óráját?
Igen, olykor felejttem, hogy felednem kéne apám korát.

Hordsz olykor szalmakalapot, szemkötőt, malaclopót?
Nem, én verseket hordok aranyfüst nyarat.

Írsz olykor tűnő ajkakát, hogy nevet kapjanak?
Igen én, megfejttem az eltiport rózsák csókját.

Jársz olykor fűben mit már nyírni kéne?
Nem, csak állok fűben mit senki nem vetett.

MÍG FIATALOK VOLTUNK

Míg fiatalok voltunk és a világ még vén
és valahol messze el egy magas hegyen álltunk
és mélyen lent a völgyben egy mozdulatlan hosszú
rozsdás vonatot láttunk oly nem létezőt,
amely csak az eltúlzott úr szemeiben ül, s te mint
gyerekek: útikönyv vagyok
olvassatok

és este a téren kókadozó pálmafák alatt
olajbogyó bor és panaszos torokból
zizegő csend nyúlós sötétség
kifent kés élén, míg te
viselhetetlen sors jegyét vetted a vaktól
szóltál iszik a fül

most hát jóval később, évek után egy este, elment
halál néma vonat, a sorsjegy elévült
nyitva az útikalauz

ama régi öreg fák alatt iszom
szavaid rekedt hangját csended hallgatom

W. J. VAN DEN MOLEN (1923–2002)

ELEGIA

Cinóber fák, még lágy vesszőkkel telve
ragyog a kert, az ősz így hagyta ránk;
s bokor mit évelő bánata bánt,
halál levelei közt áll lihegve.

A krizantémok ünneplik a gyászt,
kinőtték nyögve a papíruhákat,
hideg rázza a pántjaikban a fákat,
átokkal verve elhervadt a pást.

Papirusz, fagyhullám, a tört dió,
japán liliomok, de túl korán,
őszirózsa, szürkén parasztfiú.

A kéregből gyanta csurran a fán,
ahogy köznapi hangján zsong a szilfa
s holtlélek hív, a holtak hangja hívna.

ÖREG HIEDORP

Hozzám jövök haza
az alacsony egek alatt
a dérben pocsogva.

Almafák fagya hűti
a csendet, egy ködös érzés
pillog elvetélve örök fű fölött.

Tehenek tipródnak árván,
holdfénnel teli tőgyek,
s kérődzik a lusta napot.

Csendesebb minden, az úton
parasztlegények köszöntik egymást,
magukat vándormadárnak vélve.

De megfontoltabb már a pirkadat,
ha egy ásónyi savanyú föld fogja
a szülés fájdalmait kísérni.

Így lesz-e majd, később talán,
ha asszonyt, gyermeket szolgálva
a táj nyugalmaiba simulok,

lomha elmélkedő ökröket,
megérett vetések bűneit
magamba fogva, megértve?

Most súlyosabb s mélyebbre
nyom a túl korai ősz.
S mi lesz, ha elfogynak a könnyek?

H. LODEIZEN (1924–1950)

ÉN CSUPÁN

Én csupán
kezük könnyed intéséért
szerettem az embert, a tengert
és habot a szélbe szétmértem –

a zavaros
kegyelem úszik lombként
éjszakákon át sodródva
föld alatti szigetemhez ó azt
a fotón mégis csak láttad

A szív az
ami keres s mindég
a test ami talál végtelen
dallamokat dobva estékbe oly
erőtlenek vagyunk oly gyanúsak

a nagy szemek
a kőfalakból kezekhez
lábakhoz beszélve
vénasszonyok kalapjában
forognak elefánt lábaikban

napfényből
mit sem éreztünk csupán
a halál nyugtat meg.

EZT AZ ÉLETET

Ezt az életet lassan ismerem, ezt
lassan kimászok ebből
mint a gyerek a homokozóból
megtelek
békés édességgel

ezt a férfit jól ismerem, ezt
sétáltam vele mennyit
ahogy a gyermek megy a part mellett
a tenger nagy
lassú méltóságban

és mennyi más élet van még
és mennyi más férfi
ahogy a gyermek fuvolán játszik
esténként
békés édességgel

ezt az életet lassan ismerem, ezt
mászok egyvégben belőle
ahogy a gyermek megy el a parttól
eltölti tenger
lassú méltóságban

(LÁM HOGY ZENÉT) EGY PÁR ÓRÁRA

Lám hogy zenét
csináljak, annyi
mindent tettem,
tettem s elfeledtem

hogy vágyaimat
megtermékenyítsem,
mennyi várost raktam,
raktam s eltöröltem

és beteg lettem
hogy napjaimat
remény nélkül
tűzbe vessem

az ősz íze
van a fákban
mondják a régi
költők

éhség színe
a házak felett
panaszolják
a hölgyek

gyermekként lakom
építődobozban
ujjbegyert sejtve
sötétben csókot.

NEHEZEN GYÚRTAM

nehezen gyúrtam egyedül magam

de ki mondaná: de ki mondaná, hogy
olyan nehezen megy magányosan, mint
a nap, gurulni a pázsit fűvén

nézd – barátom! – a hangyát,
palotájában él, mint ember
képzeletében – várva az esőt és
egyre csak ás: homokká lett
neki tiszta kristály

az éjszaka szemében úgy élsz, mint rigó
vagy mint boudoirjában herceg, Velencének
tizenhetedik évét jelzi a naptár s
csendben, csendben csukják a könyvet

nézd csak! pergamenből van cipőd

ó – barátom – ez nem az igazi világ.

LUCEBERT (1924–1994)

MOORE

A föld forog, hajt át az emberen
A levegő liheg, fúj át az emberen
Akár a föld, sárosan fekszenek
Akár a lég, fennköltlen lengenek
Anyamellből bimbózik a fiú
Apahomlokból nő a lány
Mint a folyók s partok, száraz is nedves is bőrük
Mint utak, csatornák tűnnek az űrbe

Házuk lélegzetükben
Kertjeik mozdulatuk
Piszkosan járnak
És szabadok

A föld forog, hajt át
A levegő liheg, fúj át
Az emberen

FÁRADT SZERETŐK

Gépek a fáradt szeretők
Egércsendben járkák üveg szobában
Olajcseppből és gőzlő vízből
Kovácsolják láthatatlan léghajójukat
Hosszú szerszámok csúsznak fáradtan
Fáradtan túlkent testen át
Tágas kipumpált test fele
nagy napos szemeket
Lőnek a szív magasán
Ez csendben jár nagyon az csupasz lábakon jár
Hideg kabátban sétál az akarat
Ez messze jár nagyon az alvó szárnyakon jár

LESBIÁHOZ

A korhadt vén bárka most
nem iszapban fekszik
már örökre puha párnán – és pont – a legbujább
fa alatt, amíg nekünk csak
nyakkendőtűnyi árnyék marad
hogyan hűsölünk Lesbia
mióta jó anyád vígan üzletel
pénzsóvár ragacsozással
s a te szegyetelen testeddel
ajkaid – egyre divatosabb göncökben
még feltűnőbb mint valaha – nekem
pórias soványnak tűnnek
ám ha szép fürtjeid hirtelen patkányok
szőrévé csúfulnának tán szemem
előtt szültél volna százlábú
vagy csúszómászó szörnyeteget
nem hagytalak volna el
mert hol találnék még nyugalmat? délen
a lángoló hegyeken vagy
északon a mindig véreskezű barbárok között?
a gondolata is rémes, hogy az idegenben
valami honvágytól megszállott felém susogja

„e tavasz minden lepkéje Lesboszon alszik”

SZERETNÉM KÖLTŐI MÓDON

Szeretném költői módon
Hogy úgy mondjam
Egyszerű fénylő vízként
Kifejezni a teljes élet
Lehető kereteit

Ha én nem ember lennék
Mint az emberek tömege
De lennék aki voltam
Meggöngyölt vagy folyékony angyal
Születés és elbomlás meg nem érinthetnének
A közösségbe az elhagyatott útja
A köves kövek állati állat madarak útja
Nem lenne ily piszkos
Mint amilyennek látszik verseimben
Melyek pillanatfelvételek eme útról

Korunkban ahogy azt mindég hívták
A szépség szépség arca elégett
Embereket nem vigasztal
Lárvákat, kígyókat, patkányokat talán
Az embert rémiszti
Tudatát erősíti
Hogy csak morzsa a világmindenségnek a szoknyáján

Nem csupán a gonoszság
A gyilok tesz lázadóvá bénulttá
De a jószág is
Az ölelő kar reménytelenül szitkolja
Létterünk

Ezért kerestem fel
Szépségében a nyelvet
S hallhattam ott: több emberit nem nyújthat
Mint az árnyéknak vagy mint a fűldöngető
Napfénynek a beszédhibáit

LEO HERBERGHS (1924)

PARKOK

Mily lassacskán
csúsznak a fűnek
didergő lába alá
a parkok.

Félős őzek
álmaik drótja
mögé bújva
rejtőznek.

Arany hattyúkkal
lélegzik a tó
a pókháló
ködében.

A város száját
madarak zárják
zizeg az este
a fák koronáján.

MELYIK OLDALRA FORDUL

Melyik oldalra
fordul a kő, ha
majd sötét lesz?

Miért alszik a kő,
miért nem dolgozik
a szövőszékénél?

FA

a koronák mind fülemmel
az ágak mind a szememmel
a fák meg mind: a fejemmel

minden törzs az én nevemmel
levelek lélegzetemmel
a hajam a gyökerekkel

minden balta a kezembe
kés hogy mindent jól elvágna
minden deszka szépre szelve

minden súlyos tölgyfa láda

HARRIET LAUREY (1924)

TIGRISEM

Tigrisem szelíd, lomha lágy
vékonyában remegő kezem
érti, ha bentről hangját veszem,
minden kimondatlan szavát.

S szívdobbanásába merülve,
hol fájó izgalmát lesem,
mintha zöldes eső gördülne
rejtett vadonára, velem.

TRAPÉZ

Az extázis karcsú trapéza.
A mélyből fojtó ámulat
lendül bennünk peregve alélva.
Tükre szemtől szembe kutat,
s vitorlázva fény membránján
vágyam lettem, mi szökve repül,
testetlen, súlytalan szállván
majd az ujjaid begyére ül.

SYBREN POLET (1924)

SZOMORÚAN

Lám
ott ül most már
kezei közt az égnyi fejjel
felizgatott fejjel hasában
megfoghatatlan
felfoghatatlan.

Már alig ember
esős öreg napjaira
már alig árnyék
és kevesebb, halott postás
kiszolgált katona, aki nem tudja
kiért kellett megint meghalnia,
ó még kevesebb
leprás árnyéka csak az árnyéknak
és még kevesebb
majdhogy semmi.

A háborúk a háborúk prófétái eltűntek,
a háborúk eltűntek
és ő mint egész életnyi elődje
nem ítélkezik,
az álomban keres bocsánatot
lelkiismerete az álom
szája kiskorú gyermek
álmodva nem veszik semmi
bizonyosság sem beszélve
él de eléggé?
szeret, de még nem eléggé...

és ott ül most már
az égnyi fejjel kezei közt
lassan hamvadó fejjel hasában
szomorúan
mivel neki sem más véli
az élet csak lassú
lassú öregedés
felfoghatatlan megfoghatatlan.

BORNEO (ORANGUTÁN RESERVÁTUM)

Utánoznak, utánozzák
ahogy bennem voltak.
Láthatatlan kalapot emelve
társalogunk mi is
tisztos távolból – az emberi nyelv tiltva –
mint üveg mögött
rég, mikor egy csupasz ágat
a lehető legkisebb lukon
a külvilág fele csúszattunk ki-be.
S ha tudják, lopják az ennivalóm,
a kamerát, a zsebrádiót, vihognak
diadalmasan a fákon, szemük
pillanatfelvételt csinál, dobálják
le a lopott könyveket, agyonlapozva,
szóról szóra rágva.

Bámulják,
hogyan rakosgatom össze a
mannacikkeket. Primátusnyelv.
S íme ott jön Dulcinea, kelleve
de esetlen tekeregve bukik fel a vadonból,
érzékiesen pislog szép barna szemeivel,
mutatósan rőt szőrméjébe burkolva.
Ágyékomban szaglászik, benyúl
óvatosan ujjával a rövidnadrág szárán,
és vágyakozva néz rám.

Eltolom épp oly
óvatosan kezét. Elmerülök
szemének mérhetetlen dzsungelében.
Egyszer még elégedetten ágyokomhoz
nyomja orrát.

S én tudom
futni hagytam lehetőségem, hogy
messzi ősöm lehessek magamnak,
és egyben neki szerető kortársa,
míg együtt természetes örökösökről
gondoskodnánk.

VALLÁS ISTENEK NÉLKÜL

Minden ablak egy fényes avagy sötét
templom. Minden muskátli meg
isten vagy emberszerű valami.
Ott felette trónol fennen
az álomkóros aluszékony ember,
akire ha találkozunk
felnézek, kinek fejet hajtok,
mintha imádkoznék.

Ismerem őt jobban mint magamat
vagy az a vén költő ki még embereket csinált
a képmásomra/képmásodra
egy péket vagy zsebtolvajt.

S bármily magasra tornássza magát e kép
a geránium fölé
több helyet nem kaphat
mint mit egyre légszerűbb teste talál,
és aki túl sok istent teremt a leget
lopja jövőendő gyermekeitől, barátaitól.

Még nem túl magabiztos ki nem tudja,
hogy a legcsalóbb álmai is eme föld
termékei.
Legkedvesebb angyala sem több mint egy madárka
vagy egy repülőgép
és szerelme csak természeti csapás.

Ezért hát minden ablak fénylő vagy sötét
templom. Minden virág
isteni emberi is. Néha föléjük virrad
a nevető a bús majomisten,
akire ha találkozunk majd felnéznek,
s mintha imádkoznák
fejet hajtok.

A. VERHOEVEN (1925)

NOCTURNE HÁRFÁRA SIRÁLYRA

Alszanak egy öbölben hold és a sirályok
oly bénán letaglózva, mint az utcalány,
aki egész este az ablakban táncolt
s pucér báját bámulta férfi hol sirály.

Guggolnak bégető vak vágyak ölében
és hiába feszül a testük és dalol
vagy remeg a tűztől, mely nem ég, nem hervad
s hiába nyúlnak egy kéz felé a bőr alól

és sodródnak a nád közt, mint üres tutajok,
s eltűnnek, mint az ár, ha jön az apály
egy kéz nyomát érzik, míg álomba simulnak
s ahogy a fény rohan a vérük folyamán.

HANS ANDREUS (1926-1977)

MIVEL TE NEM GÖRÖG VAGY

Mivel te nem görög vagy
a szemed delphi módra bájol
bukolikus zenét hallok
flóta helyett rém éles szájharmonikát

de többet is

oly alaktalannak kéne lennünk
hogyan szeretni tudjunk
oly senkinek és életből valónak
százlábúnak és félistenlétűnek
hogyan üveg poharak csengésében kimondhassalak

a virágárusoknak durva arca van
szálas ökörfűből hajuk
és szemük sovány agyagból
de rózsacsokraikat kibontották már mint a búcsúzókat
és a csípődről olvasták neved

egy egész napon át kezemben hordtam a halált
egy egész napon át markoltam Alaszka jegét
egy egész éjen át néztem egy ifjú állatot mint halódik
egy egész éjen át a szemeidet láttam fénylőn
a boldogság mint a víz

ki voltál te már régen nem tudom
madársikoly

a Halley-üstökös tán
vagy
Szicília szigete
úgy éltem holtan mint szobák tükörben
hallod rikoltozom akár a csengők

melled alatt a könnyű rózsaszín fényt
nem értem
csípőd megsüllyedt völgyeit az űrön át
nem értem
nem ismerem fel szájad és szemed
de téged játszalak csak és te engemet
Montecarlói banknak nevezel
ujjal mutatnak rám a holdban élek holdember így
kiabálnak rám a gyerekek
de én királyok többesében szózatokkal szólok
mi
a napnak
tükre
vagyunk.

BALLADÁCSKA SEMMIÉRT

Mikor úton jártam,
néztem a sok házat,
de azok csak álltak
én is tovább álltam.

A tengerhez értem,
vigy magaddal, kérte,
sok a kettő nékem,
jobb lelépni véltem.

Felmásztam egy hegyre
majdhogy a nyeregre
vállát megrengette
végem lett egyszerre.

VÁROSKÉP

Órák és fák, partok viszik a folyót,
s az békésen viszi lovasát: a napot.
Az idő születése ez, ahogy áttetsző lesz a lét,
a tavaszi láz hozza a városokba.
Tunikát akartam s zsenge rózsában járok.
Ó, mennyi ember kopog
az év nyíló kapuján.

CREDO

Tudják a költők, mit nem tudnak.
Szólnak idegen nyelvükön.
Kezdetig el, a halálba túrnak,
Kitalálják az életet
és szenvedélyes-ártatlanul
nézik a világot.
De igazi földet
gyúrnak a földből.

A CSENDES ŐRÜLET SZONETTJEIBŐL

16.

Szeretlek én tehet-e róla az ember,
te vagy a föld és minden rávaló,
én seb vagyok, a vércsobogtató,
nem élek már a te hiányod tenget.

Te nem vagy itt, itt nem vagyok, hol élek,
hol élsz te, tudjuk-e, mint hajt sodor.
Legszebb korunk, mi volt csupán pokol,
minden elmúlt, mit adhatok tenéked?

A testem és kezem írják a sorokat
s a hang, amit az ének eltemet,
mert én vagyok, ki gyűlöl és szeret

s az én te vagy, kedves a láng ropogtat,
szörnyű, és nézd e négy üres kezet,
mi maradt még, hogy adjon életet?

25.

Neved? már elfelejtettem neved,
a betűk furcsán egymásba futnak.
Olyan sok énből vagyok telve veled,
hogy életünkben csak másra juthat.

Persze tudom, de hogy hívjalak mégis:
vadóc, rugócska, bohóc, madár haja,
Adj isten, Adieu, Soha, de remény is
kóstolóra kenyér, éhesnek kaja?

Csak mondom itt, de hinnem kéne benned,
habár az mégsem vagy, ki vagy,
az új szomszéd, a szél sárkányként lenget

tetők felett, s én rosszul tudtalak.
Buta boldogságot ne végy ígéretnek
idegen, e fény kezünkben kiszalad.

FRÉDÉRIC BASTET (1926)

SZEPTEMBER 11 UTÁN

E körbe téve körbe zár határa
időtlen futnak a napok a csend
s halál ködébe fojtva úgyse cseng
a szó mit ízlelgettünk ám hiába.

Pólyák a gyász-levél s magába zárva
mi ott maradt a majdnem szétesett
láda ki magát veszelve tévedett
s a szemfedél míg porrá foszlik vászna.

A kör lassan bezárul, tűnnek már a
képek, fakulnak magukat ásva
a gondolatok is, mind egyre mind

mélyebbre eszméik sötét honába
ott lesznek versek szavakra se várva
hol nincs vita és szükség nyelvre nincs.

AZ ÉNEKESNŐ

Csak énekelt mint egy Fantin Latour
Virág. Az ablak orgonákra tárva.
Töretlen éj, míg száll a szív nyomába
S ahogy hajó sötét habokba túr.

Könnyű szelet dalolt, rezgett a húr
A cseppekből, hol fut a part utána,
Mi mindent láttak szemeink lezárva
A hang előtt, mi szállt velünk vadul.

Tengerre ár, hol szürke felhők szálltak.
Kinyílt a határ. Itt jött világra,
S a habba itt örök nyomot csihol.

Belénk itatva már a titkos vágyak
Bár végleg elveszett, egy hangba zárva
A ritka szépség: mint egy Koh i nor.

A KABINOS

Adonisz keresték a verseimben,
(Fura levél). Tengerhez csalt a nyár:
Dinnyével sonka, rák, meg bor, banán
A part felett sárkányok minden színben

Kis éji zene, tűnt emlékek ingyen.
De lám csak látom ott Adonisz áll,
Oly gyilkos ifjan, barna pávián.
Lemegy a nap. És gyászban Scheveningen.

Kávé, likőr. S hámoztuk, mint a rákot.
Az ideákat, hálót dobva ránk
Az est. A szalvétékba lenge szél.

Nem látni őt se már. A vízre mállott
A sárga köd, s a zátony, mint a láp.
Egy póni trappolt felénk könnyedén.

AZ OROSZLÁNKAPU

Mikénét járja Trüsz, talpán tapasz,
De nem nyafog királyok udvarában,
Fülig kakukkfű s mézek illatában,
A csóka itt a fejedelmi sas.

Eszében kincs jár, a tömjén, a vas-
Nehéz bíbor uszály, a vén királyra
Korona, mirha, tánc palástja
Körül szüzek s egy csapat kamasz.

Vagy nem? A hercegeket látta Trója.
Mikénét falja sok Thyréni bolha:
S nincs kortynyi víz, hogy mossa torkukat.

Agamennon laka? Csupán romokban.
Vérszaga? Itt most húgybűz az orrokban;
S mindezt kedvtelésből? It is me what.

J. EIJKELBOOM (1926)

VÉN MINT AKKOR

„Gyerek, ne rontsd a szemed”

Megint az Életet olvasgattam
fura porcelánnal, Delfti tányérral telt
sötét szobában.
Már nyáron is korán lett késő a házban.
Nagypapa tojást tört fel.
S ahogy nézegettem, rám szólt:
„Nagypapád szereti magát”.

Odakünn a bükkök
színe, mintha bronz
vasként rozsdásodna.
A tavacska sosem pucolva
feketén száradozott.

Oly vén, mint akkor remélem sosem leszek.

NON OMNIS MORIAR

Néha, mint aszfalton át a bogáncs
tör egy sor költészet
az emberiség nyelvébe.

Így lett a Dapper utca
A főrend hona, s száz éve
tart már a Május.

Így mutatom néha este
kicsi fiamnak a fénylő tűneményt
Hívva: Vénusz, Te esti fény

Itt-ott kijavít, de egyszer
ezt talán mégis tovább adja.
Bár sovány vigasz,

hogy halálod után egy
asszonyka szavaidat még
majd nyelvére veszi,

mégis csak kedves megnyugvást okoz, hogy
nem fogunk egészen meghalni.

VALAMIÉRT VALAMIT

Egy gyerek nem
kérdi, mire, miért
lett a világra hozva.

Ezért s nem azért, mert
segítségre szorul,
gondoskodunk róla,

tiszteljük mint istent.
Míg a halálra talál
s egy lesz közülünk.

J. W. OERLEMANS (1926)

AMA RAKTÁRBAN

Ama raktárban
csupán a dermedtséget
őrizgették.

Egymáshoz fagyva hevert
a sziklaszilárd rekeszekben
a sokféle szerszám
a sarokban vigyázban állt
egy rozsdás overall
és benne senki.

TÚL SOK KUTYATEJ

Túl sok a kutyatej
mondja apám,
s bizony nekem sem
tetszik a sárga-csóvány gyors
térhódítása,
de közben meg
a fiam rezgőnyárfája is
tíz méter magasra nőtt,
a nagymama napórája tiszta zöld
lett a moszattól
s kissé roggyant.

MIKOR KIÖNTÖTTED A BORT

Mikor kiöntötted a bort
és bozontos hajad
szerte állt, és továbbá
semmi sem tűnhetett el
nagyhangú zenét csinálva
énekelte a házat
feltűzelve a múltat
friss fényekkel
mindent újra csináltunk.

AZ ISTENEK DOLGA

Az istenek dolga
az estét elfűjni mint a lángot,
helyre rakni itt-ott egy fát,
a szürkületet széthinteni
s az ajtók alá meg huzatot

ez az istenek dolga
ágyba rakni az embereket,
magot gyönyöréből menteni
a vízvezeték susogását
halálfélelemmel kísérni

feltárni a világ értelmét
alvással és lélegzéssel,
versenyekkel keresztre feszítéssel
s ezt mind ismételtetni.

MARTIN VELTMAN (1928–1995)

P. C. HOOFT UTCA

Jönnek az úri dámák, hol a fényes
város legszebb üzleteit látod.
Megsimogathattam, engedte a kényes
terrier. Lány déli szél fordult a széles
sarkon. Talán épp egy menyasszony járt ott.

WESTGAARDE

A gondolat, hogy nem leszek veled
– arcod kezeimbe nem foghatom –,
létembe vág és szörnyű rettenet.
S ha szellemem függ majd ágyad felett,
reád legfehérebb gyolcsaim rakom.

SIMON VINKENOOG (1928)

BRIEF ENCOUNTER

Én szavak szolgája nem vagyok
nem bújnak hozzám mint lusta macskák,
bennem a vakdüh nem pihenhet,
nem hagyja el eme árva verset
amíg a dadogás meg nem fagyott:

egy folyó hangjához kötve láncon
jeges ár és mint a bóják a partok
nulla alatt – s mint második éned
a csalást természetesnek tartod –
a vérző vízálláson

kenyérhéjak hogy arcod
éhpanasszá emeljék
éhség mi fogaiddal
a húsban kétségeddel
lélegzetemben emlék.

*

karjaimnak végénél állok
a szegényeknek esdek
alamizsnáért
s bennem víziszonyos
lények, akik a fénytelen estéken
lélegzetem neszét keresik

én s a szökőkút
könnyed simogatás a szinte
gyakorlatlan ujjakkal langymeleg fáradság
hagyja ott földszagú nyomát

mit mond a száj mi lábam
nyomatát tapossa földbe
lassan heged be a seb
egy szekrényi váratlan mag
mely testemben bizsereg
s ajkamon szárba szökik

mozdulatokba függesztve bentről
csupa csoda vagyok

HEBEGTETEM

Hebegtetem a hangom,
a madarak hangját rakom össze,
a nap fényességében lakom
a vizek mellett a fákon

de a formátlan éjjeleken
hangtalan hullok az ágakról,
hová vissza már nem juthatok
s a vízen sem lábolhatok át

elvágták itt minden utamat,
az ismeretlen ellenség
kezébe került a senki földje

kerek színeket dobál
a reggel könnyed kékje,
erőszakosan eltalál

porzóm hullatva nővők,
lassan erőm vesztve
nem várják már a napok sem,
hogyan tovább is önmagam maradjak.

REMCO CAMPERT (1929)

CREDO

Olyan folyóban hiszek,
mely tengertől fut hegyekig
verstől mást nem kívánok,
térképezze a folyó jegyeit.
Vizet sziklából nem fakaszthatok,
de vihetek vizet a sziklához,
így lesz szikkadt fekete szikla
kéklő víz sziklája.

De az újságok mást akarnának
De az újságok mást akarnának
száraz fekete fejléceket,
gátakat emelnek, hátraarcot
parancsolnak.

HIDEG

Közel a tél. A levegőben érzem
És a szavakban, ahogy írok.
Kitisztul minden: látod
Az utca végét is. Szavaknak
Vége nincsen.

Költő vagyok
Igazságom december,
Aztán július. Költő vagyok
Így mondja néha tán a naptárak
Kegye. Végesek mind a városok.
Szavak soha.

Ha valahol
A nyárban és a télben, csak egy
Csillag is lángol szirmos fényt adó.
Csillagot mondok, bár
Minden lehet, ha ég s meleget
Ád a szavaknak.

De nem hiszek
És télen még kevésbé ilyen
Csillagban. Szavakban kéne hinni.
De erre ki elég erős? Egy hang
Vagyok, halódó és hideg, tele
Téli szavakkal.

EGY HASZTALAN VERS

Ahogy te jársz
szobádon át az ágyból
fésűvel asztalod fele,
nem fut úgy sor soha.

Ahogy beszélsz,
fogaiddal a számban
és füled nyelvem körül
toll úgy sosem beszélhet.

Ahogy hallgatsz
hátamban véred
gégémbe szemeid
nem hallgat semmi költemény.

MÉG HOLNAP IS

Még holnap is élek,
így hát nem kell kétségbe esned;
élek hajamban, körmeimben,
mi szív nélkül is nő.

Még holnap is élek
összefogdosott könyvben, régi zokniban,
amit most a szekrény alján ott felejtessz
és a mai nap lépéseiben.

Még holnap is élek,
mosolyogva barátok ajkán,
anyakönyvi kivonatomra írva,
amit Hágában kiválthatsz.

Még holnap is élek,
pontosan úgy, mint ma
tanúskodnak róla tárgyak, emberek
de nekem nem lesz az túl kérdéses?

HUGO CLAUS (1929)

A REGGEL MINT MINDÉG

A reggel mint mindég házad üres
Számolsz s egymás után
Ketrecbe lépnek a napok

Nézünk nézek nézel
Hűvös tükörben rejtett állatok néznek
Így marad ez a bőr alatt

Rozsdáló kés alvadva vér
Lukacsosan kő a tej ahogy savanyszik

Mondjuk mondod
elvakult hangon megkövült mozdulattal

Csók
Csók édes gyerekek.

CALIGULA

Hol később rezedá és retek virul
Majd májusban egy kertben egy vidéki
Vasút gyámfái mellett
De most
Fagyos szélben és decemberben
A szélben fény pásztorok és madarak nélkül
minden esély nélkül halálra fagyva a csikó

Magammal vittem üveg alá
Most lesem a napokat órákat
(Mik mellettem tovatűnnek
e bűnös s valóban értelmetlenül
gyúrt lét széles ösvényén)
Várom az első szót
mit a felolvadt hálás ló nekem mondani fog.

AZ ÉJSZAKA ZÚG

Az éjszaka zúg verdesnek metszett szárnyai.
Torzómban a bizonytalan földből
Véges ág mered.

Törzsemben mozdul a mag,
A télnek újra vége s hozzám
Senki sem tartozik.

Beárnyékolva s megbocsájthatatlan búvik
A mohó erdőből
A koronáig a lejtőn a hajtásokban
a reményből a madarak a füst. Mohón
kocsiznak a fűben a nyári patkányok.

ED LEEFLANG (1929)

MÚZEUM

A gyerekszoknya, amit megszöttek,
mielőtt románcor létezett volna,
megvan. Vitrinben alszik itt nem messze
sok éjkéktől őrizgetve.

Az ujjak szerteterítve,
hogy a gondolatokat ölelhesse,
miket életében még nem mondtak ki,
és így nem elmúlásból származnak.

HORDÓBAN

Fontos tán, ki szegel be:
a szél vagy más, görgető szabályuk
úgy sem lesz kutyább, s nekem édes mindegy
ki jegyzi azt fel. A város elfeledi.
S ki jön jelenteni, zsák vagy feltja.

S nem tök mindegy, hová tűnhettek el:
a nyár, a szürkület, november, a napok.
Számít neked, ki törli meg lábát
házaidban buta lények szélkakasok,
ha itt benn eső zenéjét hallod
estéken át záporral dongáidon.

ELLEN WARMOND (E. VAN YPEREN, 1930)

MAJDNEM SEMMIÉRT

Szétosztottam már minden szavam
közötted köztéd és közéd
mit tehetek még

gyanúd tökéjére
teszem lásd kezeimet

madarakat hívok
segítségül

pártatlan hallgat a szél
csak a jószívű felhők mondják
elszáll a szomorúság.

EGY NAP

Este
kibontjuk a testünk
tetteink végtelen gombolyagából

és alszunk

reggel vesszük a gombolyagot
(tegnapunk köd)
lassan és nem tűnő
türelemmel fűzzük a szálat
a következő tű fülébe.

MI VÁRHATÓ MÉG

Még éjjel van a szél
lélegzetfojtva dől a falhoz
testmeleg és szoba mélye
a szavak útját állja
a bizonyosság felé, hogy még
holnap is élünk
a lábainknak állása
mutat irányt.

MARCEL VAN MAELE (1931)

MÍG SÍRNAK A KOPASZRA NYÍRT NAPOK

a kutyák a rácsokon át ugatnak
üres szemünkben sípolgat a szél.
S afféle dolgok néha
madárka a kézben
vitorlázó gyerek dala
lámpák remegése
kopár házakban hol halni fogunk
a láncát rázó kutya.

Csak homokot álmodik szemünk.

ELÜZTÉK A BENNÜNK LAKÓ RÉMET

így most élettelen bámulhatjuk
mint ver e jóléti államban a szív
a gyűlölet ritmusán,
s lakatolják szerte a kapukat,
mint dugaszolják a füleket.

Mi meg hívó türelemmel báránnyá szűkülünk
bólogatunk csak és nyelünk.

Elűzték a bennünk lakó rémet
összetereltek, bunkerházakba zártak
és mennyi mézes hazugságot kapunk.

MARKO FONDSE (1932–1999)

HOLLAND ÁRKÁDIA

Az apró kertek műremeke erre,
puszujkarók, a belécelt kertoldalak,
a micsodák, ahol mindég laza egy léc;
vonatból öngyilkos fények alatt
olyan menedék, mint a kávéillat.

Isten ide zenének esőt
ordinált. Míg nagyjai itt
csak szentségtörők lehetnének.
Gumicsizma, horgászbót ment itt férfit
hitvestől, gyerektől, főnöktől.

Békalencse, moha e paradicsomnak
másféle térrendezéseket kínál,
oly becseset, mint korsón a luk,
miből éveken át ivott a száj.
Az onanista bénán néz a mentőkötélre.

ALEIDIS DIERICK (1932)

SZÓ

Zölddel bontja ki az erdőket
a nyár. Burjánzik vadul
gyógyfű. Földieper,
a rózsza az ablakon les be.

A dombok közt mézből a hold.
Madárnép kék legyezőkkel
bolondul vörös bokrokban.
Forró az éj rövid s heves.

Nem találva szavakra
fényre értelemre
végül teljes sötétségben
vészeli át a nyarakat.

WILFRID SMIT (1933–1972)

GYILKOSSÁG

A biciklink
a nád közé elrejtve,
egy nád kosár
a víznél kinyitva.

Így történik:
piknik már korán hajnalban,
az ellenség kedvesen
nyakamban.
Én egy bőrsákba varrva
a sodrás irányába lefelé,
apró arcom fent.

Az ég vékony
mint a selyempapír,
a nap fájó pont.

EROSZ KERTJE

Ami tovább kitart,
rózsaszín téglá talán
mindkét pofa egy négyszögű
arcban, kicsit enyhébb színben,
s ha majd a szakáll jön
mondhatod: nem, ez untat,
nincs moha, nincs kert,
sem az egérszürke kő
mialatt pincebogár sincs.

PAUL SNOEK (1933–1981)

VERSAILLES

A padló alatt csontot költöztetnek kukacok
a tetőn szellemek próbálják szárnyukat.
Némán őrzi a palota mit pompa ráhagyott
kilenc ládában a meggörbült kulcsokat.

Megérinteni a királyt régente tiltva volt,
vagy az, hogy az udvaroncok lábakelte cuccát keresik.
Sugarai láthatóan elhagyták a napot,
kristályos csendjükért a szeleket éjjel láncra verik.

Az idő áll, mint kertek őszben ázva.
A mostani vízre nem hallgatnak a tavak
számozva itt a baglyok és minden kísértet.

Századként hull egy nap e házakkal telt házra.
A királyság itt már csak gyúlékony anyag,
ezért a dohányzás tiltva, talán megérted?

SZERETNÉK

szeretnék mielőtt
kő leszek hangya
talán majd mákvirág
még légvárat
is építeni

csomagolópapírból
nyírnám a tetőket
a szobákat meg
nedves újságokból
a kottapapír falakra ablak
elé rajzolhatnék
fémtintával
mosolygó arcokat

fogok én még
mielőtt kő leszek állat
vagy talán folyondár
légvárat is építeni mert
kezem selymes mint
a feltalálóké.

JÁTEKSZOBA

Két virágban látom kezeimet
szobámban szaglom Ázsiát
a tengerben sziklazátonyt vélek
kalapácsot Permeke tengerén

fejemben kúszik ragtapasz
a mászó súly létrák fokán
hihetetlen izzó csúszómászó
dugószita sakktábla.

A megvadult száj gyökérré gyúrva
mindent leír, kitöröl mindent
az illatos vizek nyakából
miről vélem, látom hiszem, hogy szaglom.

IGAZÁN

Már megtörtént, hogy éjjel az ágyban
villanyt gyújtottam, hogy magamat lássam
*(néha friss bontatlan levelet is postára
adok, hogy újra címzett lehessenek).*

Azt hiszem, szemem elől vesztettem magamat
és valahol félúton tán elveszthettem,
mert minden nap egyre furcsább lesz
észrevenni, hogy még jelen vagyok.

Igazán, néha megtörténik reggel,
hogy idegennek tűnök a tükörben,
kiről sejtelmem sincs, merre is
találkozhattam már vele

mígnem eszembe jut, hogy egy nappal előbb
a másik tükörben is már láttam.
*(Köze lehetne ennek a halálhoz, nem merem
mondani. Ha látom magam, megkérdem.)*

CEES NOTEBOOM (1933)

HÁROM RÉSZLET EGY HOSSZÚ KÖLTEMÉNYBŐL

Bánat,
neveli nap, altatja hold,
őrzi e ház,
lélegzet lágyan nyakadba fújva,
simogatás a bőrhöz közelebb,
virágként gyűjtve, fűszerként,
mert itt van minden kézközelben.

Ismertelek, tudlak
alant, hol lakik a nap,
a hosszúkás halványzöld levelek.
Ismertelek, tudlak,
te éjjel, sötét voltál és más
test, hogy érinthessünk egyre,
hajó, míg kézbe simul
s könnyedén kitárja magát.

*

Elmondani, ha még lehetne,
de már régen nem lehet.
Minden, mi itt világvég
ablakhoz állva vár.
Pálmák, a tér, az esti fecsegők,
és most míg naponta könnyülök,
könnyebben buggyan ki az igazság,
lélegzet csak, ami száll a szem felé
mindent eltakar köde.

Így érthető már,
túl érthető, én is ködös vagyok;
túl sok mi rám nő, füvek és minden,
túl gyorsan süllyedek,
már csak bokámig érek,
lassan már mindenütt tudott:
nem vagyok többé ivóvíz.

*

Minden mindent benőtt,
összefutott,
feliratkoztam rád
egész testemmel,
ezért minden leírt szavam
a testem nyomata,

engem idéz
halványrőt tenger, gyöngy,
tűz,
teljes
testem, várakozás
nem fogtam vissza semmit.

Továbbá, ami minket illet:
túlontúl sok tanúm van,
ott voltak a fák,
susmusolók;
tudod kiket értek:
könnyelmű, lágy szívű állatok,
levelek könnyeit vérző
susmusolók.

SEMMI

Az élet
úgy kéne rá emlékezni,
mint valami
külföldi utazásra

pletykázni róla barátokkal
vagy barátnőkkal
s mondani

hát mégiscsak szép volt
az élet,
majd látni a nők titkok vidékek
foszlányait

aztán megelégedve hátradőlni,
bár a halottak nem tudnak hátradőlni.

S egyébként sem tudnak semmit.

CAUDA

Nézd a dolgokat, csak állnak,
fizikán túl, ártatlanul,
létük kérdőjével.

Emlékszel a lugasban
a beszélgetésre, északi nyár
hortenziák, egy béka igaza, rózsák,
és álarcok.
Tömjén templom nélkül.

A lepke, mi Kínában felszáll,
Vihart kavarhat Finnországban.
Mondták, s te hallgattál.
Te azt már rég tudtad.

Mikor hagyják el a festmények
a festőt, mikor lesz ugyanaz az anyag
egy másfajta gondolat? Az esti köd ellepte
a kert fűvét, belefűlt a kút, a ház,
a fasor.

Zene, evező csobban,
valaki fényt gyújt, valaki
nem hisz a sötétben.
válasz nélkül bolyong egy kérdés
az ablaknál.

JUDITH HERZBERG (1934)

JÚLIUS

Elvesztettem fiam
aranyat adnék zajért
túl tág lett fészke.

GYERMEKTÜKÖR

Ha vén leszek, szőke tincseim lesznek
nem lesz visszerem, dupla tokám,
s ha ötvenesen jönnek a ráncok, csak a
vidámabb kell, nem a hosszúak a száj körül,
s a szem körül csak néhány szarkaláb.

Hazudni meg csalni nem fogok, miért tenném.
S nekem sem fog senki hazudni.
Nem kellene azok a koszos zsíros
szürke tincsek és az én szájam bizony
nem fog bűzleni.

Lesz három macskám, egy kutyám s kecském.
Bent lakhatnak, az hangulatos,
ürülék engem nem izgat.
A macskák jönnek az ágyba,
a kutya a pokrócra.

Lesz majd sok szép növényem tele virággal,
nem csupasz kórók, tetű s efféle nyavalya nem.
Lesz egy nagyon aranyos s meglehetősen híres uram,
az egész nap és az egész éjszaka
csak együtt fogunk játszani.

F/ELSZÁMOLÁS

Napjait úgy töltötte, hogy mindent felszámolt
legtöbbször hidegben, mert legtöbbször tél volt.
Minden madarat ismert, de nem a nevükön.
Mikor majdnem kész volt a felszámolással,
elment lefeküdni és szépen meghalt.

Ágyánál a morcos tulipánok
is vidám Rigor-mortisba merevedtek.

RUTGER KOPLAND (1934)

„Á”-KISASSZONY

Szeptember 19-én egy ködös
szeptemberben, „Á”-kisasszony
„*Mindég elégedett*” nevű hajójának
rossz oldalán kilépett
a Meppeli-Mélybe.

Már hideg volt, és a
kályhát sem tudta begyújtani,
édesanyja is éppen meghalt,
mindent rozsdá evett vagy recsegett,
s a kajütből úgy tűnt:
isten és a szociális hivatal nem elérhető.

FRISS SALÁTA

Én mindent elviselek.
Ha kiszárad a bab,
elhervad a virág, a saroknyi
krumplit ássák, elnézem száraz
szemmel. Ilyesmi
nem rendíthet meg.
De fiatal saláta szeptemberben
frissen ültetve, gyengén
nedves ágyba, azt nem.

EGY ÉS MÁS MEGGONDOLÁS

Hogyan magyarázzam meg, miért is,
hogy amit találunk nem az,
amit keresünk?

Hagyd, menjen az idő
ahová akar.

Aztán leld, hogyan talál mező tehénre,
erdő vadra, madárra levegő,
kilátás a szemünkre

és na, rejtélyére a szimpla.
Ha így minden visszáján, talán.
Majd megmagyarázom.

GERRIT KROL (1934)

VÖRÖSBEGY

Egy vörösbegy, az ablakon kopog.
Nem éppen az ablakon, a tojás héján amiben ül,
és az ketté törik.
Nem a tojás, a jég. Széthasad Grönlandtól
le délig.
A fekete tenger s benne a fehér mezők.
De nem mezők, hegyek.
Nem jég, gránit,
hogyan a vörösbegy csőrét
élesíthesse.
Csőre erősebb, mint a tojás.
Erősebb, mint Grönland.

HA LEHÚZUNK EGY NADRÁGOT

Általában két nadrág van,
(a) a saját (b) vagy más
nadrágja

Amikor saját nadrágot
húzzunk le, előnyünk, hogy egyedül
lehetünk. Ám amennyiben
más nadrágjáról van szó, minimum ketten
kell hogy legyünk. Úgy az ember
a másiknak
is
lehúzhatja esetleg a nadrágját.
(dualizmus)

Egy fontos szempont azonban
a résztvevőknek a neme. Ha ők különböző
nemekhez tartoznak, nem nagy baj,
ha egymás nadrágját elcserélnék, mert
minden nem saját nadrágot hord.

Noha általában
a nemek a nadrágról felismerhetők,
az nadrág
nélkül is látható. De nadrággal
vagy nadrág nélkül mindenki
továbbra is megtarthatja saját nemét.

Általában két nemet különböztet
meg az ember:
a férfiét és a nőét. S ezek
képviselőit azáltal ismerjük fel,
hogy már nadrág nélkül
a férfi beletűnik a nőbe, mikor
is azt mondjuk: egymásba
olvadtak.

Eme olvadás időleges.
Azután a nadrág újra felhúzzatik.

Egymásba olvadni,
legyünk bár különféle neműek
nadrágban nem lehetséges.

NEM ÍRHATOD LE

Nem írhatod le
mily hatást kelt orrodban,
lággyagyardban egy csöppnyi illat:
virág,
vízpart.

Nemrég, ott az úton
nálunk, egy szippantás a múltból,
tintásüveg és a számtan,
gondoltam századokra felejtve
és belelépdeltem.

Azt mondják, néhány lepkefajról szaglóképességük még kilométereken túl is működik, de legyen az természet, régi iskola vagy a lányka illata karjaidban ahogy még hét év előtt, vagy ha épp eső esett, a fenyvesek szívszorító mágija említheted, leírni bizony nem tudod.

WILLEM M. ROGGEMAN (1935)

VERS TÜKÖRÍRÁSBAN

Eltévedt egy átlagos parkban,
tavat talál, mi alig lélegzik,
kormot fúj le fekete hattyúkról
és a boldogságtól elalszik.

E pillanat félsziget lesz
létének tartamában.
Repedés gondolkodásában.
Lukat talál a levegőben.

Lába súlyos, szavakért
kiabál, azok tükörből nézik.
keresztül bámul áttetsző kezén
és érzi a világ
selyemzsinóron lóg
s pörög.

A VÉN APA

Fogja jó erősen a tájat,
bár keze kicsit már reszket
a közelgő halál szégyenétől,
s a csendtől, mi arra következik.
Ki szab gátat határt annyi fűnek?

Képe összefolyik a tükörben.
Minden mit összehazudtak,
hajónaplónyit, most fehér lesz.
Maszatol egy kis igazságot
még habozása szegélyére.

Gondolatai lejjebb merülnek
a sötétséget vizsgálgatja,
egy időben eltévedt utazó.
A temetőnél megy tovább.
Szórakozottan gondolja: ásít a föld...

WILLEM VAN TOORN (1935)

FABRIQUE

Kert lenne ez itt még? Mit kezdek itt
a pagodával istenek nélkül, obeliszok
csak magának emlékül. Itt köt nix
össze semmit s hozzá tibeti híd.

Medencék körbe. Bennük felhők
nem tükröznek embert. Halászat
a semmibe. Egy vadászalak
hol vadász nem lakott Delnő

itt találalak, te csalfa kerítő
pásztorlányka szerep volt, sár csak.

ÚJ LAKÓTELEP

Üvegben hal leszünk
hálósobánkban az éjjel
lámpafény vizében
félénken vetkezünk.

Remegve tapintjuk testünk,
hasat, hátat, a lábat
nem történt semmi, vesszük
óvatosan ruhánkat.

Előbb-utóbb egyszer egy éjjel
ha nézzük a testünk
kopoltyúk a fény vizében
s pikkelyek amit kerestünk.

CSENDÉLET

Milyen kéz rakhatta e tárgyakat itt le?
A könyvek csukva. A nyúl rég halott
legalább is koponyáját tekintve.
Honnan a szőlő? Csupasz osztriga ott.
Üveg jel nélkül, semmi címke.

Mi bújhat e mögött, mily zord szabály
sikkaszthatta e szemet lezárva,
keresve mi épp még magát kínálta
s mielőtt a kép itt kirakva áll?

A táj. A szél. Fű fut lábad alatt.
Ki köthetné a fürge vizet láncra?
Árnyékuk után nyúlnak a fák és át a
táncoló fényen felém te szaladsz.

C. O. JELLEMA (1936–2003)

ANTHROPOU SYMBOLON

Te is vér vagy, hús, has a belek,
zacskó, amit Apollo átkötött.
S ha ágyé kod kioldod én jövők,
mohón, hisz vár mit ott majd átölelek.

De tudni, hogy mi vagy és mire légy,
a vágy és egyben tárgya is a vágnak,
megenni engem, ki téged zabállak,
ajak, a bor, tüdő, hozzá a lég.

Sosem apa s fia egyazon alak,
bárhogy is éltél, vagy én olvastalak
irigy egymásra rám te, én reád,

ikrek kiket hasztalan összeád
a sors, a másik feleként csodára
várva, hogy elvonul annak combjában.

AUGUST VON PLATEN

Szemében nem segített semmi báj
a Tiberis mellett szépekre lesve;
bármily kaliber volt minden szonettje,
kihullt sok foga rég, búzlótt a száj.

Bellini, Titián – s mindég átlejte
a pictúrán egy római titán,
kinél szerelmet nem, de dalt talál.
Azért élt, szenvedett, múlt ki. Teremtve

hozzá önrészből e monumentet:
szépség halált hoz, szerelem nem menthet,
örömet a babér megkésve ad.

Büszkén a szégyen, szellemen természet
térül. A rím gyilkol, s kiért versbe réved
kiveri majd utolsó szemfogát.

W. WILMINK (1936–2003)

DISPLACED PERSON

Ily kölyök nem való ide, tűnjön a múltba
Attikai fénybe álproblémákba hullva
Saját pucér valóját lágyan vakarva

a filológust ha balgán
lerontja könyvei várát
felheccelve még dühbe hozza

vissza vele a vén Hellászba

itt ha fiús mosolyával
a lányokat hajtja utána
csupán csak úr marad.

ELŐJELEK

A paraszt elkezdett nyögni,
a réten hallotta jönni
a vonatot.
Aztán sehol. Nem volt igaz,
csak két év után siklik ki az
a vonat ott.

Valaki meglátja az álmában,
egy autó száll a csatornába,
egész család.
Másnapra már mondják neki,
a rendőrség most emelte ki
a holtakat.

Néha a halvány fénysugár
egy házból mi nincs ok csupán
ha rád csapott.
Minden mi van szemedben ég
s ha eltűnt, az már tűnve rég
mielőtt volt.

J. BERNLEF (1937)

NYÚLCSAPÁS

A selyeming lecsusszan a csontvázról
lángot fog a sál
a mosoly mebuggyad ajkán.

Most őt hangolják, nem a zongorát.

Ki hagyta ott oly fürgén a lakást
vissza sem nézve a gyerekre
ki a férfinak int, mivé lett?

Miért választ valaki pusztítást?

Segítség nélkül választott
egy másik megoldást:
az extázis nyúlcsapását.

A HERNYÓ KÉTSÉGBE VONJA MAGÁT

Ágaskodik a gallyon, úgy néz ki,
vaksin nyújtózkodna, lepkét akar,
lehullik
épp a rigó csőre elé.
Happ!
S nincs lepke.

KARÓRA

Egy dél-afrikai foteljában ültem,
mikor elvettek tőled mindent,
máskor nem voltam tőled el.

Míg vendéglátóm börzehíreket böngészett
dagadt lánya jó-ki-popzenét halászott,
mit láttál te, hullva ott a mélybe?

Ez a vers oly világos, mint a halál
nyitott könyv és már egy lezárt fejezet
elfolytak a szavak a földbe mint a víz.

Neked soha sem lesz később
az órán, amit most én hordok tovább
az idő, mi neked s nekem nincs már.

MÍG FIATALOK VOLTUNK

Míg fiatalok voltunk és a világ még vén
és valahol messze el egy magas hegyen álltunk
és mélyen lent a völgyben egy mozdulatlan hosszú
rozsdás vonatot láttunk oly nem létezőt,
amely csak az eltűzött úr szemeiben ül, s te míg
csókot hintettél az égre ránk szóltál
gyerekek útikönyv vagyok
olvassatok

és este a téren kókadozó pálmafák alatt
olajbogyó bor és panaszos torokból
zizegő csend nyúlós sötétség
kifent kés élén, míg te
viselhetetlen sors jegyét vetted a vaktól
szóltál iszik a fül

most hát jóval később, évek után egy este, elment
halál néma vonat, a sorsjegy elévült
nyitva az útikalauz

ama régi öreg fák alatt iszom
szavaid rekedt hangját csended hallgatom.

VALAKI MÁS

A tanítóm szerint csupán polgáriba voltam jó
szürke középszer példája, nem feltűnő
félszeg is, akitől nem sok várható.

Mikor apám hát érdeklődni ment
a mester fontoskodva a légbe bámult
lett volna az osztályban ily gyerek?

Fújtatva jött apám haza:
azt sem tudta, mi a neved
bólogattam, de tudtam jól: igaz.

Nem láthatott, mert én sok éven át
tanultam eltűnni, hogy lehet
e művészetnek mestere voltam.

Apám az ügyre többször visszatért
azt akarta, hogy én mindenben otthonos
az egyetlen, az igaz útra lépjek.

Gyakorolgattam visszafelé
hát, míg végül is egyszerre egy
teljesen más én állt elé.

H. H. TER BALKT (1938)

ÓDA A DŰLŐÚTHOZ

A dűlőút bors-sava fűszerezte
akkor a jókedvű horizontot, a szarkaláb
a kék viharfelhőkben földre szórta
jég és eső szemeit: akkor még senki

nem evett kék-zöld ételeket! Vadsóska,
dundi papsajt, lágyan zengő patak
fénylett a dűlőút mellett vidáman, tál:
tele csodás jegyekkel, földi egek

melyen elvétele holdacska egy patkó
lógott, kocsik hagyták üstökös nyomát, lázban
a horizont fele, merre az ostor mutatott.
Komlóharang susogott. Mi is út vagyunk.

S megperdült a dob! Szörnyszülöttek, tumorok
kőhalmaz városokból, köves bélkanyarok
macadám lettek, s denevéreként szögezték
a dűlőutat mélykéek csúrajtóra.

Ám de ne hidd, hogy a macadám kemény:
poros rőten nyújtogatta hajnalait
az egyik városból a másikba, falutól
faluig tovább, így lett a föld is

ennivaló, szabad préda. Úsztatott ott
körbe ezernyi lámpa... Nem rohantak már
a dűlőutak rókáikkal, vakondjaikkal
a szibériai tigris rivaldája elé.

KÉPROMBOLÁS

Dics Éret Bab Érés Gloria
Messzi fényévnék kertjéből
Onnan 1000 kakas-szelére
Késő szavát küldi nektek Lukács

Küldi nektek Lukács az Úr
Képrombolók, egykor együtt
Kíváncsian a szürke szem
A kozmosz játékszekrényénél

Kik meghágtátok a szobrokat
Mennyi varjú: rossz előjel.

Macskák, bundásan veréb, fújták
az évet, A. D. 1566. Na, a

Tölgyajtót nehéz betörni
Keményebb kézzel kell gyötörni.
Képromboló kezek szentek torkán
a szobrokon a szentek szobrán.

Képmutatók romboltak ott
Jobb híján képet és szobrot
Bizonytalan helyet a biztost: puhább
Mint kakastaréjjal a gazdák.

Fehér augusztus, Flandria, Oudenaerde.
Megtépve festmény, gobelin rablók nyomában,
Havazik szobroknak szakállá
A föld táncoló asztalára.

Se liliomok, sem szonettek kürtje.
A természet fújja csak az ott a fáklya.
Délről északnak vág a vihar,
A tarlókon át pelyva-szennye szálla.

Dics Éret Bab Érés klórsárga Gloria
Küldi Lukács az Úr jól megkésve
ki lován egykor hadukat beérte
És 1567-ben Antwerpenbe juta.

Ott áll az akasztófákra róva
Hogyan szőttek gobelint viharok
Hogyan vártak sünök, tücskök tapsikolva,
Hogyan nyargalásztak sötét lovasok.

Jött várás órája. Nem csengett patkó.
Prince elhagyta házát. Kihunyt patkó-
Csengéssel jó hír reménye.
Döngő kerékre várt a tarló.

Kitömött porfogó oroszlánból újra
Fog-e még havazni századok múlva,
hogy az édes béke havazva belepne,
Sok sárga szobornak jön-e még a veszte?

Toulouse nyakán de vörös az ér,
A bakó mögött halál-vörös vér,
Pereg a pelyva est vörösén,
Képrombolók volt-e ott kenyér?

Dics Éret Bab Érés Gloria, küldte
Nektek a lapon Lukács az Úr
Még emlékezve rátok (game over)
Több mint 2000 kakas-szelére innen
2000 fényutcánál is messzebbre innen.

LUKÁCS AZ ÚR

JAAP FISCHER (1938)

A TEMETŐ

Egy láda csend,
amit várok,
egy hosszú láda fából
a temető kis csücskében,
hol kertész se jár,
hol csontjaim rohadnak
s az idő megáll;
dohány, bor nélkül;
kukac s vakond vakon,
munka nélkül végül
ládámat megrakom.

S a sírkőhöz ne jöjj,
bár húsom gyenge
a csontokban erőm
így majd meglehet
fellöki ott a fedelet,
ki elfelejti,
hogyan ott csendre várt.

Egy láda csend
mit várok,
egy korhadt láda fából,
hogyan nyugton átgondolhatom,
mit itt még nem lehet,
csak ha fejem felitta
mindkét szememet,
hol nem kell többé enni,
mosoly nincs, könnyet se önts,
gondoktól nem fogsz görnyedni,
örökre egy ing a gönc.

De síromhoz ne járj
bár alig sejtetheted,
te vagy, mi egyre fáj
s bizony az meglehet,
hogyan én egyszer csak felmegyek
mint aki felejtette egyre,
a ládában csendre várt.

Egy láda csend,
mit várok,
egy kopár láda fából,
egy fűz alatt, hol csúfoló gyászmadár

gyászdalt dalba fűz,
csőrét karmával zárja,
mert nagy a hullabűz

se háború, se béke nincs;
erkölcsre, morresre ki ad?
Lehullottak a tagjaim
s torkomban a fogak.

És te, ha tán bajba jutsz
mindég számíthatsz rám,
habár halottnak tudsz,
mert te vagy azért talán,
eladhatod egy medikusnak
elhagyott sok-sok nyavalyám.

VICTOR VROOMKONING (1938)

SZEMETES ZSÁKOK

Ahogy reggelente
a járdán egymás mellé
bújva, melegre várva,
plasztik kabátokban
állnak, oly szürkén
formátlan, tele leköszönt
élettel, törékenyen
s védetlen, míg vársz ott
szüleidre a busznál,
legszívesebben
újra bevinnéd őket.

MOZGALMASSÁG

Sokat végigcsináltam,
már az első hónaptól
vártam szüleimre
a szüleimben e
reggeli ébredésig.
Hány életet megéltem
asszony és gyerekek közt,
ismerkedtem már
meglévő baráttal.
Közben meg itthon
körbeutaztam a fél világot,
költözködtem egyre
városomban, bujdostam
kertem négy kertjében.
Bámultam az ázalék-
állatot a kádban,
hússzor végigolvastam
húsz könyvemet
újraírtam egyvégben
száz versemet
és csak szerettem, mint
ahogy sohasem szerettem.

H. VERHAGEN (1939)

ALUL

Mondtam: Aztán ne tétovázz,
A tétovázás jel.

Mindegy, hogy mit gondolsz,
De mondd határozottan.

Az udvaron, hol néha üldögélt
nap többé már nem kel, nem nyugszik.
S ez nem döbbenti meg.
Élet s halál neki édes mindegy.
Idő őt már nem játszhatja ki.
Az előbb-utóbb jön mindenkinek.
Az élet egyetlen módja nem élni.

Már fent se, de alul sem.
A semmi része, többé nincs úton,
hiány soha,
majd oly mozdulatlan mint az Isten,
és épp úgy kifürkészhetetlen,
és épp úgy alsónemű nélkül,
és épp úgy alul.

SZAMÁRFÜLESEK ÉS ÁLMODOZÓK

Korunk nagy kormányosai
cipelve az élettenger minden ráncát, nem félnek
az értelem szamárfüleseinek ellenállásától:
„aki gondolkodik, előbb-utóbb velünk teszi”.

De aki egy tanulatlan, álmoktól, ösztönöktől
reszkető kéz biztos bölcsességével
az eget hasítja, hogy szivárványba
karcolja nevét,
ellenségnek tekinti a kormánynál álló banditákat

FREDDY DE VREE (1939)

NOVEMBER

Az évszakokon újra tűzként szállt
a kétség.
Sav szitált, tifusz falta a gyümölcsöst.
Ködök, amóniák, nyálas rím, majd nap. Csiga idő.
Mebújni? A felfordult ház, mi rekedt gyerekként
nyafogott
nem éppen ránk várt. Mindenütt a rozsdasalakos
zár.
Saját nyomunknak is fuccs. Pincebogár
surran deszkák szálkák között.
A magas s túl száraz padláson kuvikot
sejthetünk.
Se szék, se szekrény, egy összetört asztal üres
fiókjával.
A mosogatóban moha s kásás penész. Látjuk
a kert vadon.
A nehéz idő, nem a rossz ablakok tartják
fogva.
Tudod az emelet üres, elhagyott háló
(ágy nincs, a padló egy kicsit recseg) a kád
feketészöld.
Raktár elveszett életeknek, veszett ügyeknek.
Otthon.

ELLY DE WAARD (1940)

SÖTÉTSÉG MÁRTJA

Sötétség mártja napjainkat
az eső és a panaszok
nyúgébe; mert itt is megjött

november és fakul, noha itt
délebbre van, a fák
örökzöldje, kopaszodik.

De valóban az éjjelek
miatt, mik megnyúlva egyre
feketébbek lesznek, sötét

lukak miatt a csillagok
körül, hogy keserűségbe
szűkülnek az évek, unnak

visszatérni: a szerelem
nem volt nehéz csak a saját
tehetetlenségünk túl nagy, hogy

hordjuk, ártatlanságunk nem ment fel
minket semmi alól.

FELADATOMNAK LÁTTAM

Feladatombnak láttam,
hogy minden balsorsból

kibontsam, hogy minden
nyűgétől megtisztítsam

megnemesítsem
valóig, hogy gyászom

meghazudtolja őt
életemnek díszévé

tegyem, egyetlen
sorsomnak láttam

ő habár izomból,
csontból, csak víznek látszott

csobogva patakban
csapból és a higanyos

szépsége mint minden
vizek, megfoghatatlan

s épp úgy feltétele
a létemnek.

STEFAAN VAN DER BREMT (1941)

ŐRLÁNG

Őrláng a nappal aranyló öböl,
és mélyenkék az ég, egy délután te
a kertben ülsz, mint csóka felszököl,
meleg van, csuklasz, firkálsz vagy palás te-
tőre téged vésnek, elsőként már be-
tűket vésegetsz, ne félj, ne hőkölj,
az szarkaláb, téglá; osztályt ismétel-
tetnek veled – és a fejed ködöl?
Ahol láng ég, a szent tűz; fakad
az írás ösztöne, tűztől szakad
írásból a kézjegy és az terelhet
betűket egybe, hogy életre kelnek,
s majd a szó, mondat: a homoklepeny
üveggé lesz, áttetsző és kemény.

A SZÍNEK SZÜLETÉSE

A szürke esküdött rá: fehér volt
minden, ami nem volt fekete és nappal,
ami nem éj. A sokféle szín
titokban a napfényben lapult,
s ez, azt még nem izgatta.

Mi most vörös, az borfehér volt.
Narancsszín? csak tejfehér.
A sárga ófehér.
A zöld szürkésfehér.
A kék még zöldfűlű.
Az indigó sápadozott.
Olíva lett viola.

S volt még a fekete. Éjjel
fekete volt az idő, feketék
az erdők, tengerek, világrészek.
A művészet fekete, sötét,
mint a világ lelke, a tinta, mint egy ázsiai
színsüket.

S mint volt a világosság?
Itt-ott kora reggel, de inkább
kora-esőben (esett, mintha dézsából
dőlt volna), azon át sütött a nap.

Színes volt, mint egy bója,
mintha narancs lett volna,
korai aranyból fakult
sárgává, zölddé,
aztán kék lett,
indigóval mosott
egy virágágyat violává.

Az első szivárvány
az első szembe szökött.

TOON TELLEGEN (1941)

KÉSŐN

Jól elkéstünk,
táncolni voltunk, mégsem kellett volna,
kétségbe voltunk esve, nem jó,

elviselhetetlen terheket vettünk a vállunkra,
meg kellett volna kérdeznünk: miért nem könnyebbek ezek
a terhek,

meggondolhattuk volna: ez így nem jó,

szerelemről beszélgettünk nagyon gondosan megválogatott
szavakkal,

gondosan?
ajkunkra merjük venni azt a szót?
szerelem,
és gondosan?

valamiféle mentséget kerestünk,
egy országot adtunk volna valami
mentségért –

jól elkéstünk,
most már nem bocsáthatunk meg magunknak,
hát ne is tegyük,
ne.

VÁLASZTHATTAM

Választhattam.
Nem tudtam mit.
Így jött a béke.

Az igazságot, a szépséget
hagytam menni.
A bölcsességet s bánatot, a
szerelmet is,
bár csodálkozva nézett rám,
fekete felhőkben lobogva.

A béke béke volt.
És lelkem messzi szögleteiben
lények, kikről
sosem hallottam, jártak táncot...

Az égen egy másfajta nap ragyogott.

ÉN

Tudom: a legszebb lenne,
ha megtalálhatatlan lennék
és mindég magamat keresném.
Az bizony érdekes lehetne!
De én olyan található...
szedd fel hamar vagyok...

Oltsd el a villanyt, bukj fel bennem!

FRANS KUIPERS (1942)

VERS 1

Néha oly fáradt vagyok.
Néha követhetetlen okokból oly vidám.
Néha barátok közt vagyok,
nőkkal, idegenekkel.
De legtöbbször egyedül.

Néha ideges feszültségben,
semmin kuncogva,
süket dumák.
Legtöbbször gonddal keresem szavaimat.

Néha
senki, akivel
megoszthatnám a napjaimat, az éjszakákat.

Néha
melletted ébredek,
nézem
álmodó arcodat
a fény lelassult napjaiban.

Néha istenem, néha

víz helyett
bort akarok adni
a virágaimnak,
a kanárinak kaviárt
és bokám körül
csengőkkel táncolnék,
egy csokor virággal seggemben.

VERS 61

A hozzáértőnek én nem kellek,
az zsonglőrködik saját varázsszerével
városa műfényeiben.

Ugyanabban az újságban,
ahol e verseket megkritizálják
majd gyilkosok csapnak le, börze
árhullámszik, világkelevény kel.

Ó te vizeknek anyja,
hogyne próbálkoznék vele egyre,
de a Nagy Vers, ami a világ folyását
a földön hosszú időre megakaszthatná,
bizony nehezen sikerül.

MINT A KAVICS

A kövek

A víz-expresszel tovaszállva.
Kavicsútra szórva.

Egy véletlen cipővel elrúgva.
Egy, biztosan Dávid parittyájában.
Néhány, Demosthenes szájában.

Építkezésen a betonkeverőben.
Gyerekek nadrágzsebében.

Görögve
pörögve.

Föld alatti patakmedrekben.
Gleccserek fehér bálnagyomrában.

Buborékot fújó vízesésben.
Forgókban. Az ár futamában

Mennykőúton.

EDDY VAN VLIET (1942–2002)

LOPNI JÁRTUNK

Lopni jártunk és kezdtük mindjárt a nappal.
Napkeltétől majdhogy éjfél utánig
a maroknyi méregdrága percekig.

Gyűjtögettünk gyógyerejű növényeket,
mint a szerpentinről a dallamos hurkot,
játszótereket, gyümölcsöst, ahol
parasztos lenvászon fehéredett.

Szárítgattuk amit százféle csellel
megszereztünk, finommá törtük
a mindentudás mozsarával szavakká,
amit senki nem tudott megmagyarázni.

SZOBOR SALAMANCÁBAN

Fából volt metszve vagy kőbe vésve,
a szobormű a tetőn?

Bárcsak kérdéseket ébreszt: mily században
tartották a város építői, hogy egy gólya
mint egy szent ott helyet kapjon?

De váratlanul nehézségi erőt
megcsúfolva a madár kiröppent
a szoborból aminek véltem.

HALÁL

Halál. Ne félj. Miért vársz
ajtóm előtt? Gyere be!
Nézd könyveimet. Tízből kilencben
szerepelsz. Nem vagy itt ismeretlen.

Ne tarts bolondnak bajaiddal,
miknek nevét sem merik mondani.
Ne dugj ágyba nyálazó kölykök között,
kik a vénségtől nem tudják mit beszéljenek.
Ne csalj ki pénzt zsebemből
céltalan órákra előkelő klinikákon.

Ha lábat törölsz, isten hozott.

EMMA CREBOLDER (1942)

PIPACSOKBAN SZÁMOLVA

Bennem egy róka veszett el,
ki szavakkal üzletel,
pontot, vesszőt kínál,
mintha az brüsszeli csipke,
kézimunka lenne.

Ravaszság, vagy naiv ügy
szavakat mérni
liszt helyett?

Búza közt járok,
a mezők furcsa rokona
vagyok, pipacsokban
számolom a hasznót.

Nyelvemben legyenek csak
csavargó, körülírom
amit látok, és ezért
akarok enni kapni.

TÁNCOS TRANSZBAN

Mint erdők ritka gímje áll eléd,
közelgő vihar hangját feledteti,
így várt ott a páfrányfa,
mikor csupa fül voltam
a föld alatt zúgó vizekre.

Századok műve
míg megdermedt a kéreg
áttetsző lett a levél.

De előbb a fa állt
miként egy táncos transzban
a semmiből elem.

HOL SENKI NEM TÖRT UTAT

valahol meg volt írva,
de úgy tűnt, mindég elveszett,
ám valahol egy szónak
szögletében még reszketett

valaki öntudatlan
utána ment, s lett viszonya
ettől még bensőbb azzal,
mi abban csendben rejtezett,

a homokban a keresztút,
hol utat ki sem sejtett
a vaksi kéz elébe nyúlt

kéziratból halászva,
ezüst halat terel, s hol állt
előbb, ott olvasott tovább.

HERMAN DE CONINCK (1944–1997)

TEJÚT

A mezőben fehér tejúton téphetsz
egy ágnyi sípvirágot, hogy otthon
vázába tegyed s abból az ágból
törsz egy ágacskát, s abból
egy szárat, a szárról virágot,
a virágból az egész
pointillizmus egyetlen pontját.
Nem, azt nem tudod.

44

Én nélkül, téma-tárgy nélkül.
Lant fűzfára akasztva.
Más hangszer lett beszerezve.

Nagy érzések a lélek
xilofonán nagy kala-
páccsal. Lélek persze tropa.

Azt gereblyével
sarokba. Feltüzelve.
Több volt mint vélte.

Majd a gereblyén hegedült.
A fűrész volt a vonó
Egy dalhoz.

GERRIT KOMRIJ

MÉG KOPONYA SEM

Összeaszadtam, mint valami héj.
Csúszom a földön és a sok gyökér
A kusza sok szár a mellemre fagy.

Ragyog a nap, bár húsz fokos a tél.
Bogáncs tüskéje húsomba ragad.
Megléltem sírom már a föld színén.

De legkutyább e pillanatban épp,
hogy nézi magát, amint szemébe lép
fejem – fagyott húgy tükrös foncsorán

Bár nekem senki semmit nem ígért,
Az ember végül valamit elért
Véltem. De nem skalp volt az csak mocsár.

ITT A HOLDALATTIN

Ifjú vagyok még. Jégpálya az élet.
A lábak szavak, repkedve kísérnek.
Hegedűszót szór a megafon.

A világ a hótól akár egy csendélet.
Bizsergek, korona van a kobakon
Saját motor hajt, mikor továbblépek.

S kacagva száll, elhagy a sok barát.
Csikorgó tél van itt május haván.
Hol korcsolyázunk, padlónk porcelán.

És napunk lezárja majd az esti
fény, mert vár sok jóval majd a resti
S ki-ki keserűvel tölti poharát.

ANTON KORTEWEG (1944)

APA

Ha nagy lesz, veszek egy autót.
Hagy mossza szombati reggeleken.
És pázsitot. Azt meg majd nyírhatja.

Vén nőket hajtok az utcára.
Segítse őket átkelni.
A lékbe kölyköket. Azokat
mentheti életveszéllyel.

Egyszer mégiscsak meg kell élnem, hogy én
megelégedve a vállára verjek,
mélyen a szemébe nézzek, csendben motyogjam:
„Fiú, az apád büszke reád.”

FELKÉRÉSRE

Hogy én szeretlek, néha persze
még leírhatom, ha éppen azt
kérded. Mert én szeretlek és
nem is oly ritkán, négyezer
napot és éjjelt számbavéve.

Azt is, hogy szinte semmit se
öregedtél, s hogy néha
a messzibe bámulsz, mint
aki szerelmes,
a kezeid még szépek, de
tovább már mégsem mennék.

Hogy az arcodat keresem néha, nem
szádat.

ADONIS

Ha nem fojtják meg benned Adonist,
tedd te magad. Ily őregen, mint te
és még az eszményi vő – nevetségés.

Kiszállni az Ötvennél, szállj ki,
ahogy azt -- mondjuk Zutphennél --
tenned és vénülj meg, miként az illik:
szemüveg, pocak, szőrpamacs fülből, orrból,
minden évben több; és mit se rejtegess.

Időben nyírd a pázsitot, sövényt
és végy kutyát, hogy barátod legyen.

Darálj le, bánatos érzelmekben de fennkölt
lélekkel kb. harmincöt évet –
bár már nem kapod meg, akit akarsz,
de ott van még házasságod alvilága.

NEELTJE MARIA MIN (1944)

ANYÁM ELFELEJTETTE NEVEM

gyermekem nem tudhatja még
Mi nyújt hát, biztonságot nekem?

Mondd ki, bizonyítsd a létem,
hogymeg ne a lánca legyen.
Mondd ki, mondd ki, válts szót vélem,
ó, mondd mélyebb neved nekem.

Akit szeretsz, tudja neved.

AMIT A VÁROS BIZTOSRA VETT,

én egy boszorkány, te ördögfi vagy,
mert hogy székszed nélkül jöhet egy varangy,
nem érte azt fel sehogya az agy.
Én áldottam jöttöd, rázott a lánca,
mert engem hívtak sok-sok ismert asszony
közül, hogy fészket tapasszon
neked mesterem, mi hozzád méltó ház.
Király te, még ujjal mutattak rám,
mikor megtelt korsó korsó után
és a kenyereket szaporítottad.
Engem kurvának, boszorkánynak mondtak,
S az a buta, túró szenvedés
a balga keresztén, mialatt sírva
álltam, se zavarta a csőcselék és
a tömeg – tudom nem lesz tévedés –
a csontjaid is a számlámra írja.

KEES OUWENS (1944)

KÓSTOLÓ

nem, sehol, semmi öröklétben és az évszámokban
sem, Vénusz fiókjában kihúzza üresen találva; az
alvásban alvás közben, az álomban sehol, sem
ön-tudatban, az ön-feltámadásban vagy -gyilkosságban; nem
a búcsúzásban, még a semmiben sem; a lélekvándorlásban,
a közönyben, a tettben sem, nem – ahogy a napot indítod –
várakozásban – kultikus szemléletben –
szinte nem
vagy az egy istenben, a személyesben, a sok istenben, a
személytelenben, az atyában, aki tettes vagy az anyában,
aki türelem, bármily módon szaporodásunkban földnyelvben
ezt követőleg, vagy a természet, bármi az, vagy leköszönés
– a látványból indult látás – az intelem
a megkövülésig...
de, tán mindég, tán többször, csillogó cserepekre törve
a nyugati napfény a Schelde-torkolat, Breszkenszi-kikötő
Vliszingen partjain
és oly kedvesen, amilyen mi sosem lehetünk

XVIII.

Mi, egyféle, égitest, koronatanú, mi tünemények,
eltűnünk? Felmagasztalt emlékezz ránk, mint én, úton ama
ostromsáncra, s hulltomban magammal rántom
mi elbuktat,
hogy a világ halálom féli.
Ó e nap, e nap ott.
Ígérve áldatlan én
A
szemszögletén szemszögletén te,
az almáskert,
inogva – esdeklő – inogva reszketni
láttalak, téged kiszolgáltatva függvényemként
{utánam nyöszörögve
hívva ostromsánc ostromsánc hol vagyok csak hívva
hol, környezetem, lehetsz, mária
mond csak, ments meg, légy én, maradj
és az én arcom az én arcom misztériumok misztériumok
etess engem, ruházz fel engem, vezess engem,
hogy megtisztuljak, hogy készen álljak, hogy akarjam a jót,

hogy hinni tudjak
mizériákban
misztériumokban

hadd üvöltsünk (hogy meglegyünk) Gerrard

így, szó a nyelvemről, kantároztam nyelvem cicomáztam

vagy halott a hulla, élve, vagy alszik, egymás közt mondva

vedd és edd, remete, vagy kik anyjuk kínját emlegetik
üdvszűz gyógyítsd létük.

ARIE VISSER (1944–1997)

KEDVES KEDVES MI KÉNE MÉG

kedves kedves mi kéne még,
sosem tudsz többet mint hiszel
fekszem veled s tanulnék
agyam meg kihagy s mennyiszer

életed a régi bajtól nyög
árat érte a tested fizet
kedves kedves mi kéne több
a kárt remény téríti meg

tudom legtöbb a szerelem
de látom majd ki visszajött
olvasd ezt s már itt vagy velem
kedves kedves mi kéne több

IN MEMORIAM

én látom még előtttem áll
a barátom mint mindig rég
látom itt lelkemben még
és innen el már sose száll

mikor lehetek majd veled
ahogy régen együtt ültünk
s felejtve felrepültünk
míg nap süttött eső esett

utam hozzád hol találom
hogy a sorsot sorsra váltva
beszélgessünk mit sem bánva
s gazdagságunk: örök álom

AD ZUIDERENT (1944)

AZ UTOLSÓ RÉV

Üt az óra túloldalt. Késő már.
Nem számolod, mert álmodni is tudod.
Az évek, gondolod, futnak anélkül is.

Idáig ért itt az út, S mi az, amit elért.
A Dorthi-Kil, Rajna, Nílus, Léthe.
A környék az állásidőbe foszlott.

A végső révet elérted, egyelőre.
Régen pontosan éjfélkor indult.
Most meg majd kékben megy. De van itt víz is?

Minden valódi, ha a stég recseg,
S kemény bazalt közt gyenge parti nád.
Kívánva, hogy elér. Többet minek.

AHOL NINCS KIKÖTŐ

Mit fogsz költeni művészfi, költő?
Ama zárt rendszerben, az öröklétben tova
libegsz. S ha estefelé léket lelnél,
nincs senki kint, kopoltyúnyi száj, csak a függönyök
mögött a szomszédok, nézik az esti filmet,
híreket. Lírai szózatod úgy siklik el,
mint rév a mólónál és zátonyra csak
horizontot látva futsz, messzi barátnál.
A part előtt, utcán mindig is csend lesz.
Azt hinnéd költőt, gyerekeket elsőnek
hallgatnak meg, de függönyeik iszapba lógnak.

ARIE GELDERBLOM (1945–1992)

EGY NŐ

mintha hárfa lenne, mi
szívébe passzol, dolgok
álma, mi szép volt mint
léptek a homokban

érzékeny, mint a fű, formás,
mint egy tojás és titokzatos,
mint rokka, hajbodorító,
tőzegerszerűen puha

fura, mint hópehely,
gyengéd, mint hátra járó
vekker, lágy, mint
vízmértékben buborék

sajnos: oly veszedelmes, mint egy légyfogó.

ANNA ENQUIST (1945)

IDŐN KINT

Ez költők kertje. A székek
négyyszögén túl a malacok
kígyók csuszkálnak. Asztalon
olvassuk, mi ehető. Az éj
kerítőháló tápláló
szavaknak, kenyérhéja.

Dolgoknak, állatoknak egyszerű
fiúnevük van. Felettünk
ezüst hold lóg, a nyaktiló.

JÚLIUS

Itt a nyár, a kert tele,
felhevült emberek, kutyák
lihegnek és a málna oly nagy,
mintha törpék feje lenne.

A poharakon pára,
a téma a bicikli-ár,
repülőutak, míg itt bennem
végtelen jégmező tágul.

EGYSZERRE

Egyszerre a képességem
elhagyott, hogy meleget
tartsak. Most, hogy a gyerekek
elköltöztek, én csak
szipogtam, egyre csak a
takarók. A kályha
bömbölt. S kettőnk közül
a tüzesebb sem tudott
felhevíteni. Remegtem,
vacogtam, mint ki szemben
áll a halállal.

De úgy is volt. Az, meg
én ott álltunk egy gáton,
és közöttünk nem volt
más, csak a jelentős távolság.

LEONARD NOLENS (1947)

NARCISZKUSZ

Túl nehéz ügy, hogy szerethessük
A dolgokat, amit csinálsz –
Ellágyulva nézel maggal,
Toklával telt kezet,
De nem sütsz jó kenyeret;
Kitágult szemekkel forrasztasz,
Szívteli, mélyreható megrendüléssel
Két baloldalt egymáshoz.

Túl nehéz ügy, túl nehéz
és szép, hogy megérintsd magad, akár ma,
vagy véglegesen is, túl nehéz ügy
és szép, hogy megtaláld magad majd holnap
abban, amit csinálsz.
A halált is vállalnánk néha ezért.

SÉTA

Álltam az ablak alatt, ha jött a nyár
Februárban, hold csillagok a korcsolyán
A folyókanyaron túl, a kéklő jég
Tükrében csókja háza téli útja ég
Két életnek, mik lassan egymáshoz fagytak
Szörnyű a forróság. Hallom, fent matatnak,
Ölelkeznek, nyögnek dagadva ott
Nagyra, nedvesre csókolva, az ágyra
Nyílik árnyuk hangja. Látom magunkat kívül állva
Ölelkezve lóg az ablakból két halott.

A SZFÉRÁK HARMÓNIAJA

A zsalugáter lécei közt a telihold okádja
Tele szobámat, a moslék ágyamat mossza.
Gyulladva fekszem, mint egy szem, ha már nem zárul,
Egy tócsányi hús, egy fül nagyságú kis árva.

Alul a garázsfülkékben üvöltözve, kölykök dugdossák
Nikkel merev nemi szervüket a téglák ölébe,
Ablakokat törnek be, redőnyökkel kelepelnek
Ingerelve az éjt, a környéket, az egész világot.

Azután a percek ingerlő csepegése
A pléh csatornába. Csöppecsöpp. Csöppecsöpp. Csipp és csöpp.
Arra tovább meg a feketére kopott, kihalt kertek
Felgerjedt kandúrok siráma a semmiből.

Mióta itt lakom, hosszú levelek
A régi címre. Ott alvás, ébrenlét, a csend,
Sötét mindegy volt, mint a ritmikus menedéket nyújtó
csalogató űr a meg nem írt versekben.

PETER M. HERINGA (1945–1987)

XADREZ

Algarve. Egy szoba, egynek épp elég.
A tenger mint a hirdetésben, kék.

Napfény biztat: a lét itt rád ragyog
Sétálni hát ingujjban ballagok.

A dombra fel. Mint ki Transzvárra lelt.
Piros, kék, sárga nyíló lenge nyelv.

Száradozott már pár napja a mag.
A csúcs mire felértem, nem volt nagy.

Az útra vissza, ott a kanyar mögött
hátamra a nap bélyeget sütött.

Elgázolt macska bámul ott feléd,
De nem zümmögött még felette légy.

RON

d-mollban

A fiú vagyok, ki utánad fordult, ott.
A férfi ki hajszállal sem bölcsebb.
Fekete kották démona vagyok.
A létnek oktalan álmodója.
Kölyök ki idősebb, testvért keresett.
A bársony dobozból ördögfia.
Múltadnak testednek a tolvaja.
Bolond, ki szemérmetlenül szeretett.
Dervis, ki körből kilépve táncol.
A részeges, ki mindent tönkre vert.
Szuszék, ki az időt futni hagyta.
A dzsin, ki megjelenne újra még.
A balga, ki veszteséget nem tűr.
Költő, ki többé semmit sem tehet.

BEEKBERGEN BIZONY CSAK IRÓNIA

Beekből jövök, ott hegyek nincsenek
Az idő, mit ott töltöttem, a fák
nedves szaga volt a holland térkép,
amivel játszadoztam néha, mert
kimondhatatlan unalom volt részem.
Bár a szárnyár is felelős érte.

PATTY SCHOLTEN (1946)

A BRÜSSZELI SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM ÉTTERME

Oda találsz a lépcsők gránit ívén
a turisták a szvettert vállra lökve
urak öltönyben és nyakkendőt kötve.
Magányos nő ott szörpöt szürcsöl - mint én.

A nép szomját csitítja, tölti gyomrát.
Csicseregve kap be négy nő egy falat
imbiszt, hozzá vidám vicceken kacag,
utána tálcán a nyomát elhordják.

Bejuthatnék a jéghideg fejekbe,
hol az öröm, mint bámultak van Eyckre
nem gyújtott lángot bennük semmi kép?

s mit indított el Ensor, Giacometti?
Csak egy kulcsolja imára kezét.
Nem Breugel csal ki hálát, a spagetti.

HANS R. VLEK (1947)

VOX POPULI

Fantáziánk már kevésbé
fantasztikus, kisebb
a világ, kurtább
útidőnk s a futballnadrág.

A nárcisz elszárad, helyébe
jön a tulipán, kilencet
kölykezett a macska az ó-
krumpli közé s nincs kaja nekik.

Naponta gonddal pucolom
cipőm, fogam, miközben
bekrepálnak, gyilkolnak egyre.
De agyadra megy, ha azt lesed.

VERS SZAVAK NÉLKÜL

Vers szavak nélkül, egy ív
gyönyörű bankpapír,
fehér karácsony,
jól szabott evangélium
hozzáértőnek, mikor
egy fél szó is már sok.

Egy vers szavak nélkül, költő-
nek elképzelhetetlen álom:
egy óda monokróm jelekkel,
a szépség ha a fajta:
fehér olvasat hang nélkül,
siratott múmia leple
a magának haló költőnek.

Üres végrendelet
príma és örök mosóporra
vonatkozó örökségről:
Egy vers szavak nélkül.
Csináld utána.

ÓDA AZ OBOÁHOZ

Hindemith, Verdi, Mozart és von Weber
őnélküle te mind vajh merre vagy?
a szünettűró zenész, antistreber
billentyűn játszik, húron, ventilen, de semmi hang –

a koncertekről névtelen tér haza,
tudja oly név ő, mit sosem hirdetett
a rádió, hírlap, mert a jelszava:
szolgálók s önszántából csend művésze lett.

Megy kofferével a záporon át,
A vén tetők előtt a lelkét tépi
a játszott requiem egy popsztárt lát

iszonnyal, megvetéssel nézi,
kábulat csak, mi villanásnyi művéből kiált,
és értelmét egy perc alatt felméri.

ARIE VAN DEN BERG (1948)

REGGELI

Ma vastag az újság. Olvasom:
Négy disznó felfalt egy hatéves fiút.
Még mindég több mint kell az állat: faunom
bal lábbal kelt tojásomat
csak harmadszorra törte fel.

Történt még más? Kérded. Intek
ébredezve s látva: Egy asszony
keresztrel agyonvert a lányában
egy ördögöt. Nevetsz,
aztán zsemlyét kérsz, én meg sót
adok.

Faunom azt hiszi:
Tizenkét szem só kell egy Új
Testamentumért s e zsenge
elméért. Lányában? Kuglófot hát.
Teádba mártogatod a felét.
Túl száraz. A kenyér is öreg: a pirítót
a szomszéd használja. Az utolsó
darab kenyeret jó vastagon
kenem meg dzsemmel.

Hallod: megint
Kalapácsol valaki a házban.
Keresztezett ima. A szomszédunk egy
festményt kapott.
Én más ház után nézek.

RONDO

a számok közt a kettő, a 2 a legnyugodtabb,
mert egyensúlyban magával: hattyú,
minden vízen otthon, amíg a fehér
árnyék mellét verdesi.

de hattyúk nem rendíthetnek meg:
a büszkeségük szomort kelt, bánatot
a félénk sejtelem miatt, ami fájhat s bűg
abban a túl kicsi fejben.

repülésnél több repülni? az izgalom
árnya a szárnyakkal repül
horgonyként mar a testbe,
majd újra tóra siklik a kettő.

ANNEKE BRASSINGA (1948)

HATTYÚDAL LUCEBERTÉRT

Tollas barátunk már nem biciklizik,
mi tolunk most egy gazdátlan kerékpárt –
kanárink lábait egy koravén gyerek
nyesőollóval levágta, míg őt
magasba billentette a mozgólépcsőn
a keltetőből, méhkasból, légyistenkasból.

Rácsaptak, mikor hatvankilencezett.
Hagy reméljük, hogy jól kinyalta magát
a tátott lábak között, s most körbezárja
az egyszerűen fényezett csillogás, mint tollak a hattyút
ártéri mértéktartásban. Gyengéd dühünket
elrabolták.

SZÍVVERŐ

I

Nagynak szívverő kávét adtam, mikor lassan
elvértett csendes sörtes koponyájú vállkendős férje:
kinek dagadt szivarja nem passzolt az ő kis csucsból szája.
Az „A Legjavá-t” olvasgatta barna hangulatlámpa mellett.
Erkölcsei Újrafegyverkezés, a gyomorvér rozsda íze, halál.
Vállveregetésem belülről megért egy ötöst,
a csésze vigasz a vörös kávécsöbörből arany csillagokkal.

L e l k e c s k é m n e k n e m s z ó l í t o t t , s e
nyalókámnak, répának, szívcsücskének,
nem voltam: csigám, kutyusom, még lenyalt kenyér sem
se cukrom, tolvajom, csibécském, kis édes.
Egyszerre dobta el botjait, s terült fasírtnak
a tepsibe. A kávécsöbröt Jancsi öcsém örökölte.

II

Lett volna nyolc mínusz harminc a fényen,
egy ezüstlakodalmi tortaszeletre innen
mosóüsttől délre csattant ütés.

Az özvegy, alighogy kinyúlva hentesgyönyört
pokolnégyest sívított felsőpincében krémezve rózsaujjakkal
spongyázva buggyant burok, hogy hagyjon kocát kannak.

A lehulló Satori fülsértő csikorgása csak pár
pillanat. Aranyfogú csókák tipegnek kutatva
mohón a plastik tárcá fele

illatos pékségben kiszáradt csóklapért. Zár? ajak?
balga! Belé gyűrődött: Utánzat mindent átrág.
Ép gyilok fitymáján. „Metéltess körbe az Úrnak

s metéltessétek körbe a szüteket, ti
Júda fia s a Jeruzsálem lakói,
hogy ki ne öntsem haragomat rátok és mint tűz

mit ki sem olt el megemésszen s meg ne méressen
tselekedetid gonoszsága.” Pokoltól égig fagyban
lakásunk. De kedvünk örvénye elsimult.

BOUDEWIJN BÜCH (1948–2002)

LE PRINTEMPS

(Jean–Francois Millet)

Leo nem tud írni, mégis oly lelkesen mesél:
az álmodott dalban zöldellő tájak nyílnak,
s a folyón a szél
kék virágokat ringat

ott minden évszakban úr marad a nyár,
mégis jaj de más a valóság,
együtt ülünk zenével, egy függöny zár
körül és kintről a forróság

az ócska sör, méla halálveszély
ihatatlan csinált szeszély

szenvedek a léttől, mondja
egy költő, gondolom, az szokja

így árulni a fájó szavakat
amíg a nyelve bennük megakad

VISZONTLÁTÁS

Árcádiában nyíltak a nyarak.
Lepkék – oly fajták, miből nem
maradt semmi – szálltak nyugtalan
s hangtalan fura vonalakban
kiszáradt bokrok körül. Néha felbukott
apám feje a buckák katlanából,
de hálóját mindég láthattad, amint
mérges lukat ver, láthatóan a semmibe
villámgyors láthatatlanság után kutatva.

Most télhosszúak a nyarak.

Nem látom a homokban – a tenger
e halk zöngésében – sehol vadászni.

Wasszenárban már nincsenek lepkék.
Bemenet – áll mindenütt ám de – Tiltva.

KOOS GEERDS (1948)

MENEKÜLŐK

Otthontól jó messze.
Menj már, mondtad, te halkan,
ne less annyit vissza,
nincs senki a sarkadban.

De miféle hangok azok,
kérdem, és mi pislog úgy ott,
azok szerinted
csak csalóka jelek?

Nem felénk jön, válaszoltad,
a jó csapáson vagyunk, aztán
a papírjaink is nálunk vannak, nem?

Így egymásra nevettünk,
mentegetődzve, biztatgatva,
félelemtől remegve.

STAPHORST

Vegyes üzem: burgonya, répa, rozs,
a disznó, a tyúk, a tehén, a ló,
az ember, a ház, az ól, a zöld mező,
az éj, a nap, a hold körforgása,
a bölcső ringása, hajnali kakasszó,
öszön, magzat, érés, juh és bárány,
a nyár, a tél, almák, szilva, jam-
záporok, orkán, jégeső, villám, tűz,
gaz és penész, rüh, rothadás, görcs,
száj és körömfájás, pestis, üszög, hályog,
patkány, egér, féreg, a sercegő szű,
az elhulló állat, mindég meddő méh,
pletyka, bosszú, vakság, vaksi örület-
áldás és átok lelken és a testen így nyom
s nyugszik Isten keze a vegyes üzemen.

ÉVA GERLACH (1948)

SZÓSZEDET

Ez itt a szemed. Ez meg a nap. E hideg,
mi csíp, a nyitott ablakon át a huzat.
Ez lám a víz, amibe mindég passzolsz.

Ez a fazék a tűzön énekel
a négy forgó gázkapcsoló felett.
A deszkán itt a kenyérvágó kés.

E dolgokat jegyezd meg jól magadnak,
Ma vagy holnap mind értelmet kap.

FELADAT

Jegyezd meg: út júniusban. Szűrt fény,
téblábolunk, fénycsíkkal nyári gönc.
„Virágház” nézed az otthon nevét.
Ha beszáll, hadd apát, lépjen eléd.
Ne hagyd, hogy úgy nézzen ki, mint kit görcs
húz, mert szája nyitva lóg, ha fél,
és ha a busz ott a csatorna mellett
visz, higgyék úgy: ő csak énekelget.

SZÉLVIHAR

Ébren, mert a vihar
a tetőbe mart. Jött zúgva, vak arca
szétlapult, körmeit a hézagokba
fúrta, mi meg alul: puffadt
álmosan túl nehezek, hogy együtt
felrepítsen, hallottuk a felfelé húzó
sikolyt, a házat üresre szívta,
az ablakok kicsapódtak, zizegve
reppentek a levelek az éjbe. Minden mozgatható
kirepült az életünkből, dupla kár! Látod,
csupaszok vagyunk, mint a föld. A legalább
és a semmi közt még hártya
volt a tető. Kezdődött.

MORZSA

Ami egész, nem látjuk, túlontúl
nagy, nem passzol hozzánk és nem
a fejünkbe.
De szeletelve, darálva, megtörve,
ha morzsa, pürélve, befőzve, lebontva –
mind mi szétosztva örökre részünk.

TYMEN TROLSKY (1948)

A KÖLTÉSZET ISTENNŐJÉHEZ

(Szerelmi dal)

Istennő, kinek a homloka szíve bakelit,
állati púpod, aszott ráncos bőrod rút szemverés,
fogad, szemed fehérje, mint a pempőn a penész,
s fejed: ahogy a vájt tök díszíti söprű nyelét,

orrod ujjaid szalmakrumpli, mit senki sem akar,
a bugyid fel egészen válladig sodorva,
hasad motorház lehetne egy őskori Fordra:
neked, mihaszna csaj! ajánlva e szerelmi dal.

Hány költő versengett nálad a nemes kegyért,
kit te gyorsan édes öngyilkosságba löktél,
tudd, hát én egyelőre nem szaladok önként,
szerencsémre asszociális vagyok és ledér.

Gyere hát, te, kéjgyilkos hárpia métely,
ágyamban bordélyomban neked van még hely!

JEAN PIERRE RAWIE (1949)

NO SECOND TROY

Szerettem egy asszonyt, ki tán
egy másik Tróját érdemelne,
a heroin, ital leverte
a szemem előtt oly bután.

A fészkünkől lett beteg ágy,
S nekem most halkán kéne sírnom,
mert ebből csak eme titkon
leírt szonettben marad a vágy.

Tizennégy sor és elég lenne,
hogy fátyolt lebbent a remény,
de só csak itt a sebbe kenve.

Csak örült eszmék láthatod,
a ménkűbe, egy költemény
letudta volna bánatod?

FELADAT

Oly semmi, amit láttam ott,
mit őszi délután adott.
A várost jártam, vitt a szél,
teendőm nem volt s semmi cél.

S míg az ember a parkban állt,
láthatott ott egy kisleányt,
csomóba kötni levelet,
amit a fák alatt szedett.

Lehetett volna bármi más,
tán feladat ez őszi gyász,
mit félve visz, előre nyújt,
mint Dunsinan(e)nak Birnam Wood.

S míg néztem, úgy tűnt, most talán
az idő is visszára jár,
s mi büntetlen és oly merész,
gyorsan telik a gyermek ész,

valamit én kerestem én,
s egy élet után lép elélem,
a nagy hiány ha nincs velem,
tudom, mert nem lelem.

HALÁLOSÁGY

Apám haldoklik, én fogom kezét,
a bőrön át a csontjait érzem.
Beszélni nem tud, minek is kérdem,
hallom a lélegzet nehéz neszét.

Felrázom a párnát, húzom a paplant,
amibe gyenge bénult keze tűr;
a gyermek maradok még századokon túl,
s a tartozásom már behajthatatlan.

Egymás után térünk egyazon útra,
egy mérték mér megmértet s mérlegelőt;
úgy látom, magam keze után nyúlva,

ahogy ő ülhetett apja előtt:
most itt eltűnik, s végül sose tudja,
milyen tehetetlen szerettem őt.

MARTIN REINTS (1950)

DEN OUDEN WILMOS VARIKNÁL A WÁL MELLETT SÉTÁL

A fény:
ami a felhők közt lehull
és a víz felett elsiklik:
fényszítálás a folyó feletti párás levegőben.

A folyó:
a lomha, az elkerülhetetlen vízár
a folyóban,
tolóhajók az ár ellenébe tolják terhüket,
a hajók hangja ahogy a folyó vize felett viszi
a folyó vize feletti levegő.

A szél:
fut az árterület gaza közt
a mellékágak mellett álló fák ágai közt:
az ott sétálgató férfinak
kuszált torzonborz hajában

a sétálgató
kereső tekintetek
fontolgatásaival, emlékeivel:
közbe-közbe semmire sem gondolva

lépegetve a feledés sodra mellett.

VISSZA A KEZDETHEZ

Az itten létezők, az körében
mi mind köznapiságában nyög
az emlékezetet lassan cserbe hagyni
ott hagyni magad ama dolgok közt
melyek ott lassan elkopnak
melyek kopásukkal a mindennapit éltetik
ama különös ritmusban, melyben könyvvel teli könyvespolcok
íróasztalokkal teli irodák
porfelhővé válnak
a délibábban remegő sivatag porában
haragos folyókban új lakótelepen
egyre gyorsabban feledni:
ám de mit is?
Így visszatérni a gondolkozás kezdetéhez
ami valójában nem is gondolkozás.

STEFAN HERTMANS (1951)

POGROM

Az álom földalattija visszavitte
a vágyaktól a hidegtől meggyötört
hétéves gyerek korába.
Mohos katedrálisokkal és
emukkal tele táj, zengő koponyák
sziszegő aligátorok, sírkő, miből
kenyérvágódeszka lett és
kék opál tálon hozta Judit
Holofernes fejét. Ott feküdt
ultramarin terpentines málna szószban
régén elfojtott hangoktól gyötörten
végtagok neveit susogta, amit
Jeromos könyvében látott
míg az oroszán aludt, s a pincsi
a könyvtartó árnyékában várta,
hogy a mester végre a világ köldökén
szinte lélegzés nélkül elalszik.

Föld alatt egy jó csomó kivénült kocsi
rozsdásodott, marhavagon, vonat, mi
nem tér vissza üdvéhez, miközben
halálos csendben a fenekektől kéken
számtalan vékony kar lóg alá
a padló deszkái közt.

VIGASZA

Éjjel megöltek
egy állatot; apró-
vad volt a bokrok közt
nyomták le.

Mivel hangokat hallott
úgy vélte: elhinni
ennyi már elég.

Pár perc
s az árokból rémület
sírdogált.

Mikor születted, semmit
nem ígértek;
csak gondokat, dohányfüstöt és
ivászatot hajnalig.
teli holdat,
ahogy az égtől búcsúzik
s cserepeket karodba.

Ezt mind magad gondoltad ki,
így hát ne is várj
könyörületet.

LUT DE BLOCK (1952)

TROIS ALLUMETTES

Veled
Alud-
ni egy
gyufás do-
bozban

bizony
túl
veszélyes
lesz

te
majd ki
engem
lángra gyújtsz,
én
ki már
é-
gek a vágytól.

(de block)

ENTRE DEUX MERS

Itt állok hát: entre deux mers
az élet örvényének közepén.
A vértelenné vált holt
és a vöröslő élet közt.
A bátortalan és a végtelen között.

Ecce mater. Mater nostra. Nézd csak.
Sóvárogni tűz után, vízért esdeni.
A légüresben szállni, homokba marni.
Nézd csak. S őket, kínok pórusaival
A földre dőlve, s nem tudják,
győztesek-e vagy vesztesek.

AMŐBA

Minden állat közt
gerinces, ízeltlábú,
rovar, hangya közt
én leginkább
az alaktalant,
a puhányt,
egysejtűt,
végtelent
szeretem.

Szerelmük szimpla
mint a számtan:
ha kettővel
elosztod, szaporodás,
sokszorozás.
Így szeretem
én a számtant.
S ekképp a
szerelmet.

CHARLES DUCAL (1952)

MIMEZIS

Ülhet valahol egy másik házban,
ahogy én, firkál ellenem,
ahogy én írom a versét.
Őt nem, csak a dühét ismerem,

ami minket eggyé tesz, én vagy ő,
a kényszer, irigység, s mitől félhet,
hogy törvényt szeg majd, tehet rá féket
Csak egyé lehet a túlerő.

Mindig is, mindenütt vajh ki nyerne
újságban, teremben, mindünk szemén:
egy isten széttörve ezer istenre,
s hatalmasok mind, ahogy én.

A KIRÁLYFI

Tollamra tűzted magad s elaludtál,
És álmodtad már százéves álmodat
a valóság s a királyfi között.
Próbáltam vágni ott lukat,

de embertelenül széles a sövény,
s az adósság nőtt, mindegyre nőtt,
mert írva állt az arcom szögletén,
mit nyesni kellett: én voltam, én

a hideg szolgálati álarc,
mi szerelmet jelez, vad kacsók,
a holt szív, ajkadtól félve,
mit nem kelt soha csók.

BÉKA

Egy béka ül életemen,
nagy mozdíthatatlan béka
falja, mit kéne felejtennem:
adósság maradéka.
Mily zsíros túltömött a múltam,
lefitymálja e nap jaját,
pl. hogy hozzád nem simultam
oly béna vagyok. Jó éjszakát.

Ha egy tűt most beledöfve
belőle embert varázsolna,
az adósság is rendeződne:
pl. ketté osztva.

ERIEK VERPALE (1952)

MAGAS VENDÉG

Mindég jön, egy külön, s akar
velem beszélni,
például, ha éppen hagymát sütök,
sós töpörtyűt vagy tout court szalonnát.
A külön: az Isten.

Sosem csenget.
Csak betolakszik a konyhába,
kikapja kezemből a süttőt.
Ó Veni, veni Creator!
Minden odaég.

Ő nem szereti a rendet,
Sem a rendszert, tekintélye nincs.
Láng a sütőben, mint a teremtés.
Sok szenvedély, kevés mérték.

LUUK GRUWEZ (1953)

AZ ÜNNEPI VESZTES

*„Minden angyal szörnyű”
R. M. Rilke*

Én a vágynak legpuhább fátylát szerettem
miként a lenge szellő a fürdőző testét,
és bármerre jártam, az elmúlásnak
édes félelmet keltő burka ölelt.
És egy évadra már este lett.

S mikor – a szív a szélben fenn –
kísértés sebezte meg a vágyat,
boldog voltam a fennkölt veszteség után,
míg szenvedély vesztese lettem,
habár alig is csókoltuk
egy szájnak monstranciáját.
És ősz lett ott minden este.

És ha az őszök legszebbike
hajlékot kínált nekem a szélben,
remegő susogásban leltem házat,
hogy ott hajléktalan legyek.

ÉLETRAJZ

A testünk oly magányos ügy
plazma, velő és a kence
titkokkal tele kis lukak
gyönyörhöz három, négy mirigy

Két kezet is kapott jóra.
De kettő is csak valami
hóbortszörny protokolljához
rendeltetett segítségnek.

A királpáfrány nem szenved
a vak szolgálalkúségtól,
de a nyak megadja magát,

jó puha szeretne lenni.
A testünk oly magányos ügy
s nem várjuk, hogy meggyógyuljon.

MIT SZEDJÜNK FEL

Az egész világon felszednek a gyerekek mindent:
egy kavicsot, golyót vagy egy öreg zoknit,
egy kitépett babalábat.

Vajon, mi történhetne velük,
ha mindezt egyszer abbahagynák?
A tárgyak és a gyerekek úgy
megszünnének önmaguk lenni.
Csak később szóródnának el a tárgyak,
Végül holtan.

Marakestől Webbekomig
az egész világon koldulnak a gyerekek.
Nemcsak hogy valamit kapjanak,
de azért is, hogy ne hagyják őket leesni.
Hogy úgymond, nem békülnek ki
a szabadesés törvényével.

Csak később óriásként
akarnák a dolgokat igazán megkapni,
de túl mélyen fekszenek
már, túl messze, távol a fejektől, túl közel a lábujjaikhoz.

Oly pillanat ez, mikor egyesek
(fura, szomorú végtelen gyerekek,
kik teljesen alattomban,
alázatosan le is hajolnának,)
oly pillanat ez, mikor egyesek
félelmet keltve rogyadoznak.
Reménytelen buknak ki fejükből...

Láthatod őket – mindenütt és sehol –
Elterülve. Inkább sehol,
Húznak tova, mint meglőtt vad.
Ők azok, akik a tárgyakat felszedték.
Légy kegyes, nyúlj le, szedd fel őket...

TONNUS OOSTERHOFF (1953)

KRITIKA

*A Lange Wiersz utcán sétálni
láttam ma Regeling Jób-ot. Hogyan,
ha Jób már négy éve halott?*

*A legfurább volt, kézzel telefonált.
El tudod képzelni, Jób-ot egy kézzel?*

Mikor Vali ezt olvasta, azt mondta:
„Nagyon jó, megrendítő,
de időhöz kötött és túl személyes.”
„Ó, hát csinálhatok ,éveket’ belőle”,
És „Gelder-rakpartot”. És „Meeuse Piet-et”.
„Halott az is?” „Nem, de éppen azért,
úgy általánosabb lesz.”

„Hm”, mondta, harisnyája vonalát rendezgetve,
„de a hozzáállás, így is Waskovszky Riekusz marad.”
„Na és? Akkor Waskovszky!” De azért éreztem,
igaza van.
Azután gondoltam csak: „ha hozzárakom amit te mondasz”...
„Igen”, mondta, „attól egészen más lesz”.
Másnap még hozzáfűzte: „Ennek Piet örülni fog! „Minek?”
„Hogy holtta nyilvánítod.”
„De Vali! Én éppen azt mondom, hogy él.”

VEGYÜK A MÉTER MAGAS FÁT, JÖNNEK A LOVAK NÉZNI,

az ásót négyszer körbe lenyomjuk,
merül és visszakerül, nyüzsögve pihen az álmos
föld.
Tölgyek hajszálgyökere kenyérdobozszerű sírban,
jól belerázzuk az első homokba.
Az előző csemete lilája felett kékpárás karvalyok
vitorláznak.
Gyönyörű bűzös nap ez. Van Donselaar gazda hordja a
trágyát.
A belül teljesen koszos csizmában cuppogunk rajta,
érezhető lét. Egyszerű, ismételhető, számolhatatlan.

A szennyes között énekelni kezd egy zokni.

L. F. ROSEN (1953)

MÁSODIK APA

Egyre szorosabb kört vont körénk.
Messze nem ment. Sosem eléggé,
hogy kereszténység nélkül kimertünk volna lépni.
Az Úrról, Úrról zengve baklattunk vadászmezején,
fel s vissza nem nézve. Vízéhez közeledve
éreztek szemeit, mik csillagokat kioltottak volna.

Később, mikor végképp nem tágult mellőlünk,
és szíve is lett, melyben kísértetek jártak,
a plafonon át szólítottak,
békét keresett hitetlen sovány torkunkban.

IVO VAN STRIJTEM (1953)

HEARTBREAK HOTEL

In memóriám Ghilain Evenepoel, 1955–2000

Most az eggyel kevesebb öcs leszel.
Úgy értem: meghalt. Annyi volt,
amennyit tudott, Tavasz és ősz.
A man of only two seasons.

Bizony nem Jimi
Hendrix-ről beszélek,
aki most neki sodor bagót.
Egy kicsit összetartoznak. Noha

öcsémnek, ki halott,
nincs hangja, s alig hagyta
el faluját, inkább táncolt
egy világgal maga körül.

Az sem tartott soká.
Szíve szűk volt a sok bajhoz.
Ezért és miért is ne?
Sokat ivott, hogy hamar meghaljon.

Nem igazából, hanem
csak mondom, oly sokszor ment
Down lonely street
Havazott bent a szívében,

míg ott künn egyvégben lángolt a nyár.
See you later rock'n roll öcsénk.
Te szép fiú, kopott kabátod
fájó bután fog lógni rajtunk.

VENDÉGSÉG

A-nak

Az asztal terítve,
a gyümölcs szétosztva,
az ajtó nyitva.

Minden tányér kéz,
az üvegtetőn
hullott levelek.

A gyertyák égnek,
ősz a szavakban,
a morzsák, mi szükséges.

Asztalhoz ülnek,
töltők nekik
bronzból, pihenünk.

BENNO BARNARD (1954)

ÁLOM

A régi házunkban voltunk mi ketten.
Párizs állt lángokban az erdők mögött:
a hamu szitálva szállt fejem fölött
autógumik hekatombájából

a tavaszon át a magas északnak.
Tudtam, lassan Prága is elesik,
már ideje jött disszidens szavaknak,
már ide, e holt sarokba bújva

skandálhattam vakon. Majd hirtelen
idegennek tűnt hang könyved felett:
„Nem tudsz segíteni. Jobb tán, ha hagysz.”

Az óra kakukknyelven közbekiált,
s tovább nem értettelek. De neveddel
a fel nem mondott imáimban maradsz.

KIVÉVE A KAKAS (OMNE ANIMAL)

Szegény állat, de egy okleveles csaló:
kakas, márkí, címeres kurafi.
Csipkés dísz-taraj, sarkantyús terror.
A tyúkcsapat, félősen szőke lotyók:
Plebejus had, von Kopf bis Fuss exkuzálva.

CEES VAN PLUIM (1954)

ÁLLATI SZÉP

A legszebb szemek, amit ismerek
Barnák, a mélyből csillognak üdén,
Ha rám tekintenek, bénultan állok,
Hirtelen semmihez sem kezdek

Hentergünk néha a kert fűvén,
Felenged rögtön, hízelegve vár ott,
Amíg csiklandozva ingerkedek
(A rózsákat is így csepültük szét!)

A szavak furcsák, amit vele váltok,
Mit más megérteni sosem tud. Ám
Szerelmes szemben is e titkot látod.

A viszony furcsa, mondja is anyám,
Így erre áldást ötöle se várok.
Minek, ha én úgy szeretem kutyám.

MEGVÁLTÓ VERS

Költőnk többé már senkit nem fogad,
Eltorlaszolva odabent a gang,
Tizenöt sorban kong a vészharang,
Ajtaja csukva, az üzlete zárva.

Sötét az ablak, a sisera-had
Csönget dörömből, s így tovább
Ő sincs sehol, senkit se hall, se lát,
De visszalő, ha lövöldöznek rája.

Házában élet többé nem marad,
Nem fűti érzés, szerelmek hevét,
Ha van boldogság, s ami benne szép
Magánya az, a sok gyönyörnek ára.

Ha hallja is a népet, nincs harag,
Kötele érdes, de lógni elég,
Még néhány perc s a sámliról lelép.

TH. VAN OS (1954)

SZÜLETÉSNAPON

Így jött a nap s ruha a ruha újra
és minden vágy még hogy életre keljen
mélységes hit, hogy őt ott leljem,
emlékeim foszlányaiba bújva

mi vágy köde maradt mindegyre
s nem épült szagokba, színekbe,
nem szólva arról, hogy képe lehetne
annak, ki maga volt, míg élt.

Így dobtam hát ruháit el, fényképe
megfakult a falon, ő meg eltűnt

örökre. Csupán neve maradt, egy kő
még ép, aztán az se. Ég veled, Rómeó.

SZABADON

Mindég tudta, hogy repülni tud:
nekirugaszkodik, s elvált a föld.

Kezdetben alacsonyan repült,
az egyik láb mindég földet ért,

de gyorsan hit csúcsa lett minden torony
s minden ember lapos oválissá szűkült.

Csak állt csendben a balkonon,
a biztos tudat fényével a szemében.

ROB SCHOUTEN (1954)

R. SCHOUTEN KÖZÉPKORÚ ÉVEIT ÜNNEPLI

Középpont voltam és jó benyomást keltettem,
A barátok a jó fej-szív kapcsolatot dicsérték,
A nők, ügyetlenségemről, ahogy csokrukat a vázába raktam
mindjárt látták, hogy a férjük vagyok.
Volt vonzó zene és beszédtema.

Így sompolyogtak be váratlanul szüleim.
Húzódkodva nézték az ismeretlen népséget:
a manapság oly körülményes, laza,
semmire sem irányuló figyelemmel, félszeg ücsörgésüket,
először még rólam sem tudták, hova tartozom.

De hoztak magukkal valami öreget, olyan
Nagypapást-nagymamást, ami a középkorra szaglott,
s ha tovább szaglászta, tán messzebbre, idegen mezőkre,
ahol itt-ott megjelent valami alak,
s valakit lebunkózva eltűnt a sziklák mögött.

Aztán csend lett, azaz olyan csendes zümmögés,
döngés messziről, recsegés (a születésnapnak már
régén befellegzett) pompás, de elmosott színek,
úgy tűnt, valahol valami megakadt, de mi?
mintha víz sem folyna rendesen.

És hirtelen láttad, ahogy minden eltűnik
a lefolyóba: parti, Talmud, Bach,
gondolatkoordináták, képzelőerő,
minden odalett és „minden” és semmi „semmi”...
tovább nem tartott, tartott, tartott volna.

LAKÁSSTÍLUS

Nem ahol lakom s ami a falon lóg
de hozzáférhető: morgolódó,
mondják a kilencvenes évek
aktuális szürkesége – végül is
nem szanatórium, lehet benne
valami ménkücsapás.

De akusztikát nálam ne keress,
Se szimmetriát, ha rajtam múlik.
Kommerciális persze sose legyen,
divatos, olvashatatlan. Mondd a formám,
amit lassan választottam
(a forma ami engem választott? – Na nem!)

Ha engem e szöveget szavalni látnak,
nem egy ingben, vagy fura sapkában,
mintha dühödt fejjel írtam volna.
Nem véletlen mutatkozom így!
Segít talán, hogy a sorokat olvasni tudjam,
azt magam nem tudom jól megítélni.

Ezt szívesen teszem, bár inkább máshol
és más vagyok. S ez, amit nyújthatok.
Ne keressen fel, csak csalódást okozna,
engem a nejem nemrég itt hagyott,
igen érdekes, mert én fel sem fogtam,
igazi magántragédia, mondták.

Hosszantartóan van erről szó
Mozart: Requiemjében vagy
Rachmaninovnál ki tudja tán fényképek is –
Már túladnék rajta s újba kezdenék,
de minden oly hamar hatásvadászatnak szaglik,
ez itt leginkább. Fura vers, puszi!

WOUTER GODIJN (1955)

SZIGETEK

Nők pávaként ríkoltozva
eszkabálnak Tedd-Magad szekrényeket
míg a konyhai serkentyűk egy dőrejjel
mint egy lavina zúdulnak alá
s a szobába parittyázzák a vasalni valót:

ez mind nem kellemes.

Inkább szigetek homokkal, a napfényben sárgállva
S fent legyezőként sirályok ahogy az öböl
halcsapatát tükrözik fent
s a homokon ugyanazok az asszonyok
napolajtól csillogva pihennek kihívóan
Tedd-Magad szekrényeiket mélyen a homokba
ásták
mint kutyák a koncot.

HIÁNYZIK VALAMI

Teljes tej, jó forró burgonya,
perzselt hús.
Több! Szörnyűbb! Hol a hentes?
Ott a vérvörös horizont mögött.

Az öldöklés színházára vágyva útra keltünk.

De túl fárasztó volt.
Célba senki nem ért,
halódva arra gondoltunk
valami hiányzik. Ez
más, mint amit elképzeltünk
és félelmünk fölösleges volt.

Eközben mi szépen virágok lettünk:
jácintok, pénzecskék, tulipánok, orgonák etc.
s így tovább,
és virágoztunk
makacs hallgatásban és csalódva
virágoztunk könnyörtelenül.

ASTRID LAMPE (1955)

A SOVÁNY TOJÁSSZELŐ

a sovány tojásszelő
az otthon: hizlalt
pechből egyszóval
a vak balszerencse

de tavasszal is tanulnod kell enni,
artikulálni, sárgára sárga
slice for slice
szelet szeletre kórházi fény ellen
e kapualjban
csattogó
szürke
gyöngyfüggöny
esőből

álom mi döngve vágyik
bekottázott hús üveglapra
kész is mindjárt s a kendő belefűl
a kövér zsákmány fehérjébe

a sovány tojásszelő hív s szorít:
bukj orroddal egyenest a késbe, a vajba,
artikuláld ólomnak e egérnyi – ham ham-finom,
mert újságba tekert csomagot
partikulánként cikkekre
szeletekben ósdi lefolyó, szórja vígan egyvégben
vén anyád testének lenyomatait, rég egy csapással
billentett fedőt, csavart ki dugót, s téveszté össze
azt a ragacsos izét (fedőkben ott nem volt hiány)
ha nyalakodott, semmit ki nem hagyva, semmit nem
köszönve
porciód otthon
egy pofányi krónikus alvatlanság ellopott étvágy
valaha tavaszban tanultál enni,
artikulálni, nyelés közben nem félre lépni.
Betűről betűre neved tagolni és
kiszámolva várni egyre, tábláról táblára törölgetve ablakot,
hogy az égre láthass.

PIETER BOSKMA (1956)

EGYSZERŰ MADARAK

Kedvenc helyed fenn az ágyneműs-szekrényen,
puha s ott formáiddal vígan játszol
a csordogáló fényben,
félve kukactól, bogártól
és szám nyomatától
s minden lelet ellenében
hajad pompás piramis
s csillogsz a lepedők felett,
mondod, túl félénk vagy – hamis
hogy vállad emeld
s legalább a plafont elérjed.
Nem engem. Nekem a víz elég, hogy tüzeljek,
egy pohár, valami gyapjú holmi,
nemcsak a te tettetésed,
hogyan kell a füled fogni,
s nem lehetsz meztelen.
Ezek már alig érdekelnek.
Megyek és áthúrom az ágyat.
Tárol a szekrény, mint egy gyermek
szem, mit képzeled magad madárnak
Felhangjaid magasba vágnak.
Lomhán húrom a matracot,
csallak le madáreleséggel.
Tollaid büszkén forogtok,
vizsgálgatod a lábadig
milyen a bőröd fénye.
S szólsz : gondoltam volna rég,
hogyan mindent egybevéve
nem lesz több, mint e maradék.
Horizontálisan kinyúlunk,
vadul egymásba csúszunk,
szabályos, pontos dátum, év,
a helység, elő- s utónév –
így kézállásba ugrunk.

AZ EST CSONTVÁZÁN

1.

A színeket a szürkület
egészen csontra marta –
ideje jött, így hát jöhet
csupasz kövek csupasz visszhangja.
itt sétálgatsz a mólón árván,
mintha még csodára várnál,
találsz egy koffert majd – hiszed,
melyen még neve fityeg,
kalapot, kesztyűt talán,
bármit, mi passzolna rá,
ahogyan előtted állna
mindég, ha jut eszedbe,
a rakpartról hajó pöfög,
kéményén üstökös-forma lámpa.
Bethlehem itt a tengeren,
egyre korábban jön az éj.

2.

Talán feljebb a folyó mellett,
vagy valahol az erdők mélyén
esetleg még nyugtot lelhetsz,
gondoltaid és jegyet kértél
valószínű az első vonatra
s az olyan volt mint egy állat,
minek csontvázra nincs szüksége
mégis mondhatón őt idézte,
noha mondani semmit nem tudott
s nem hordott ruhát,
hagyján a koffert, amit ott hagyott
volna a sín mellet bután.

MARJOLEIN DE VOS (1957)

DE KI AZ A DESPINA?

Talán még a TV-n a szemek
tükrében látjuk, elhisszük kire ütött
vagy egy üzlet felett az utcán
lehetne, ahogy neve nagy betűkkel
kiírva áll: Despina, antik
önbizalom pillantást keresve
rúzzsal gyakorolgat egy új mosolyt.

Míg Eckhard Mester képen kívül
buzog: lépj ki magadból. De az veszett ügy
Isten és cél nélkül, gyomlálható
kert, gyerek nélkül, szoknyájánál
senki, ki igazságra lel.
Nincs arra béke, buzog az, lépj ki
közel az Úr. Én meg messze – mondja ő – s egyre
láthatatlanabb magamnak is.

FŐZŐCSKE

Sóvár mellekkel áll a vágy a konyhaasztalnál,
magot csókol paradicsomból, les duzzadó
tésztát nedves kendő alatt, zsenge bika
szügyét ajnározza keze, annak éhes
nyelvét az övéhez csinálták, boldogan
ejti a fazékba a golyókat.
Konyhatündér a vágy érinthető bőrrel,
tésztakönnnyű, szagos, mint a vaj, védetlen
kicsontozott kacsa, mi pucér lenne,
mint a bogyó az olajban, vagy szirupban barack,
boncolni akarná magát a tökén, fogdostatni
mohó ujjakkal, s hogy elnyeljük;
lubickolni halként tejfeles habban
ringatva, felismerve, megkívánva élvezve.

ESTHER JANSMA (1958)

REALIZMUS

Létezik már mielőtt felfalom,
felnyalom az ismeretlenből

új nyelv- és ajakállással
fejemben egy abszolút új érzéssel

potyogtatom számból s tudom
nagyobb és üresebb leszek mint rég voltam.

De nem kell mégsem kimondani,
hogy az legyen ami: távollét

a sokféle mód ahogy hiányolom,
de nem létezik

ő mégsem az.

NOMINALIZMUS

Nincs, mígnem én hozzá gondolok
egy nevet. Legyen rózsza,

s mögé túlontúl zsenge szemhéjakat
gondolok erezett szirmokat

s a mögé valami gyermekökölben
a titkot. Biztos a halál lesz.

Nem tud magáról.
Mintha csak aludna

s úgy marad, miközben
szirom szirom után hull

s eltűnik.

REGGEL

Kikölcsönözted kis pofád? vettél
mégis csak másik szemeket? Száját
tűz- és víz-beszédhez? Dalolsz

két világ fele s most elveszted ezt.
Kapaszkodtál belénk. Mégsem,
csendben voltál és szellemekhez szólsz.

Takaród alatt a semmi csattog
ollóival. Ók-ra és ák-ra hullt
szét a szádon a vágy. A hajnal

fénye ujjaidon cseppekbe
zárva csüng. Arcod hideg. Ez az
a pillanat, mikor sóhajtoznak a fák

kitárulkoznak és zsenge zöldszínű
állatok bújnak a szikrát vető
védtelen kezek pókhálói mögé,

elhagyva minket, a retinánkon
még éppen egy sarok árnya, talán
egy szárny, majd semmi. Ah, gyermek

a manók gyengék, s örülteként halnak
és mi, mi feledjük, mily bőven
hullt rád régen a fény, s mint fekszel itt,

itt csenddel teli te, teljes önmagad
és vége, az istenit, vége.

RÉGÉSZET

Ha mégis öltözködnünk kéne
a hideg ellen, vagy másféle okból,
ennek vagy annak a múltnak göncébe
történetekből, emlékcafrangokból,

bár nem mondnak mást, csak hogy voltunk
az időben előbb, mint jelenünk éve
s ha megőrizni magunkat csak a mostban fogjuk
naponta kitalálva magunkat a mostban,

hát csak egyszerűen, ruháink után.
Asztalnál ülsz. Látod: valaki átmegy
a. jégen, s csípi a hideg bután

vagy egy másfajta vég; itt a cipő
– mondod – és a kesztyűk, meg a bőrkabátja.
„Hol az idő? Itt az idő.”

TOM LANOYE (1958)

SZEMÉRMESSÉGI GYAKORLAT

Most, hogy végleg itt hagyom Gentet, benéztem
a Centrál Kávéházba még egy pohár italra, s lám!
rendbe hozták a biliárdot! S mintha a Sors
hangszerelte volna, benépesítve, ez a pontos szó.
Két ifjú vendég, jeunesse dorée, az egyik
bujább, mint a másik, felváltva hajolnak a posztóra
feszés seggel, lövés lövésre. És jött

újra, hirtelen és kivédhetetlen, mint
a tengeri betegség az örök félreértés,
hogy mi az izzadság és nyál, mag és nyák
összjátékát halálíg szenvedélynek mondjuk
míg az minket örületbe kerget. Sokszor
gondolkoztam már rajta, főleg kocsmában, ám
megérteni? Nem. Így hát egyszer még írok
róla, allez, gyerünk: szopj le, nyalj be,
add tovább a hamutartót drágám,
hogy te mit tudsz, dje szjálból szjedsz szjót
azzal a csodás ízével, vagy hogyis hijják
aú vígyázz, mert fájdalmat okoz...

Fantasztikus, hogy
versek vannak.

AHOGY CSATTAN AZ OSTOR

Az a típus volt, akit egy kis dumával
meg lehetett kapni, egy komolyabb szöveg,
mélyen szántó, a lét múlandóságáról,
a relativálás szükségességéről,
Wittgenstein, anarchia, strukturális válság,
neurózisok keletkezése, új-fasiszta veszély
vagy atomenergia. Csak végződjék az ágyban.

PÓKER

Ideje a nyílt játéknak,
drágám, asztalra a kártyát. Nekem
kettő van: magam s amit írok.
Nem érnek sokat, mondhatnám
semmit A te kezében

sokkal több van: a tested, tán
a legkevésbé, noha nem kell
szégyellned, ám reményeid,
illúzióid. Minden ott van,
ami kell. Mégis néha már

unlak, nincs sok értelme, hogy
tagadjuk, hisz te is tudhatod,
a megszokás betegség, fertőz
már a kezdettől és végül is
legjobb, ha szakít az ember.

De nem ezt akarom mondani.
Jön majd, aminek jönnie kell. Ámde:
nem lesz arról szó, hogy ki a bűnös,
még kevésbé feledésről, hogy volt
az ütődöttek és kasztráltak között,

e semmit érő, ellenséges
korban két élet, ami egymás útját
hiábavaló szavak tűzijátékával,
egymás testének mozgalmas
vigaszával keresztezte.

MARC TRITSMANS (1959)

IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁS 700-BAN K. U.

A kisujjamban van egészen, mint egy
hentes ki az ég tudja hányadik
birkát vágja, bárdom oly pontosan vág

a csontjaikba. Még tegnap adta
parancsba a király először
a kezek, majd a lábak s akasztani

végül. Szerencsére nem jegyzek meg
arcokat. S mire mind a heten
lógtak már elvesztették minden

vérüket. A nép csak állt
vidáman teli torokkal dalolt.
Ily semmis az igazság szava

LEHETSÉGES ENERGIA

Nem látsz különbséget? A kő
csak egy kő? Míg a völgyben lent
szép formásan, de holtan,
mint a kő. Nézz ide rám a létem

pompájában, a jövő nevet
rám e csúcson. Mi mindent tudok
még megvalósítani, mint a gyufaszál
mi fákat dönt, házakat rombolhat,

a folyókat más útra terelheti.
Nekem csak egy picurka lökés kell:
Egy földrengés, lecsapó villám. De
minek sietni, kísér az idő.

WILLEM DE GEUS (1960)

GLÓRIA

Dicsőség a téren a gesztenye fehér
s rózsaszín gyertyáinak.
Alattuk üzleteket kötnek,
helyrehoznak szerelmet,
gyerekeknek vagyonszerzés
játékát tanítják.

Dicsőség a városra hulló estének,
mikor fáradtan csoszog a munkás,
egy sietős denevér cikázik,
egy kövér asszonyság gyertyát gyújt,
s káromkodik egy beteg fiú.

Dicsőség a vak falaknak, mi mellett
az első sötétség lapul,
vagy épp kissé tovább az utolsó fény
áttetsző függönyként hullva
a forró éjszakához mér utat.

Dicsőség a túl tömött napnak,
mi fénylő lukakba hajtja az embert;
elveszetteknek, kikből egy pár mindég
marad, a sötétlő éhség
fedele alatt. Dicsőség.

P. HOLVOET HANSEN (1960)

ADORO TE

1. Dúrban –

Ahol lakunk, leskelődik a kocka sarkai alól.
Könyveiben elkapok egy pillantást és körben
a szavak körül, miket neki fogok: ultramarin,
Harangvirágok közt csúszok be a rejtett tóhoz.
1001 tükröződés, amelyben ő majd felragyog.

Enyém, ha elhagyhatom. A felhőket félretolom.
Eshet, de agyamban ragyog a napocska.
9 fokos orkán, az aranyesőt fogd ám kis hordódba.
Boszorkafüvön gömbölyödnék a csöppek. Ág ropog.
A fák közt bíborszín nap sündörög.

Indián nyár. Bukfencet hányni, díszíteni totemoszlopot.
„Kúszó-kúszó-kúszómászó vagyok.”
Itt a vadóc bertram vadul.

Bundámmal tüzes vizedben jól elszőrözök.
Tiamo, kobalt szerelemmel beléd kaphatok.

2. Mollban –

Az utca végén két öreg néz ki az ablakon.
„Szívem kint van, a szemeteskuka?”
„Az ördögét! azt a macskát még felnyársalom.”

Szörnyeket ne mérgesíts, saját portán söpörj,
mielőtt megülnek fekete lovasok.

Szerelemről hallgass szám, szenvedjünk csak némán.
Tenger szürke lángja. Ne felejts, kokárda.

GYÁSZDAL

Szökj fel kabala. Hintalótól gyászkocsiig a macskaköveken.
Zuhogott, mikor nagymamát temették.

Szeptemberben sikálja lánya a sírkövet, bár
nem jár oda senki. Tönkremennek a térdeim, motyogja. Mennyi
elvesztett év. Én injekciót akarok, ha Alzheimert kapok. Vagy:
szegény mama attól félt, hogy a temetőben a nyulak
lerágják a lábujjait. Ha odáig jutok, én elégettetem
magam. A földben nagy ínyenc a vén kaszás.

A ködben a sírok felől: egy kis szoba őnála. Szürke
veréb a képernyő előtt, nem tudja felismerni. „Csak húsz fok
s a televíziós-lapban, semmi tisztességes műsor. Te
csak nem feküdsz össze azzal a férfivel ott lent. Hogy
teheted, az egy tolvaj, dugdoshatom a pénzem.”

Égő almalevél fűszer illata. A mama búcsúzik
a hattyúktól. A levegő a mellet nyomja, a sár lehúzna.
Reuma a vállakban. Gyorsan haza.

A nappaliban színdarab a rádión. Senki nem hallgatja.
A pop-lemezparádé. Ráncellenes krém. Rózsafüzér a fiókban.

HERMAN LEENDERS (1960)

STÍLUS

A vázát őrzik
kecses és díszes, már több száz éve,
nem a virágoknak és nem víznek.
A szekrény nem fának vagy arra, mi benne állhat.

A tál sem gyümölcsnek,
A kastély sem, hogy ott lakjanak.
Ahogy eme szavakban
belőled mi sem marad.

SZEMÉSZET

Eddig tulajdonképp nem láttam,
hogy nem látok. Rovásírását a falon
úgy látszott, nem fejthetem meg,
mérgezen csúsztatott

mind erősebb lencsét a keretbe,
hogy végül is lássak.
Mindég lehet élesebb
mígnem elviselhetetlen lesz:

A valóság mi szemed vágja, mint az üveg.

PETER THEUNYNCK (1960)

A DÖCÖGŐ SEMMI SZÁZAD

Míg barátunk lisztet
mer, töri a tojást,
Szarajevo ágyútűzben.

Elvesztheti az égi
belépőt is, de
a palacsinta fortélyá

a tűzhelyhez láncolja.
Kötényén a zsírfolt
pontosan jellemzi:

a döcögő semmi század
hatalmas karaj-kezekkel
és minden csak félresikerül.

CSÚR

Ekképpen aranyfüst sem
fed le csúrt. A ködszítálás
ecsettel csak így és csupán

szelek lassú keze
passzolgat, méreget; míg
a dohány templomaként

a ködisten megöntve.
A cser alatt meg pihen az
idő, nyújtózik az esti fény.

BERNARD DE WULF (1960)

HAZAÉRKEZÉS

Én szeretlek, habár ezt nem tudhatom.
Kitalálom, mint hazaérkezésed egy nap
az életbe. De ez nem egy gondolat.
Simítod számat. Ki tenne
ily mozdulatot. Ezerszer csináljuk,
míg létezik. Akasztasz kabátot fogasra,
a semmiből. S holnapra talán
sehol. Rázd ki e napot hajadból.
Amit abban látok, lesz a kezdet.
A ház kész lett, helyet kap az asztal,
egymás okai vagyunk. Nem gondolom,
hogymindez valaki csak kitalálna.

KÖTŐTŰVEL

Ládányi forró nyakat
köt, így lel az emberek
nyomára, kik évente
benne állják telük.

Kötöttük a végső nyelv.
Rímelt egymásra mind,
az élőkre hallgatást parancsol.
Bár megvannak még mindnyájan.

Ábécéjük tökéletes titok,
elzárva jól, kimondatlan.
Szóval nem éred fel.
Hozzám kip-koppal szólnak.

NACHOEM WIJNBERG (1961)

NEM MINT MADÁR

Az asszonyokban
kisebb asszony van,
néha mégis nagyobb
s azokban az asszonyokban még nagyobb.

A férfiak
mutatják annak, ki nem tudná
úgy téve, mintha éppen nem tudnák,
miként kell árnyékok közt ülni.

Mutatják, ki repülni tud
nem mint madár,
hanem mint egy madár, amit
abból húztak ki, de visszarakták.

RACE

Lego-kockákból Formula 1-es kocsim.
Kerekei egy égi szekér

forgó csóvái. Benzinem elfogyott.
Elsőnek tolom magamat a célba.

Halotti gondolám a kanálisban vár.
Ne felejtsd el fényszóró fürdőruhád, ha velem jössz.

KARÁCSONY A NYOLCVANAS ÉVÉBEN

Karácsonyt ünnepelt William Somerset Maugham
titkárával, Alan Searle-vel és egy amerikai
katonával, akit Searle az előző nap az utcán szedett fel.
Ittak egy pár pohár pezsgőt, Searle a kezével
kielégítette a katonát, Maugham meg nézte.
Searle aztán Maugham-mal annak szobájába ment.
A katona felöltözött és a villa
kertjén át a tengerpart fele elvonult.
Az éjszaka folyamán az író, hogy elaludjon,
bevett néhány tablettát, s adott kettőt
titkárának is.
Záporozva esett az egész Riviérán.

HÁZ A FOLYÓNÁL

Tőle játszhatnak a gyerekek
háza mellett a temetőben

vagy megilletődve
rakhatnak a sírokra virágokat

s mondhatják másnap az iskolában: „Figyelj csak!
tegnap virágot vittem nagymamád sírjára”.

Ház a folyónál,
a folyóban halak.

ÜNNEPNAP

Jó lenne, mi:
nyugi, ami ünnep.
Jó lenne, mi:
messzire jutni, mint a játék.

Semmiképp se kell:
meghívó a küszöbön álló ünnepnapra,
ily formán: „Együtt az ünnepnapon,
későn lesz vége.”

IDEGEN

Az idegen szólt: „Ti is csak idegenek voltatok”
Ők azt mondják: „nem, mi nem, mi mindég itt voltunk,
vártuk a csupasz sötétben, hogy behozzák annak
a testét, ki mindég volt, és találkozott egy idegennel.”

JACQ VOGELAAR

KÖLCSÖNZÖTT IDŐ

Oly pizslicsárén pontos a halál.

Mikor a házba vette
és magát egy tálcán
neki felszolgált,
kíváncsi szemek segítő kezek nélkül
az három nap hagyta hullaként
elnyúlva az ágyban,
kifordult beleivel.

Úgy feküdt ott, mint hirtelen lehúzott kabát,
visszáján a kabát ujjai és más se csak bélés.

Ízleni fog – mondta az gúnyosan –
az összespórolt méreg, a liter reptéri whisky
a két doboz joghurt, ja – ja
hozzáállása lassú
volt bőszítő.

Le akart szokni a halálról, úgy érezte
becsapták, lenyelte, hogy kikosarazták,
egyezkedett: nincs megbeszélve,
még nem kívánatos,
meg a következmények; belül meg
passzolgatta magát hozzá, a jeges
tapsiben az ember sokáig érzéketlen marad,
aztán egy pillanatban fájdalomában megadta magát.

Az meg a kölcsönzött időben játszott
vele, mint macska az egérrel,
hagyta, hogy élvezze,
mintha elfelejtették volna, aztán lecsapott rá.

ERŐD

Vasrács ott minden ablakon, a kéményen
fekete fogsor, vagy az antenna magasában
kicsiben vakolatlan templom, kereszt külön
akasztófával, de fogékony a messzi hírekre,

ami ellen elsáncolták magukat,
az egyenlőtlen harc az idő ellen,
ami az eresztékeket rágja, a nehéz asztalokat
termékeny ágyakat, míg ők vaksin nyüglődnek
szőlőskertjeikért olajligetekért

vegetálnak az elhagyott házban,
helyükben árvalányhaj szösös páfrány
madarak röpködnek némán ki-be
s holt lelkeknek sincs ott mit keresniük.

Utálkozva méreget engem,
ahogy ott állok egy más időben
a salakos út másik oldalán
ceruzával fülem mögött
felmérni, merre vezetnek vissza a nyomok,
ha visszajelent még valamit,
mikor gyanús mozgást észlelünk e helyt:

A cseréptető egy csata nyomán feldúlva,
a kapu hatóságilag beszögelve,
meredek ciprusok állnak borzasan megtépve
a televízió mellett, amit az utolsó süket nagyinak
telepítettek: ki halni, sem menni nem akart.

Recseg-ropog a tető a görög-római
s a filmistenektől, amint szőke
harapóskedvű utánzatokkal parádézva
rémisztgetik az öreget, ki tátott szájjal bámul
a glitteres műveltség végnapjaira.

Ah, ezek csak kérdések
ténymegállapítás ürügyén:
mikor kezdődött a hanyatlás s miért,
tudatosan hagyták-e vagy sem,
meg lehetett volna állítani
még a kezdetben vagy esetleg előbb,
a célra épült-e a ház,
s meddig fog még utánam kitartani?

ERIC BINDERVOET (1962)

BESZÉLGETÉS A MÚZSÁVAL

Mért vagyok mindenben én az utolsó?
Mindent megteszek neked.
Mosom a szennyes gatyáidat.
Rámolom a rumlit utánad.
Nevelem kölkeidet.
Nincsenek kék szemeim?
Hogy megmondjam az igazat,
Eddigélé az egész
Egy merő felületesség.
Az egész litánia...
Siralmas. Hasztalan. Hiányos.
A utániak litániája.
Ruhadarabok sora
És körberöpködő testrészeké.
Attól van talán,
Mert nem működnek az érzékek?
Bársonyos fenék...
Azt mindenkiéről mondhatod!
Sértegetsz.
Mit jelentek én neked?
5 perccel 6 után ébresztettelek?
Reggel még bottal sem verlek ki az ágyból.
Te reggel olyan ballabas vagy,
Mint alkoholban a főka.
És mindez mit jelent?
Hol akarsz kikötni?
Otthon! Kiabáltad mindég.
De neked nincs otthon.
Te eltévedtél.
Közlekedni akarsz,
Legalább is azt hiszem,
És jössz megint a
rejtjeles üzenetekkel.
Még mindég hiányzik a perspektíva.
Kilátásra volna szükségünk.
A belátását tartsd meg magadnak.
Már benne van a szóban.
De mennyire szeretsz te engem?
Lehetek lelkiismereted?
8 1\2? van Straten Péter!
Ezzel meg mire célzol?
Hát ez csupa
Csakén-csakén-csakén.
Kozmikus önnagyítás!

Önsajnálát!
És az elképesztő fekete epe!
Azt én nem tudom lenyelni.
Hol voltam én
A búcsúparádénál?
Mindenki, kit itt felsorolsz,
Az a sok csodabogár
Megosztott világodban
Látom őket,
Maglehetősen bénák,
De hol vagyok én?
Mi a te epifánfényességű szépségtudatod?
A passzintos mindenséged, ami sugárzik?
A tengernél a lány
Míg kagylót keres?
A nővérke az üdülőben,
Ha ásványvizet önt?
Én amíg a biciklitáskát felrakom?
Ölben a szépség?
Óra, mely nem ver az erdőn?
Akár egy görög váza?
Szekszoperáció után Münk Dani!
Szem a gereblyén!
Zászlórúddal a vak!
Felejts el egyszer nézni,
De hallgass a gesztenyefán a rigóra,
Mikor felbukik a hegyek fölött a nap
Túl a folyón
Susogó nádra,
Éneklő gyerekre.
Varázsigt dalolnak,
Míg szárnyukat metszed.

RENÉ HUIGEN (1962)

ARS POETICA

Milyen érzés: a hangzót helyén,
a falat vakolva látni,
gyógyul a falragasz-nyelv

Most, hogy fejemben
hegedűk csapjaként
állnak a tözegelt szavak

míg szellemet tágít,
amit bekanalasztunk,
a nyél, mit kezembe veszek:

Glisszandó hanglétráknak mazsolás
bucijából, ingujjból
egy dobót előrázni,

Mint a tollból a tintarög morzsáját,
trombózist, noha én trombont,
poézist akartam, bár megalvadt

mint a dugó az ars-ban,
a poetica mint kúp,
mi használható placébónak tűnt halottnak vélt szavakra.

NEM DÖRÖG, NEM VILLÁMLIK

Jó időt játszva világos lesz,
mint derült égből villámcsapás,
hogy az ilyen háttérhez
a díszletkartonra
ragasztva csak fényképe
egy tükörsima tengernek.

Hogy nem dörög, nem villámlik,
s hogyan lesz képekből föld,
mint lesz rövidre zárva a madár csőre
tollával, s miként testesül szó anyaggá.

Mikor a szuggeszció kisül
abban, amit felidézett,
miként egy önellátó gyertya
kutyának megformálva,
míg saját viaszát nyalja.

PETER VERHELST (1962)

ZORRO

A mexikói fű között kaptak el.

(Csizmájuk kifenve.)

Más volt a bőrük színe és testünkbe
hatoltak. Kifordítottak minket egészen.
Félszvavissztika formájú csíkokat hagytak hátra.

Tovább nincs.

(HA FELZSÚFOLOD MAGAD EGY TELI VILLAMOSRA,

ahonnan kiszívták lassan a levegőt.
Körben négy nyelven sziszegik a „gyűlölet” szót.
Kezed ritmikusán csusszan le-fel az
alumínium csövön.)

Bármire néztél, hátát görbítette s sziszegett;
Vad rettenetben guggolt térdek közé szorítva,
két izzó láng a szemek helyén, kikócolt asszonyfej,
mintha nyársról fikszírozna, feltűnés nélkül kibontod
jobb karod, mire COR.I.15.55 karcolva,
az asszony félrefordul, mintha fülbevalója égne.

Te a sarkaiban lépsz le.

INTENSIVE CARE

Mintha virág futna ereimből:
egy csokor amarilis. A csövekkel –
nyelvem alatt félsz-pirula – vörös fájdalomról
álmodok: (Gyönyörű sebként nyílik rajtam;
sötét neglizsében holdhúsú asszony
és lakkbőr, elém térdel, harap) ajzószer.

Oxigén álarcom s az ő vénhússzíne.
Pumpaneszek. Nyúltagyamban zene zsong.
Halánték nyitva. Szippantgatás:
Vér, édes, nevet, amint ígérték,
a dolgok menete megy.

Lehet thai-gyúrás, görög kefe, vagy blow job.
(Mi marad belőlem?) könyvnyi sötét,
és szerelem, szerelem, szerelem
szívem gettó-sejtjeiből.
Legyen a halál definíciója.

JOOST ZWAGERMAN (1963)

A KÖLTŐ IRÁNYT AD...

Írányt kell adnom kis csillagomnak,
a lakásnak és minden más holminak,
hogy mindent használni lehessen,
magukra hagyhassam őket,
anélkül, hogy megbénulnának.

Gondoljuk el,
jövök haza: a gyerek
megkövült, a ház béna s a tárgyak?
Érkezésemén kívül már semmi mozgás.
Akkor úgy hiszem, olyan jól záró
törvényt kell csinálnom, hogy a megállj
visszamenet legyen, de azért kicsit előre is.
Így aztán nem kell hogy vigyázzban várjon
kedves, szolgálatkész tulajdonom,
mert már van rájuk írott törvény.

A SZERELEM EGY HÉTKÖZNAPI ÜGY, AZÉRT OLY SZÉP

Te több voltál, mint az, így én a többről
jutottam kevesebbre, te annyira voltál, hogy én lettél:
a gyönyöröm, ahogy beléd tűnhettem, rettentő
boldogság, s így már létezni sem kellett.

Ami több, mint szerelem és kevesebb, mint halál
az a forró halál, attól nem félek,
meghalni úgy, hogy egy nőben élek.
Általad van, hogy nem kell lennem.
Az űzte ki belőlem a halált, hogy nem lehet
újra veled élnem. Legfeljebb beteg vagyok,
s írok, így a bajnak nevet adok. Mily
reménytelen, hozzám már vissza nem hoz téged.
Marad tehát a baj s te, a neve e betegségnek.

RENÉ PUTHAAR (1964)

HAZATÉRÉS

(Mallarmé: *Brise Marine* után)

A matróz hallgat. Ó, csak a szív zenél.
A mélybe csal hajót a szirt, árboca fent,
Most sem jön az orkán, mi hullámsírt ígér,
A fedélzetet csak egy zefír lelte meg.
Kedvetlen lesz a kedv, megcsalva a remény,
A móló fölött már otthon zászlója leng.

Agyó egzotikus világ, már érkezünk,
Asszony a gyerekekkel, lám csak integetnek.
Semmit sem változott. Gőzös, horgonyt vetünk.
Üres papírt meséktől mi sem menthet meg,
Ha a hajnal fénye nyomorít magánnyal,
Ő, minden kérdésre készen, kertet gazol,
Fullad megsarcolt szív, de acél pozával,
A hab, mily ismerős, és ég közt láthatom:
Madár-raj, részeg-vadul. Am otthon vagyunk!
A hús levert. Minden könyvet kiolvastunk.

A CÍM

Te tán tudod, hol volt a búcsúzó,
Az álomfejtés könyve hol maradt,
hol adták a lapot, Szicília,
ki döntötte fel a mézet, bánva,
hogymár megyünk, bár a reggeli nap még
fogott, mi minden maradt titok, majd
jött a taxi, egy afrikai, bömbölt
a rádió a Pretty Vacant-tal,
kezem combodon, és te hallgatsz.

Lélegzetfojtva néztelek, profilból,
Egy fűzfa-sorban hajtottunk, mintha
menekülés lett volna. Szép voltál,
amilyen csak útközben lesz az ember.
Ámde hová? Nem csalt semmi végcél.
Mindenhová talán és ott oda,
hol a szőlőkbe csap a tűz, olajfák
kertje vár, meztelen csal álomba
a fű, s ő a díjórára mutat.

Én mondtam a címet, külváros lett a
mezőkből, a beleink is korogtak.
Eltűnt a ritmus, ez már nem úton.
Még akkor sem szóltál, mintha bántott volna,
hogyan elárultam a helyet, vagy még
tudtad volna, honnan jövünk és mi
hajtott oly korai órán, én nem
tudom, csak kérdezem. A csap
csöpög, na állj fel, zárjad el hamar.

Lezárva állnak még a kofferek.
A melleid táncolnak a blúzban, ha jársz,
minden lépésnél lejjebb csusszan a kontyod.
Nálad a lap? Tudod-e ki adta?
Újévről még maradt a szekrényben
pezsgő, ott balra a tűzhelytől. Tudod,
valahol valaki mondta, ahol
én az ideálokról beszéltem, hogy te
azért hallgatsz, ha más beszél, mivel
már tudod, hogy mi megint megyünk. Majd.

ROSALIE HIRS

A RÉVÉSZ

Hozom a révet,
mi élet-halál között
oda s vissza jár – ha az óra végsőt ütött.

Már egyformák vagyunk, mikor én
kéklő szürkületben jövök –
néznél csuklyám alá, tudni mily mennydörgő a fény.

Íme itt szörpöld
– mígnem lecsukom
szemeidet – a feledés vizét.

S ha zárva számolom az adót,
mi ajkadon enyém,
az én bukszámban lelsz sokfajta furcsa pénzt.

Nem én keltem a kapzsiságot,
sem emberek, kiverve ösztövért,
üres mosollyal a létből; az örökös.

Küld, pénz nélkül nem akarja,
hogy átérj ide a túlsó partra.
Mert halni jó. S nem egyedül jön a jó.

Én Cháoszból vagyok,
közömbös apám úgy pottyant le az égből,
mint egy kő s tört ezer darabra.

S ha már nem ver az óra,
csak hajóm dudája bűg a ködbe,
én hordom a népeket a halálba össze.

MAN BITES DOG

Az első döglött állat
mit gyerekként
láttam, a meggyűrt lepke
volt egy kő alatt.

A csomagokat kibontatlan hagytam,
mígnem anyám pár nap idegbaj
után a papírt letépve az ajándékot
jól utánam vágta.

Szeretek, gyilkolok
egyazon forró szívvel –
hátsámon sokféle
érvénytelen név van –

kimondva és tovaírva
forró tűvel.
Minden egyes betűért
ama tett szigetével

fizettem.
Egyre ritkább közökben jönnek most
már a kulcsok –
abbahagyják lám a

beszédet –
párás az üveg a hőtől
létlomhán égek fagyos
falak között.

PETER GHYSSAERT (1966)

A CSONTVÁZ

Dongákra hullva itt egy élet,
kikezdte hideg és szenny;
vér és izmok lázai,
hártyák, mik mint tálak
agyat őriztek
s azok eszméit, eltűntek már
a földbe.

Nyűg; benne huzat fűtyül egy dalt:
csontkocsi a pázsit alatt
megakadt, kirámolta rég
és szétverte ott az éj;
ajtóként szorulnak a bordák.
Tán egy lélek lakta
s nem tudta, most merre.

ÖREGURAK RÖVIDNADRÁGBAN

Jó kedvvel sétálgatnak mellettünk el,
az ő szezonuk külön szezon,
mit kéne nekik a sétapálca, hajtja
őket az erő tartaléka,
már kezdik újra ifjonti telük

S ha megállnak, valamit nézegetnek,
úgy állnak, mint a szálfá;
a naptól a csupasz, öreg, vagány lábszár
olyan különös lesz, mint szobroké
fényvel teli téren.

De még annál is szebb politúrozott térdük
S a lábszáron az üveggyapot,
így nézi őket a sok
csodáló, ki mindég anonim marad,
míg ők szelíden bámulnak körbe,
a zöldellő fákra, fehér órára

mi jobban jár, mint ők,
s motyog valamit a lejárt időről,
amit ők persze fejből tudnak.

ILJA LEONARD PFEIJFFER (1968)

AEOLICA

ő mindent megtesz érte.
neki is tetszik nagyon
ő, és nagyon jól tudja,
már nem tehet ő amit csak
akar. nagyon a szívére
venné. ő is fél néha.

itt-ott néz ő is sportot
ővele. itt-ott ő sem
néz már sportot. nevet azon,
amit néha mond, hát rendes,
jókat főz. egyforma a
szaguk is.

és sokat tanul tőle.
néha sír. szeretné, ha
törődne magával. ragaszkodik
hozzá. néha mond valami butát,
akkor a lelkére beszél.
Igazán többet ad, mint
tud. sok székszet akar. ő
korán megy ágyba. sokszor segít,
nem is tudja, hogy még mit
keres.

BÚCSÚVACSORA

leszedheti
az új konyha fehérrel szegett étvágycsinálóját
krizantémából, mik ott állnak a vázában az asztalon az ablaknál,
de nem állnak ott a vázában az asztalon az ablaknál
vegetáriánus csendélet ezüstíronnal felvázolva,

jöjjön a nyárson a jól töltött beérett
vadsült, hagy zappoljunk egy kiadós banketten
táncolva ringó hústól érzékiesen csillogó húsig,
ahogy egy clip nagy-képes színekben

nekem vajban sült képeket tálaljatok
és bulémiás verseket.

UNE OASIS D'HORREUR DANS UN DESERT DÉNNUI

zappolva sörrel üvegből egy jópofa vándorkeselyű vagyok
s robbogva a raggerral ki egy bodros macskát rémiszt
két kézzel túrok a rémségekbe és kényeztetem a testnek gyertyáját
ínyencként nyalakodva vagy fincsin lőni
a luk borotvaélén vagy alpári gyilkosság késsel

minél szennyesebb, annál ravaszabban undortól
sem mentesen megyek a fikcióba látnoka vagyok
az epikus méretű testek bérletezésének
vicces bohócok hasogatnak óvodást jól röhöghetünk
az avas világot lekopogják a hírek minden csak untat
végül egyre kimondhatatlanabb akar lenni amit nem mutatnak

cserkészve az utcán a dobozos sörrel még interaktívabban
csámcsogtat húsfeldolgozásra a bárány-shoarma majd
mintha kukacot zabáltam volna viszket az ízé
nosza ringó vörös sonkák után a volumen-
forgalmazásnak seggfeszés dühödt grémiumára
mely felszippank narkotizáltat eltévedett
s ott gyorsan tubafuvókával egy
meghasadt vidrát löve
ami vagy dzsemmezik az előző sémával
vagy az előző mintába fröccsent kölcsönzött lick-set

így hát egy lépéssel sem jutottam tovább mint
eddig is bénán a lapockák között lógva
az unalomtól fikciózó kedv tölt el itt újra kell rendezni
mert az alkalmatlan nő kedvetlen amint a képzetes is csak
költve hat így tesz vágyányra kreatúrát
újrateheremtés segít teremtés teremtményt
én ismerem a fegyvert s a vitézt hát újraírom
a nő testrészeit testét stílusformákba osztályozom
chiasztikus aszyndetikus ellipszis fejjel
új sohasem gondolt formákba

SERGE VAN DUIJNHOFEN (1970)

EGY NAP ELTŰNIK EZ AZ ÉLET

Egy nap eltűnik ez az élet,
kimúlsz majd, mint egy kutya,
magadban a hóban
a sötétség lesz rajtad
takaró és a hideg,
ami melenget,
utolsó gondolatod
mint az élet s az utolsó nap
végső éjszakád, s az éj
mint a nap, amely a vég,
de véget nem ismer,

egy nap eltűnik ez az élet,

többé nincsen már lőszér,
hogyan ellenállni tudhass,
nincs golyó már és ujj ott
a ravaszon s a kakason,
nincs rugó, mikor tudod már,
a mikorok vissza nem térnek, noha
ott bent ülsz, de ki akarnál menni
és eltűnsz lassan, mint a termés,
mi a mezőn fog rohadni.

Egy nap eltűnik ez az élet.

Egy nap, ha tudod már mi az:
leparattak, dögrovásra raktak,
semmi nincs benned abból ami volt,
mert gyorsan fű alá napolt
szemeidet kikaparták, ereidet
ezüstös tűként kukacok kiluggatták
és üvegcsengésű álmaid, mint a gondolatok
gázzá válnak, elhagysz mindent,
mi neked kedves volt,

egy napon eltűnik ez az élet.

VÍZICICA

Vízicicának nevezi barátnőd bárkáját
„alig ereszt”, mondja
„csak egy kicsit”. Azt gondolod: miért
hívják hát csibésznek a csibészt,
a mólón látsz egy szálla sovány indiait
szál egyenes háttal lótuszülésben,
bemácsol a hajó gyomrába egy kanna kétütemű kenőolajjal
térdeid között. Túl pokoli a lárma,
hogyan beszélhess. Konzervdobozok,
a vízből szart halászol,
egy felmetszett rózsaszín-fehér angolna csusszan el,
egy felduzzadt bicikligumi verődik az egyik
oldalhoz, galambfészek lubickol fiókákkal,
a híd alatt kezek, amint lágyan ajnároznák őket, még
odább mint büszke kolduskirály védi
a vízicsibe hullámverte erődjét.
Orosz legénység integet egy lehorgonyzott
teherhajóról, egy nagy személyszállító épp
indul. Csöpög a víz a felhúzott acél liánokról vadon
most az IJ sivatag az ég.
Még él a remény, hogy egy híron csendül a szív,
de ő már mentegetődik:
„napok óta ár-ápály vagyok,
bocsánat, majd rendbejövök.”

INGMAR HEYTZE (1970)

PÁLYÁZAT

Soha nem zabáltak ilyen kínzón,
mint e vallatáson,
imádkozósáska dísznyakkendő mögött.

Szavak pattogtak az asztalra, golyók
üveglapra. Kortyokat vett
életem folyamából bambán bőfögött.

Megpödört, aztán rám gyújtott
elszívott, s végül kezet nyújtott.

Később felhívták porhüvelyemet.
Állást kaptam.

NOÉ

Bizton ülsz aszfalt-körút mögé sáncolva
a vízre vársz, de nem túl sietős még:
ügyködsz csak, s nyugton is hagynak.
Szerencséire nem sokat élsz meg,
az életet könyvekből lopod össze,
magadnak álmodozol,
papírcsónakokat hajtogatsz.

Majd ott áll a sors (a vén szeretők)
ágyad előtt: repül a Laptop,
kedves kis fekete láda, agyreszelék,
felhőszálka át az ablakon.
S ha ujjaid közé mersz nézni, a billentyűk
mint a szókirakós ábécéje,
neved betűzik az útra.

Majd esőkabátot húzol – a felhők
fekete köpennyé húzódtak össze –
a „Tedd Magad”-hoz sétálsz:

szögek
fa
szurok
galambnak
olajág –

JO GOVAERTS (1972)

TIZENHAT VOLTUNK

Tizenhat voltunk és lassítva játszottuk Aeneast,
kalandok, ahogy hirtelen szél támadt,
s a hajók tévúton jártak,
vagy mezőről, át a folyó túloldalára
hová élőt ritkán eresztenek,
elhagyott asszonyokról, háborúról, párbajokról.
Tizenhat voltunk, s a magas osztályterem
ablakán át besütött a nap.
És négykor, az iskola kapujánál
ott állt a fiú, aki meg mert csókolni,
és minden, ahogy hirtelen szél támadt
s a hajók, mik tévúton jártak,
a táskába tolva gyorsan félrenyomva,
hogy karom szabad legyen és könnyelműen
át tudjam ölelni.
Minket az évek örökre összezártak,
nekünk ezért nem kellett háborúba menni.

MENTEM...

Mentem, (s mentem s mentem s mentem)
(elszenderedtem)
találtam, (de én csak mentem).

Mentem (s mentem s mentem s mentem)
(elszenderedtem)
mentem, vártam
veszítettem (de én csak mentem).

Végül egyedül voltam.

De ez kevés,
Hogy ezért éljek.

HAGAR PEETERS (1972)

TALÁLKA

Valahogy nem jelentkezett.
Talán beteg lett, a villamos
alá esett, vagy mással beszélt meg
valamit. Az óráját felejthette el,
vagy az óra felejtette el a pontos időt mutatni.
Talán az autója nem startolt,
esetleg félúton bedöglött.
Biztosan telefonáltak, mikor indult,
hogyma hamvasztásra kell mennie, talán
a mamája halhatott meg.
Talán egy régi ismerőssel találkozott.
Talán balhézott a munkahelyén,
kidobták, s most odahaza
fekszik a párnák közé túrva fejét.
Tán le volt zárva a híd, s a következő is.
Talán pirosan maradt a lámpa.
Vagy a bankautomata nyelte be a kártyáját,
talán rájött, hogy otthon hagyta a pénztárcáját.
Elhagyta szemüvegét,
nem tudta az olvasást abbahagyni,
vagy a TV-n akart valamit még végignézni,
nem tudta a házkaput bezárni,
sehol nem találta a kulcsosomót,
és hirtelen hányni kellett a kutyájának.
Talán nem volt a közelben telefon,
nem találta az éttermet,
és most valahol másutt üldögél várakozva.
Talán – az utolsó lehetetlen,
nem várt lehetőség –
talán már nem szeret többé.

KÖTÉLTÁNC

Egyre köldökszínórt keresek,
mivel az elsőt odahagytam,
egy szál dróton egyensúlyozhattam,
míg szem szembe kap s jön egy pillanat,
hogyan te újra én,
s én te vagy.

Majd hirtelen láncként
függünk ott a föld felett.
Távolság nincs. Így meglehet,
a végtelent könnyen
marokba szedheted.

Ízlelem édes szavad.
Zsebedből csókot varázsolsz.
Nyelem azt, lopom, későbbre
elrakom.
S ha a feszesre húzott húr
akrobatikámban átfordul,
hurok lesz vadlesen,
leesem.

DIMITRI VERHULST (1972)

EGYETLEN CSAK, EZ ÉJHEZ

Egyetlen csak s ez éjhez kétség tartozik.
Fent vagy még és képzelt fiadnak magyarázod,
milyen feszes és fojtogató
a szerelemben az s-betű hurka.

A szomszéd szobában a barátnőd vár
kiokítva, mert rád hiába, s röpkén a
fantáziával ölelkezik,
terhesen tőle énekelni kezd.

Egy másnapos kéz lemezek közt kutat,
hagyja a Kindertotenlieder recsegjen, mint a lépcsők
a tiltott szoba fele, ahol papád és mamád
gyereket csinál olyat, mit jobban szerettek volna.

Fogod az üveget, megszopod díszszalag hosszú
gondolatok summáját kószolgatod,
írásra szorítod a pecsétes hallgatást.

Lábait szétvetve hív az atlasz.
Ujjaid megnyalod és mész.

SZERELEM EZER ÉV UTÁN

Szerelem ezer év után.
Mi vagyunk te és én ma már,
ámde sokkal jobb matracokon.

S tán a férfiak,
ha lehetne, kicsit hosszabb tökökkel
retródivatos göncökkel.
S tán az asszonyok
több krémmel töltve a ráncokat
és elviselhetőbb legyen
a csend közöttük.

Pénzt dobunk, hogy mit tegyünk fel harkály cé-dét
vagy valami más hápogó lényét,
amíg az ember alattomban lőne
a plasztik erdőben
amarra Barvaux környékén.

Szerelem ezer év után.
A pokoli ég épp oly bizonytalan,
mint te meg én ma már.

ALFRED SCHAFFER (1973)

A FÉLREÉRTÉSEK ÉVE

Ama napon utolsónak vártak ott a teremnyi
füstben.
Izzadt fejek.
Teljes koncentráció.
Nagy erővel löktem be az ajtót,
szétvetett lábakkal megálltam.
Kérdések nem voltak.

Szóltam:
„most jó ideje már, hogy pontosan a század
szívében élünk.
Közben kiszáradt tudományom.
Menjetek hát, míg ép bőrrel lehet.
De maradatok a szemem előtt.”

Teremthettek szavaim kapcsolatot?
Hiszen már győztünk.
S így későn hol kezdhethnék még háborút?

ILLATA MÁR MINDEN

Mögöttünk az éjjeli gyors
A mezőn át – messziről jöttünk,
lélegzethez, hosszú kabátokban
állunk a gangon, néhány mozdulatot ismételve.

Újra előttünk, ahogy ez az asszony
látni sem akart minket, mikor
a nagyszobában körözve lángokat
söpört le magáról, meg sem értettük.

Valaki később tán épp e pillanatban
mondani fogja s nem is határozatlanul,
hogy a mi időnk is lejárt.
Megegyezés szerint.

MUSTAFA STITOU (1974)

CSAK EGY TERASZ

Csak egy terasz a Rembrandt-téren:
konkrét hőség, istentelen kellemes

minden sör előtt mondom
megszokásból súlytalan langy
magamban bismillah

az ifjú marokkói vagyok
másnyelvű gondolataival

a jámborságból kikopó
szobor apámban

anyámban egyre kevésbé
emlékeztet szülőhazámra

sziklaodú hogy megszoktam itt

kivéve tán kétévenként
a nyári hónapban nem túl jelentős

strand narancsszín ernyőkkel rakva
s ezernyi szülő

akik úgy vélik, felismerhetetlenül
a férfi lettem, akiről

álmodozom

CSAK EGY TERASZ 98

Rembrandt miatt Rembrandtsplein,
a ritmus miatt meghagyni az sz-et
Egyszeriben istentelenül kellemes lett

Épp így nem tudja anyám, „honnan” jövök
(ami újra megindít, ha válaszolni próbál,
szégyenlős mosollyal, mintha a szelet csapnám neki)

Kérdezd ezt férjeimtől,
én csak azért vagyogatok, hogy
legyek. Wunder aller Wunder

Allah nevében sört inni
olyasmi nekem, mint musicalt csinálni
a nácikról (vagy ez a hasonlat)

a fiatal marokkói vagyok
és a másnyelvű gondolatok
inkább a lám-csak-ért

Biztosan nem a stílusom:
a gondolatok nyelvből élnek
nem természetekből

Úgy értem: az ülőszobrot megtalálod
Beliën Óvilág történetében
II. Ebich ülőszobra (Kr. e. 2400) Az is haza.

RAMSEY NASR (1974)

LEGYEN ANYÁM...

Legyen anyám havat szóró kert, bele hadd
vessünk.

Legyen jázmin s tearózsa fehér.
A teltebb hangot majd belülről lessük,
Mintha magba gyümölcse fér.

Legyen anyám két kaméleon szemek nélkül:
Ez zöldre játszott az ölére vár,
Amint mélyvörösén feléje révül,
De majd szebbet kínál.

Legyen anyámból fénykatedrális egy dobozba.
Nyisd reggelente ki, majd hallhatod,
Ahogy többszólamú misécskéjét mondja
Mindenért, amit elhagyott.

Legyen anyámból egyazon lény, de most már vasból.
Nőjön ütéstől úgy, ahogy álló vihog;
Adj vigaszt, valamit varázsszavakból,
Mert e testben halni fog.

SACRE DU PRINTEMPS & PIERRE BOULEZ

Lejött a pulpitusról, már elállt
A vérzés, nem sápadt s elfúlva kék.
Nagy taps, nyakkendő csáléra srég:
Vad március hallatta még szavát.

S én nézem félénkebben, mint elébb
A zavart, mit egy csupasz kéz csinált,
Ahogy vörös kötést vagy vén szakállt
Letépve fájó virágot szórt elénk.

Miért ülök itt egy le-fel kéztől fúlva
Könnybe, mily Zeust sirathatok
Üres teremben hallom – egyedül vagyok –
A csellókat berakják dobozukba,
Magházában a szív; talán tudod
Nyugton siet tovább vagy csak susog.

ABDELKADER BENALI (1975)

IDEÁLIS VERS

Megengedve e versben helyén minden
Figura. A rímképlet passzol, jó.
A kettős belső rímmel semmi baj.
A metaforák mint a házak, szaglod

Az M. N.-be futó vonalat vagy a szűkebb
Utat A-ig. Neki járó dézsma lesz e vers.
A kalapácsos emberről a kép,
A pöröly, mi mindent szétverne, hogy az újat

A klasszikus akkordok használatával
Letörhesse. Ezt is láttuk. Bár kitaposva
Nincs még az út, robbantsa a kort
Így kitűnő, de a fenébe is

Miért untatom halálra vele teljesen
Magamat.

NEM AZÉRT MENEKÜLTEM, HOGY ITT ÉN

Karikatúra legyek. Karikatúraként
Otthon is üldöztek már. Két dimenzióban
Is elmennék, de azt szépen köszönöm.

A közönség tudja, a játék mire
Megy. Minden művem a szeretetről szól.
A gyűlölet-részek is. Mint egy macska védem
Magam, ha ön dekadens, én rálicitálok

A jóreggelt-tel. Ilyesmit ön szeret.
Ön szívesen veretteti magát
Névtelen lénnel. Most ön a karikatúra.
Én értem a báját. Az ön figyelme

Szeretet. Dekadens vagyok. Most hát üthet
Rajta. Egyébként is ön van soron.

LERNERT ENGELBERTS (1977)

HIRTELEN

Két napja a padon szókirakóst
játszottam K.-val. Közönséges szerda este.
K. első szava „kötél” volt.
Enyém „folyóirat”. Azután K. jött:
„magány”, „elhagyva”, „halál”, „félelem”, „jég”.
Ő nyert.

Másnap mentem, hogy az új aquáriumát
megnézzem. A gangon állt kezében
kétféle különböző kötéllel és kérdi:
„Melyik erősebb?”
én a jobb kezét választottam.

Ma reggel telefonálnak.
K. mamája volt
teljesen feldúlva.

ELHAGYOTT TEREK

Mi volt a búcsúban a legszebb,
nem a versenyautók üvöltése,
csalogató fények, a kar,
mi visszaejti az órát, törökméz
édeskés szaga, hanem a
fakó négyszögek a fűben,
a búcsú nyomata, amit a parkban
a pázsiton hagyott.

S ahogy én húgom kezét fogva megyek
vissza a parkba s mondogatom:
Látod, ott volt a körhinta,
ott meg a lövölde, s itt állt a fiú,
aki a jegyet adta a szellemvasútra.
